

Arbetsmiljön 2017

The Work Environment 2017

Arbetsmiljöstatistik Rapport 2018:2

Arbetsmiljön 2017

The Work Environment 2017

Serie: Arbetsmiljöstatistik ISSN 1652-1110
Produktnummer: AM0501
Ansvarig utgivare: Ann Ponton Klevestedt
Statistikansvarig: Ann Ponton Klevestedt
www.av.se

Utgiven i oktober 2018

ARBETSMILJÖ
VERKET

Förfrågningar:
Svarstjänsten
010-730 90 00

Förord

Arbetsmiljöverket har regeringens och riksdagens uppdrag att se till att arbetsmiljön uppfyller de krav som finns i arbetsmiljölagen om att alla ska ha en bra och utvecklande arbetsmiljö.

Arbeterskyddsstyrelsen övertog den 1 juli 1994 ansvaret för den officiella statistiken om arbetsmiljö från Statistiska centralbyrån och det ansvaret tog Arbetsmiljöverket över 2001 vid myndighetens tillkomst.

Arbetsmiljöundersökningen 2017 har genomförts av Statistiska centralbyrån (SCB) på uppdrag av Arbetsmiljöverket. SCB har sedan 1989 vartannat år gjort undersökningar om arbetsförhållanden inom svenskt arbetsliv. Arbetsmiljöundersökningen innehåller bland annat frågor om den fysiska arbetsmiljön, stress, krav och inflytande, fysiska eller psykiska besvär som arbetet kan ha orsakat samt arbetsmiljöarbete. Undersökningen består av både en telefonintervju och en enkät och är ett tillägg till SCB:s arbetskraftsundersökning (AKU). Inför Arbetsmiljöundersökningen 2015 gjorde Arbetsmiljöverket en översyn av formuläret i samarbete med användarråd och forskare för att det bättre skulle följa dagens arbetsliv.

I rapporten redovisas resultat från undersökningen 2017 och jämförelser med tidigare undersökningar. Resultat för samtliga frågor i undersökningen redovisas totalt och för kvinnor och män efter åldersgrupper, sektor, anställningsform, utbildningsnivå samt inkomstgrupper. Ett antal frågor redovisas även efter yrkes- och näringsgrensindelning. Urvalet av frågor för den mer detaljerade redovisningen har gjorts av Arbetsmiljöverket.

Sedan 2013 redovisas index för krav och kontroll i rapporten om arbetsmiljöundersökningen. Indexet har tidigare redovisats inom ramen för Arbetsmiljöverkets rapportering till regeringen.

Vid Arbetsmiljöverket har Per Anders Paulson ansvarat för arbetet med undersökningens och rapportens innehåll och utformning. På uppdrag har SCB genomfört datainsamling och Ingrid Persson vid SCB har sammanställt rapporten. Rapporten har formgivits och tillgänglighetsanpassats av Matador kommunikation.

Arbetsmiljöverket i september 2018
Ann Ponton Klevestedt

Innehåll

Förord	1
Sammanfattning	4
De flesta tyckte att jobbet var intressant och stimulerande	4
Kvinnor hade i högre utsträckning arbeten med hög anspänning	4
Två av tio arbetade i framåtböjd ställning utan stöd för händerna	5
Unga kvinnor var mest utsatta för sexuella trakasserier	6
Många tidsbegränsat anställda jobbade trots sjukdom för att inte verka lata	6
Drygt sju av tio sysselsatta i byggbranschen använde bil i arbetet	7
En av tre som arbetade i kontorsmiljö hade eget rum	7
Om Arbetsmiljöundersökningen	8
Bakgrund	8
Undersökningens genomförande	8
Redovisning av resultatet	9
Publikationer över tid	11
1 Arbetsmiljöundersökningen 2017 – resultat för samtliga frågor ...	12
2 Arbete och arbetsmarknad	13
Sysselsättning enligt Arbetskraftsundersökningen	13
Minskad skillnad mellan könen när det gäller arbetstidens förläggning ..	17
Fast och tidsbegränsat anställda lika nöjda med arbetet i stort	18
Var fjärde tidsbegränsat anställd upplevde risk för uppsägning eller påtvungad kortare arbetstid	18
Ökning av andel unga som har större krav än kunskaper och färdigheter	21
Sex av tio tyckte det var tydligt vad arbetsgivaren förväntade sig av dem ..	22
Två av tre kvinnor hade arbeten med mycket kontakt med andra människor	23
Varannan kvinna kunde inte bestämma när arbetsuppgifterna skulle göras	24
Kvinnor hade i högre utsträckning arbeten med hög anspänning	25
Utbildning på arbetstid ökade med stigande inkomst	28
Drygt var tionde bedömde att de inte kan arbeta till den ordinarie pensionsåldern	28
Närmare nio av tio unga tyckte att de kommit ordentligt in på arbetsmarknaden	30

3	Systematiskt arbetsmiljöarbete och företagshälsovård	31
	Arbetsmiljöansvar på arbetsplatsen tydligare bland äldre än yngre...	31
	Vanligt att tidsbegränsat anställda inte hade tillgång till företagshälsovård	34
	Många tidsbegränsat anställda jobbade trots sjukdom för att inte verka lata	38
4	Användning av arbetsutrustning och arbetsplatsen utformning	40
	En av fyra män jobbade med handhållna eller släpbara maskiner ...	40
	Närmare sex av tio använde surfplatta eller smartphone i arbetet ...	46
	Sju av tio sysselsatta i byggbranschen använde bil i arbetet.....	50
	En av tre som arbetade i kontorsmiljö hade eget rum	52
5	Den fysiska arbetsmiljön.....	54
	Kroppsligt ansträngande arbete vanligast bland yngre	54
	Två av tio arbetade i framåtböjd ställning utan stöd för händerna....	56
	Bullrig arbetsmiljö för snickare, murare och anläggningsarbetare ...	57
	En av tio män var utsatta för vibrationer som fick hela kroppen att skaka	58
	Yngre var utsatta för kyla i högre utsträckning än äldre.....	60
	Sex av tio undersköterskor utsatta för hudkontakt med rengörings-/ desinfektionsmedel stor del av arbetstiden.....	61
	Hantverkare i högre grad utsatta för luftföroreningar	62
	Åtta av tio inom yrken med kort utbildning var uttröttade i kroppen efter arbetet.....	63
	Högre andel kvinnor än män som hade ont i övre delen av rygg/nacke..	64
6	Den psykosociala arbetsmiljön	65
	De flesta tyckte att jobbet var intressant och stimulerande	65
	Psyiskt ansträngande arbete ökade bland unga män	68
	Sex av tio hade för hög arbetsbelastning.....	70
	Två av tio kvinnor utsatta för våld eller hot om våld i arbetet.....	72
	En av tio riskerade att hamna i otrygga situationer	72
	Unga män inte lika utsatta för personlig förföljelse	73
	Unga kvinnor mest utsatta för sexuella trakasserier	73
	Summary	76
	Bilaga 1. Beskrivning av näringsgren SNI2007 / Economic activity	80
	Bilaga 2. Intervjuformulär.....	84
	Bilaga 3. Enkät	93

Sammanfattning

De flesta tyckte att jobbet var intressant och stimulerande

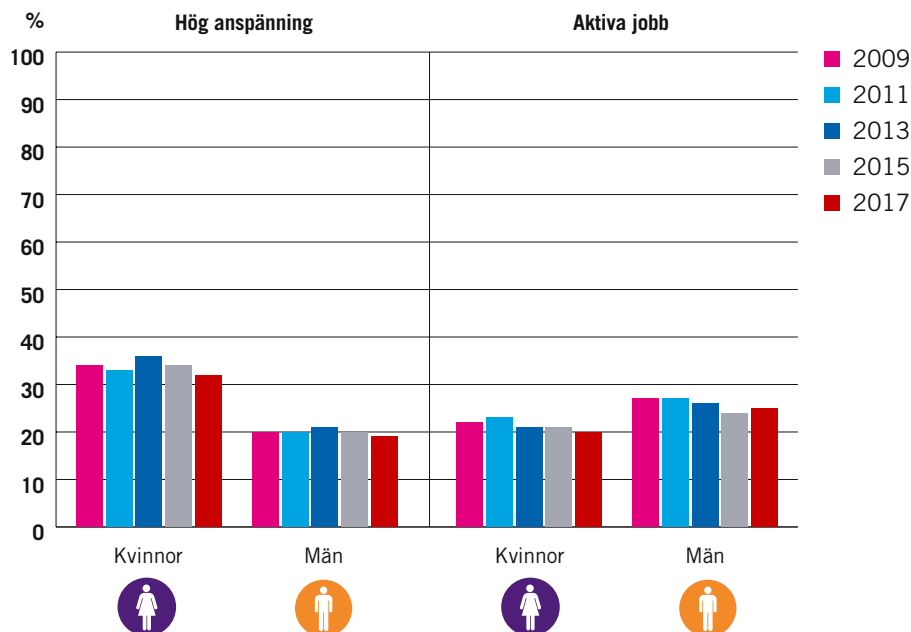
Av de drygt 5 miljoner sysselsatta personerna i Sverige under 2017 var närmare tre av fyra nöjda med arbetet i stort. Drygt sju av tio sysselsatta hade i hög grad ett intressant och stimulerande arbete 2017. Lägger man till de som i viss mån hade ett intressant och stimulerande arbete hade de allra flesta, 96 procent av de sysselsatta, ett sådant arbete.

Den svenska arbetsmarknaden var fortsatt könssegregerad under 2017. Många kvinnor hade yrken där de ofta kom i kontakt med andra människor och arbetade i stor utsträckning inom branschgrupperna vård och omsorg och utbildning. En stor andel män arbetade i yrken där olika maskiner används och många män arbetade inom branschgrupper som tillverkning, byggverksamhet och utvinning av mineraler. Var och hur kvinnor och män arbetar påverkar också vilka risker de utsätts för i sin arbetsmiljö och deras upplevelser av sin arbetsmiljö.

Kvinnor hade i högre utsträckning arbeten med hög anspänning

Närmare sju av tio hade i hög grad eller i viss mån ett psykiskt ansträngande arbete 2017. Andelen kvinnor som hade ett psykiskt ansträngande arbete i hög grad var högre än andelen män, omkring 27 procent av kvinnorna hade det och 20 procent av männen. Omkring var tredje sysselsatt inom vård och omsorg; sociala tjänster samt utbildning hade ett psykiskt ansträngande arbete i hög grad 2017. En högre andel av de sysselsatta kvinnorna kunde inte bestämma när arbetsuppgifterna skulle utföras jämfört med sysselsatta män. 48 procent av kvinnorna kunde aldrig eller för det mesta inte bestämma det jämfört med 36 procent av männen. Kvinnor hade också i högre utsträckning än män arbeten med hög anspänning medan män i högre utsträckning hade aktiva jobb. Skillnaden var större när det gäller hög anspänning. 32 procent av kvinnorna jämfört med 19 procent av männen hade en sådan arbetssituation. 25 procent av männen jämfört med 20 procent av kvinnorna hade aktiva arbeten. Med aktiva jobb avses jobb med höga krav men där individen också har stor kontroll/inflytande över arbetet. Med hög anspänning avses arbeten där det finns höga krav och där individen har liten kontroll/inflytande.

Figur 1 Andel sysselsatta (procent) med hög anspänning respektive aktiva jobb efter kön, år 2009-2017

Två av tio arbetade i framåtböjd ställning utan stöd för händerna

Andelen sysselsatta med ett kroppsligt ansträngande arbete har varit omkring 50 procent under perioden 2009-2017. En nedåtgående tendens kan dock ses bland kvinnor där andelen minskat från 50 procent i början av perioden till 47 procent 2017. Omkring 65 procent av snickare, murare och anläggningsarbetare arbetade framåtböjda utan att stödja sig med händer eller armar, minst en fjärdedel av arbetstiden. Det var den yrkesgrupp där andelen sysselsatta som arbetade framåtböjda var högst. Undersköterskor var en annan yrkesgrupp där mer än hälften av de sysselsatta arbetade framåtböjda minst en fjärdedel av arbetstiden.

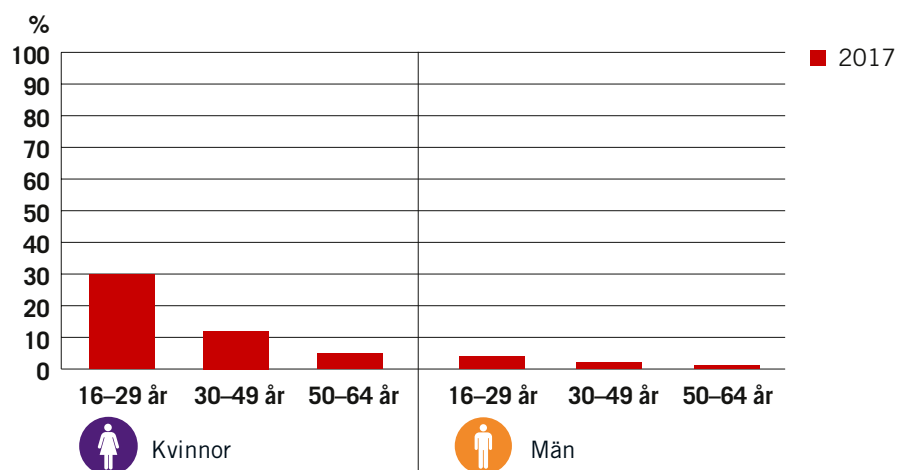
Två av tio sysselsatta hade varit utsatta för luftföroreningar som man kan se i luften eller känna på lukten på arbetsplatsen. Luftföroreningar omfattar damm från metaller, sten, kvarts, cement, asbest, mineralull eller liknande. Det kunde även vara damm från textil, trä, mjöl, djur eller växter eller så kunde det vara kemikalier (gaser, ångor, lösningsmedel, bekämpningsmedel eller plastkemikalier). En högre andel män än kvinnor hade varit utsatta för sådana luftföroreningar minst en fjärdedel av arbetstiden, 25 procent av männen jämfört med 15 procent av kvinnorna.

Yrkesgrupper där en hög andel av de sysselsatta hade varit utsatta för luftföroreningar är metallhantverks- och reparatörsyrken samt snickare, murare och anläggningsarbetare. Drygt sju av tio hade varit utsatta i dessa yrkesgrupper.

Unga kvinnor var mest utsatta för sexuella trakasserier

Närmare en av tio sysselsatta hade 2017 varit utsatta för sexuella trakasserier från chefer/kamrater och/eller andra personer på jobbet de senaste 12 månaderna. Andelen var som högst bland unga kvinnor 16-29 år där 30 procent varit utsatta.

Figur 2 Andel sysselsatta (procent) som varit utsatta för sexuella trakasserier från chefer/arbetskamrater och/eller andra under de senaste 12 månaderna efter ålder och kön, år 2017

Många tidsbegränsat anställda jobbade trots sjukdom för att inte verka lata

Omkring sju av tio sysselsatta i åldern 16-64 år hade någon gång under det senaste året arbetat trots att man utifrån sin egen bedömning varit sjuk och borde ha låtit bli. 43 procent av de som arbetade trots sjukdom gjorde de för att man upplevde att ingen annan kunde göra jobbet. Bland män var detta den vanligaste orsaken medan den vanligaste orsaken bland kvinnor var att man inte ville belasta kollegor. En jämförelse mellan fast och tidsbegränsat anställda visar att tidsbegränsat anställda inte ville bli sedda som lata, omkring 45 procent av de tidsbegränsat anställda jämfört med 20 procent bland de fast anställda. En betydligt högre andel med tidsbegränsad anställning var också rädda att förlora jobbet (20 procent jämfört med 4 procent).

Drygt sju av tio sysselsatta i byggbranschen använde bil i arbetet

Var tredje sysselsatt använde bil i arbetet. Andelen män var dubbelt så hög som andelen kvinnor (43 procent jämfört med 21 procent). Drygt sju av tio sysselsatta i byggbranschen använde bil i arbetet.

En av tre som arbetade i kontorsmiljö hade eget rum

Närmare 60 procent av de sysselsatta, såväl kvinnor som män, arbetade i kontorsmiljö minst en fjärdedel av arbetstiden. Av dessa hade en av tre ett eget arbetsrum. Omkring 15 procent hade inget eget bord eller rum utan fick välja mellan icke personbundna skrivbord/arbetsplatser.

Om Arbetsmiljöundersökningen

Bakgrund

Arbetsmiljöundersökningen har genomförts av SCB vartannat år sedan 1989. Från 1994 sker det på uppdrag av Arbetsmiljöverket (tidigare Arbetarskyddsstyrelsen). Undersökningens syfte är att beskriva arbetsmiljön för den sysselsatta befolkningen i åldern 16–64 år. Från och med 2015 års undersökning ingår även sysselsatta i åldersgruppen 65–74 år i urvalet.

Rapporten belyser hur de som arbetar upplever sin arbetsmiljö och de eventuella besvär den medför. Det finns behov av uppgifter om hur vanliga respektive ovanliga olika förhållanden är och hur besvär och riskfaktorer/exponeringar förändras över tid. Resultaten används bland annat av beslutsfattare på olika nivåer inom organisationer och myndigheter, av forskare och inom regering och riksdag.

En del av frågorna i undersökningen eftersträvar att ge en objektiv beskrivning av förhållanden i arbetsmiljön som till exempel tunga lyft, buller, kyla och arbete i vriden ställning eller stillasittande. Andra frågor mäter upplevelsen av arbetsmiljön som exempelvis om man har för mycket att göra, har ett enformigt arbete eller om man i det stora hela är nöjd med sitt jobb. Det finns också frågor som handlar om fysiska besvär som bland annat värk i olika delar av kroppen eller psykiska besvär som sömnsvärigheter.

I varje undersökning under åren 1989 till 2017 har mellan omkring 4 000 och 12 000 personer besvarat enkäten med cirka 130 frågor om sina arbetsförhållanden. Det finns nu resultat från femton omgångar som genomförts på likartat sätt och där resultaten kan jämföras. De resultat som redovisas i denna rapport baseras på undersökningen från senhösten 2017 och vintern 2017/2018.

Undersökningens genomförande

Datainsamlingen sker dels via telefonintervjuer och dels via postenkät alternativt webbformulär. Telefonintervjun görs i direkt anslutning till intervjun för Arbetskraftsundersökningen (AKU). Personer i åldern 16–74 år som i AKU-intervjun svarat att de är sysselsatta får frågorna om arbetsmiljö (för definition av sysselsatta se kvalitetsbeskrivningen). De som svarat på frågorna i telefonintervjun tillfrågas om de vill besvara enkäten och i så fall om man vill svara via webb eller pappersenkät.

Insamlingen via telefon pågick främst under kvartal fyra 2017. Enkätinsamlingen påbörjades en dryg vecka efter de första telefonintervjuerna var klara och fortsatte till mitten av mars 2018. Frågorna gällde i allmänhet förhållanden under de senaste tre månaderna, för några frågor den senaste 12-månadersperioden.

I Arbetsmiljöundersökningen 2017 ingår ett urval av cirka 8 700 personer. Antalet svarande var omkring 6 700 i telefonintervjun och 3 700 i enkäten.

Redovisning av resultatet

Till skillnad från tidigare års rapporter är Arbetsmiljön 2017 uppdelad i tre olika dokument, en rapport, en tabellbilaga samt en kvalitetsdeklaration. I kvalitetsdeklarationen finns närmare information om statistikens innehåll och tillförlitlighet med mera.

Resultaten från arbetsmiljöundersökningen redovisas i huvudsak som andel personer som har en viss situation på arbetet utav samtliga sysselsatta i befolkningen 16-64 år. När det gäller antal sysselsatta redovisas resultat från arbetskraftsundersökningen (AKU) vilket är den officiella arbetsmarknadsstatistiken.

I den separata tabellbilagan finns resultaten redovisade efter kön, ålder, inkomst, utbildningsnivå, sektor, anställningsform, yrke samt näringsgren, se kapitel 1 för närmare beskrivning av tabellerna i tabellbilagan. I rapportens textdel belyses resultaten för ett urval av frågorna och bakgrundsvariablerna samt med jämförelser över tid.

I tabellerna i tabellbilagan redovisas osäkerheten i skattningen i form av ett 95-procentigt konfidensintervall. Där antalet svarande i en redovisningsgrupp är mindre än 100 personer eller där punktskattningen med dess osäkerhetstal (felmarginal) inte med säkerhet kan sägas vara skiljt från noll, redovisas inte skattningen utan punktmarkeras (.).

Inkomstgrupperna är indelade utifrån befolkningens sammanräknade förvärvsinkomst för 2016. Befolkningen delas in i fyra lika stora delar där varje del innehåller 25 procent, så kallade kvartiler. Mellan varje kvartil finns ett gränsvärde. Gränsvärdet för den första inkomstgruppen är värdet där 25 procent av befolkningen har en lägre inkomst, det vill säga värdet mellan kvartil 1 och 2. Gränsvärdet för den andra inkomstgruppen är det värde där 75 procent av befolkningen har en lägre inkomst, det vill säga värdet mellan kvartil 3 och 4. Det innebär en att gränsvärdena delar in befolkningen i tre grupper där den första innehåller 25 procent av befolkningen, den andra 50 procent av befolkningen och den tredje 25 procent av befolkningen.

Yrkesindelningen följer Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK2012). Denna yrkesklassificering bygger på typ av arbete och de kvalifikationer som krävs för detta arbete.

Kodningen av näringsgren är anpassad till Standard för Svensk Näringsgrensindelning (SNI). Näringsgren bestäms för personer i arbetskraften med utgångspunkt från det enskilda företags huvudsakliga verksamhet vid det arbetsställe där urvalspersonen är – eller senast varit – sysselsatt.

Utbildningsnivå kommer från utbildningsregistret och gäller den högsta avslutade utbildningen för urvalspersonen. Resultaten redovisas i tre grupper: förgymnasial utbildning, gymnasial utbildning och eftergymnasial utbildning.

Trots det relativt stora antalet svarande blir vissa redovisningsgrupper små och därmed osäkra för ett enskilt år, exempelvis om uppdelning görs på kön och yrke (SSYK) respektive kön och näringsgren (SNI). Genom att kvinnor och män finns inom olika delar av arbetsmarknaden och därmed har olika arbetsmiljö är det av stor betydelse att redovisa uppgifter efter kön. I tabellerna över yrke och näringsgren redovisas därför siffrorna totalt för 2017 och könsuppdelning för det sammanslagna materialet för de två undersökningsomgångarna 2015 och 2017 (2015/2017).

I rapporten finns diagram med exempel på yrken med stora andelar sysselsatta män och kvinnor eller där det är vanligt med olika frågeställningar. Till exempel yrken där en stor andel sysselsatta är utsatta för buller. I dessa diagram redovisas yrken på olika redovisningsnivåer inom SSYK vilket innebär att "sjuksköterskor" som definieras på tresiffernivå ibland jämförs med "arbete utan krav på särskild yrkesutbildning" som ligger på den översta ensiffernivån. Undergrupper till den gruppen kan då till exempel vara "städare m.fl." eller "köks- och restaurangbiträden" som ligger på samma tresiffernivå som sjuksköterskor.

Rapporten Arbetsmiljö 2017 har jämfört med tidigare år en ny indelning av avsnitt och resultaten i tabellbilagorna följer den indelningen. Indelningen är ett försök att efterlikna regelstrukturen för Arbetsmiljöverkets föreskrifter avseende systematiskt arbetsmiljöarbete:

- Användning av arbetsutrustning
- Arbetsplatsens utformning
- Typ av arbete
- Kemiska arbetsmiljörisker

- Fysikaliska arbetsmiljörisker
- Organisatoriska, psykologiska och sociala arbetsmiljörisker
- Mikrobiologiska arbetsmiljörisker
- Ergonomiska arbetsmiljörisker
- Individinriktade föreskrifter

Den nya avsnittsindelningen i rapporten är dock grövre och anpassad efter frågorna i undersökningen.

I rapporten kommenteras generellt endast de förändringar mellan år och skillnader mellan olika redovisningsgrupper som är statistiskt säkerställda.

Publikationer över tid

Från och med 2007 ingår rapporten från Arbetsmiljöundersökningen i Arbetsmiljöverkets rapportserie Arbetsmiljöstatistik. Resultaten från tidigare undersökningar har redovisats i serien Statistiska meddelanden (SM) och i temapublikationer i serien "Information om arbetsmarknad och utbildning" (IAM). I temapublikationerna utnyttjas statistiken för att belysa speciella frågeställningar kring arbetslivs- och arbetsmiljöfrågor. Arbetsmiljöverket och SCB utför på uppdrag olika typer av specialbearbetningar av resultaten från Arbetsmiljöundersökningen. I specialbearbetningarna kan resultat visas för andra grupper än dem som redovisas i denna rapport liksom samband mellan olika variabler. En kvalitetsdeklaration finns på Arbetsmiljöverkets hemsida www.av.se. Denna rapport med den officiella arbetsmiljöstatistiken finns i sin helhet på Arbetsmiljöverkets hemsida www.av.se. Detsamma gäller temarapporter som bygger på Arbetsmiljöundersökningarnas data. Resultaten finns också tillgängliga i Sveriges statistiska databaser (SSD) som nås via www.scb.se

1. Arbetsmiljöundersökningen 2017 – resultat för samtliga frågor

I rapporten är ett urval av de frågor som ställs i Arbetsmiljöundersökningen 2017 belysta med diagram och med kommentarer om resultatet. I den separata tabellbilagan finns resultat för undersökningens samtliga frågor i fem tabeller efter olika redovisningsgrupper. Den första tabellen redovisar resultat för samtliga sysselsatta i åldern 16-64 år, för kvinnor och män och tre åldersindelningar. Den innehåller även skattningar för samtliga och för kvinnor och män i åldersspannet 16-74 år. I kolumnen "Fråga" finns numret på den fråga i frågeformulären som ligger till grund för redovisningen. Ett T framför siffran anger att frågan fanns med i telefonintervjun, ett E att den fanns i enkäten och för de frågor som ingick i AKU står det AKU. Frågeformuläret från telefonintervjun och enkäten finns i bilaga 2 och 3. I kolumnerna SSYK och SNI står tabellnumret på den tabell som redovisar resultaten efter SSYK och SNI i tabellbilagan.

I tabell 1.2 finns resultaten för samtliga frågor utifrån utbildningsnivå och kön. Utbildningsnivå är indelad i tre grupper: förgymnasial, gymnasial och eftergymnasial.

I tabell 1.3 redovisas resultat utifrån inkomstgrupper och kön. Inkomsten är indelad i tre grupper: låg, mellan och hög. (Se avsnittet Om undersökningen)

I tabell 1.4 redovisas resultat utifrån anställningsform och kön. Redovisade anställningsformer är fast anställda, tidsbegränsat anställda samt företagare eller medhjälpande hushållsmedlem.

I tabell 1.5 redovisas resultat utifrån sektorstillhörighet och kön. Redovisade sektorer är statlig, kommunal, landsting och privat sektor.

I tabellerna 2.1-6.54 redovisas ett urval av frågorna efter yrke (SSYK) och näringsgren (SNI).

2. Arbete och arbetsmarknad

Sysselsättning enligt Arbetskraftsundersökningen

I den svenska befolkningen var drygt fem miljoner personer i åldern 15–74 år sysselsatta 2017. I åldern 16–64 år var det drygt 4,8 miljoner sysselsatta samma år. Från 2005 har antalet sysselsatta (16–64 år) ökat varje år med ett undantag. 2009 minskade antalet med cirka hundratusen jämfört med 2008. I den här rapporten belyser vi utvecklingen under perioden 2009–2017. Under den perioden har befolkningen (16–64 år) ökat från knappt 6 miljoner till 6,2 miljoner. År 2009 var omkring 4,5 miljoner personer i åldern 15–74 år sysselsatta varav närmare 4,4 miljoner i åldern 16–64 år.

I diagrammen nedan redovisas antalet sysselsatta efter kön och åldersgrupp, näringsgren, samt efter anställningsform. År 2009 var drygt 2,1 miljoner kvinnor och närmare 2,4 miljoner män sysselsatta i åldern 15–74 år. Motsvarande siffror 2017 var nästan 2,4 miljoner kvinnor och drygt 2,6 miljoner män. Bland såväl kvinnor som män syntes ökningen av antalet sysselsatta främst i åldersgrupperna 25–34 år och i åldersgruppen 45–54 år.

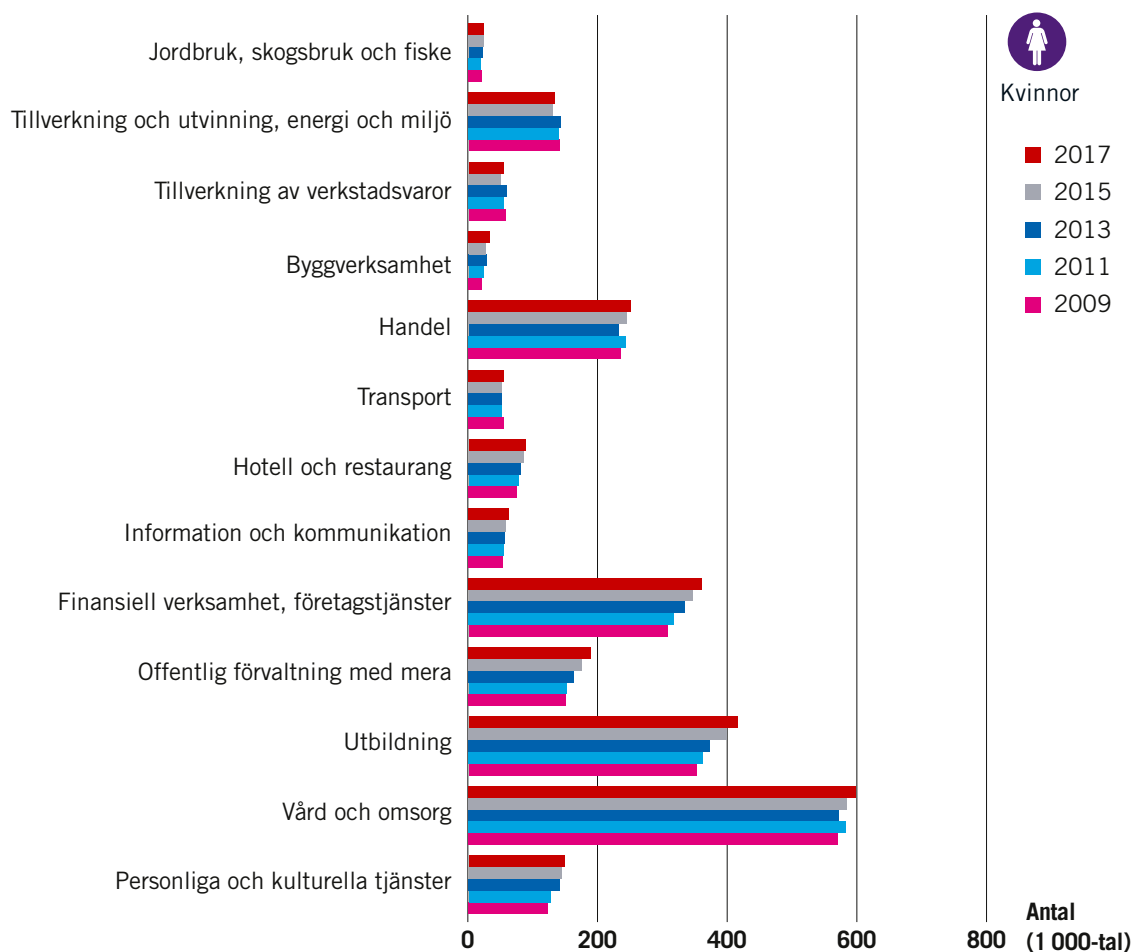
Figur 2.1 Antal sysselsatta efter kön och ålder, år 2009-2017

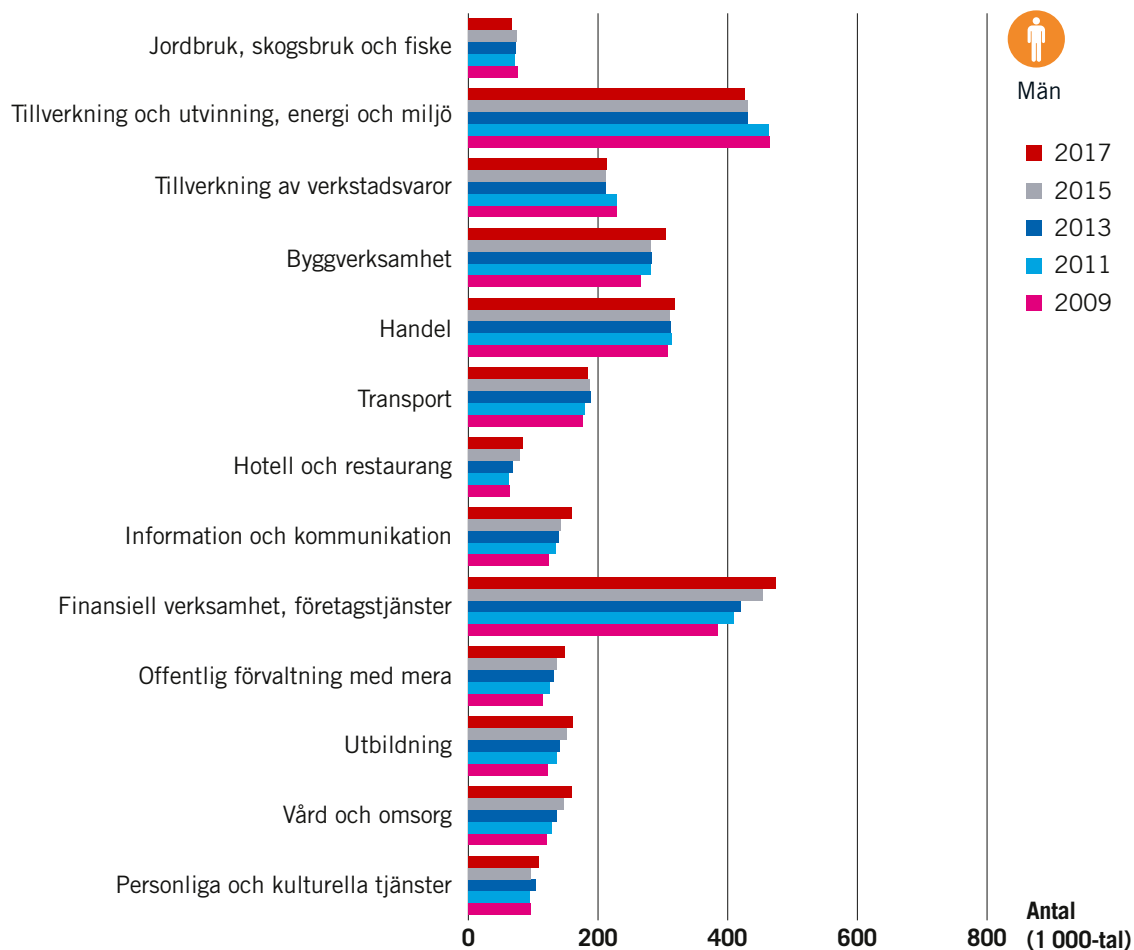
Källa: Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsundersökningen (AKU helår)

Kvinnor och män arbetar till stor del inom olika delar av arbetsmarknaden. Det innebär att deras arbetsmiljö ser olika ut. Vård och omsorg är den näringsgren där flest kvinnor arbetar. Det gäller under hela den undersökta perioden. 2009 var ungefär 575 000 kvinnor i åldern 15–74 år sysselsatta inom den näringsgrenen och 2017 var det ungefär 604 000. Många kvinnor arbetar även inom utbildning, omkring 355 000 gjorde det 2009 och 2017 var det cirka 419 000. Bland män arbetar många inom tillverkning och finansiell verksamhet, företagstjänster. 2009 arbetade flest män inom den sammanslagna näringsgrenen tillverkning och utvinning, energi och miljö. Omkring 464 000 män gjorde det. 2017 arbetade flest män, cirka 474 000, inom finansiell verksamhet, företagstjänster. Även bland kvinnor har antalet som arbetar inom finansiell verksamhet, företagstjänster ökat successivt under perioden.

Figur 2.2a Antal sysselsatta kvinnor i åldern 15-74 år, efter näringsgren (SNI), år 2009–2017

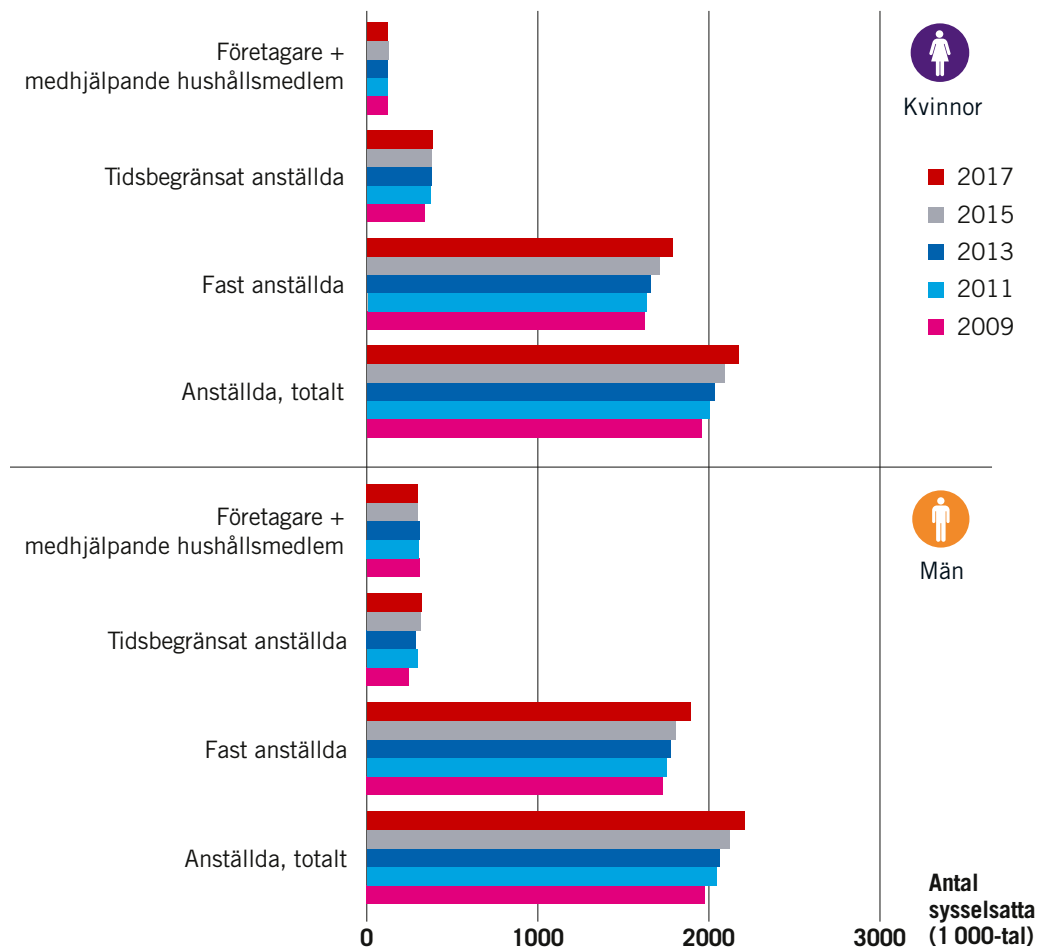
Figur 2.2b Antal sysselsatta män i åldern 15–74 år, efter näringsgren (SNI), år 2009 -2017

Källa: Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsundersökningen (AKU helår)

Bland kvinnor i åldern 16-64 år var drygt 2,3 miljoner sysselsatta 2017. Av dem var närmare 2,2 miljoner anställda medan övriga sysselsatta var företagare eller medhjälpande hushållsmedlem. Såväl antal anställda som antalet fast anställda har ökat successivt över den undersökta perioden. Även bland män har såväl antalet anställda som antalet fast anställda ökat successivt över perioden. 2017 var 2,5 miljoner sysselsatta, 2,2 miljoner anställda och av dem omkring 1,9 miljoner fast anställda. Totalt sett har andelen fast anställda i relation till samtliga anställda legat på samma nivå under den undersökta perioden. Män var i något högre grad än kvinnor företagare eller medhjälpande hushållsmedlem.

Figur 2.3 Antal sysselsatta i befolkningen 16-64 år, efter kön och anställningsform, år 2009-2017

Källa: Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsundersökningen (AKU helår)

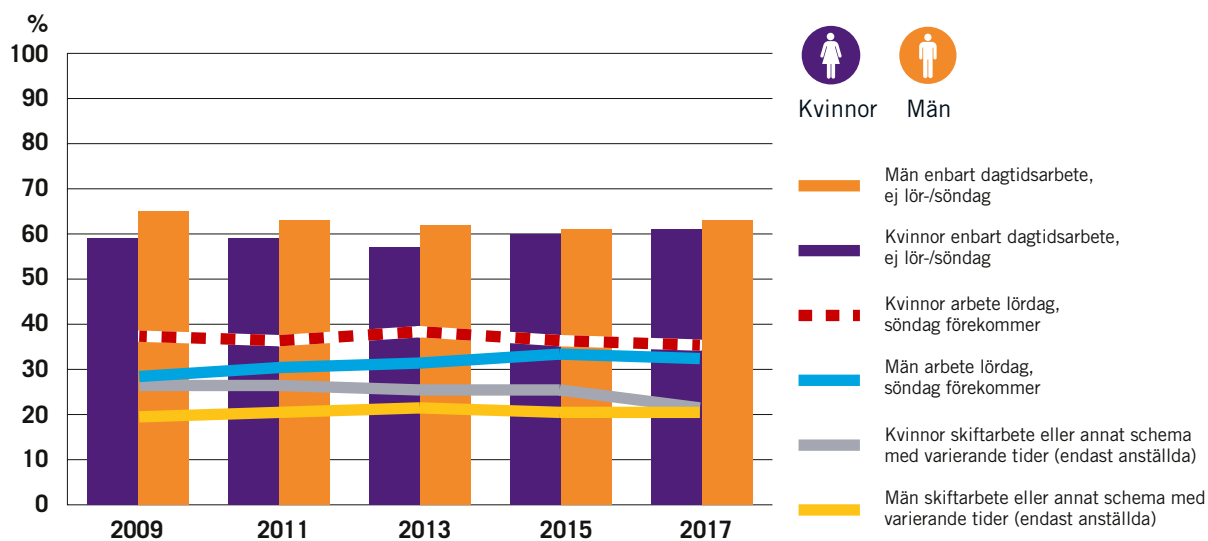
Minskad skillnad mellan könen när det gäller arbetstidens förläggning

Drygt 60 procent av samtliga sysselsatta i åldern 16-64 år arbetade enbart dagtid på vardagar medan det förekom arbete på lördagar, söndagar för en tredjedel av de sysselsatta. Kvällsarbete förekom för 30 procent av de sysselsatta och nattarbete för drygt 10 procent. 20 procent av de som var anställda hade ett skiftarbete eller schema med varierande tider. Bland yngre, i åldern 16-29 år, var det en större andel som arbetade på andra tider än enbart dagtid på vardagar jämfört med de äldre åldersgrupperna. Likaså var det en större andel tidsbegränsat anställda som arbetade helger och kvällstid än av de som var fast anställda. Bland fast anställda arbetade omkring 66 procent enbart dagtid på vardagar och bland tidsbegränsat anställda gjorde lite drygt hälften det. Kvinnor och män hade i ungefär lika hög grad arbeten där man endast jobbade dagtid på vardagar. Män hade i något högre utsträckning ett arbete där nattarbete förekom, 15 procent av männen hade det jämfört med 10 procent av kvinnorna.

Under de undersökta åren 2009-2017 har andelen sysselsatta som enbart arbetar dagtid på vardagar legat på ungefär samma nivå. För kvinnor har andelen varierat från som lägst 57 procent 2013 till som högst 61 procent 2017. Bland män var andelen den undersökta perioden som högst 65 procent 2009 och som lägst 61 procent 2015.

Skillnaden mellan män och kvinnor minskade något under perioden när det gäller arbetstidens förläggning. I början av perioden var det en högre andel män än kvinnor som enbart arbetade dagtid och en högre andel kvinnor än män som skiftarbetande och som arbetade helger, medan skillnaden 2017 var väldigt liten.

Figur 2.4 Andel sysselsatta (procent) i befolkningen 16-64 år, efter arbetstidens förläggning och kön, år 2009-2017

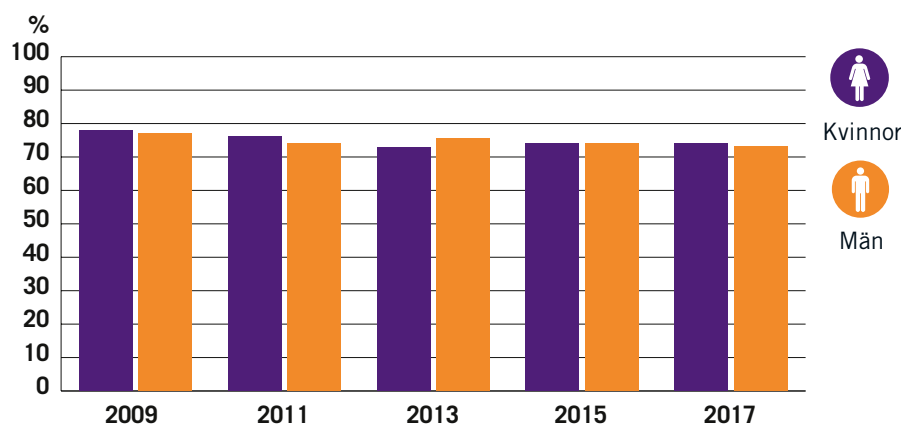

Fast och tidsbegränsat anställda lika nöjda med arbetet i stort

Av de drygt omkring 5 miljoner sysselsatta personerna i Sverige var närmare tre av fyra nöjda med arbetet i stort. Kvinnor och män var nöjda i ungefär lika stor utsträckning. Yngre personer var nöjda i lite mindre utsträckning, två av tre sysselsatta var nöjda i den åldersgruppen. Inkomsten betydde också en del för hur nöjd man var. Bland dem med hög inkomst fanns det en större andel som var nöjda än bland dem med lägre inkomster. Drygt 80 procent av de med hög inkomst jämfört med knappt 70 procent av de med låg inkomst. Det var ingen skillnad mellan fast och tidsbegränsat anställda när det gäller hur stor andel som var nöjda (se tabellerna 1.1, 1.3, 1.4, i tabellbilagan).

Andelen som är nöjda har legat på samma nivå under den undersökta perioden. En viss minskning kan ses om man jämför med 2009 men jämfört med 2017 är det ingen statistiskt säkerställd skillnad.

Figur 2.5 Andel sysselsatta (procent) som var nöjda med arbetet i stort (instämmer helt eller delvis), efter kön, år 2009-2017

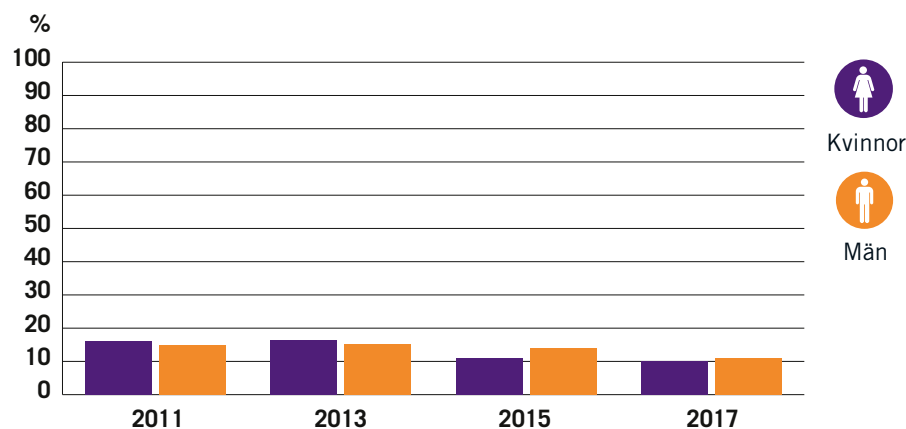

Var fjärde tidsbegränsat anställd upplevde risk för uppsägning eller påtvingad kortare arbetstid

Något som har negativ inverkan på arbetsmiljön är om det finns risk för hot om uppsägning eller för påtvingad kortare arbetstid. Drygt en av tio anställda upplevde att det fanns en sådan risk för dem. Det fanns betydande skillnader mellan de som hade en fast anställning jämfört med de med tidsbegränsad anställning, där 8 procent av de fast anställning jämfört med 23 procent av de tidsbegränsat

anställa upplevde att det fanns ett sådant hot. Det finns även skillnader beroende på inkomst där personer med låg inkomst i högst utsträckning upplevde att det fanns det risk för hot om uppsägning eller för påtvingad kortare arbetstid medan andelen var lägre bland de med hög inkomst, 16 jämfört med 7 procent i dessa grupper. Totalt sett var det inga signifikanta skillnader mellan män och kvinnor eller olika åldersgrupper när det gäller detta. Bland män hade det skett en viss minskning sedan 2015 från 14 procent till 11 procent 2017. Under perioden 2011 till 2017 har andelen bland kvinnor legat på som högst 17 procent 2013 och bland män 15 procent 2011 och 2013.

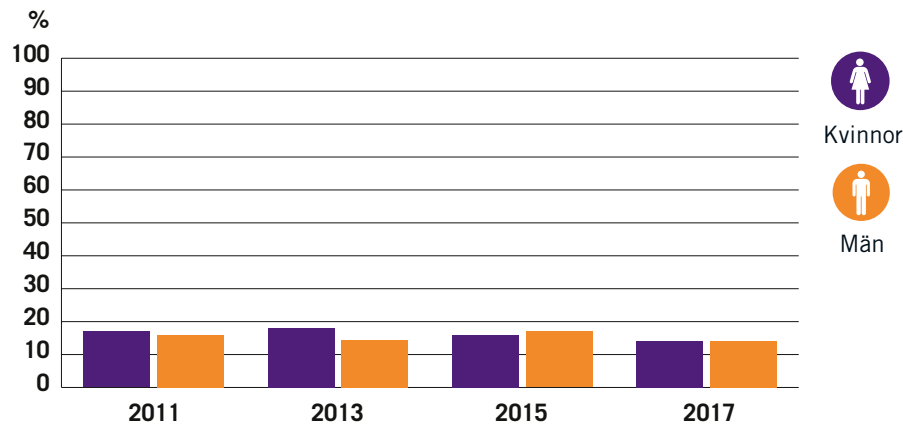
Figur 2.6 Andel sysselsatta (procent) där hot om uppsägning eller kortare arbetstid fanns, efter kön, år 2009-2017

Omkring 14 procent av samtliga anställda i åldern 16-64 år bedömde att det fanns en risk för dem att förflyttas till annat arbete. När det gäller denna risk var det en större andel fast anställda än tidsbegränsat anställda som upplevde det, 15 jämfört med 10 procent. Vad gäller skillnader beroende på inkomst så var det gruppen med mellanhög inkomst som i högst utsträckning upplevde att det fanns en sådan risk. 16 procent gjorde det jämfört med 12 procent bland dem med såväl låg som hög inkomst.

Jämfört med föregående undersökning har det skett en viss minskning vad gäller andelen anställda som upplevde att det fanns en sådan risk, från 17 procent 2015 till 14 procent 2017. Under 2011 och 2013 var andelen 16 procent.

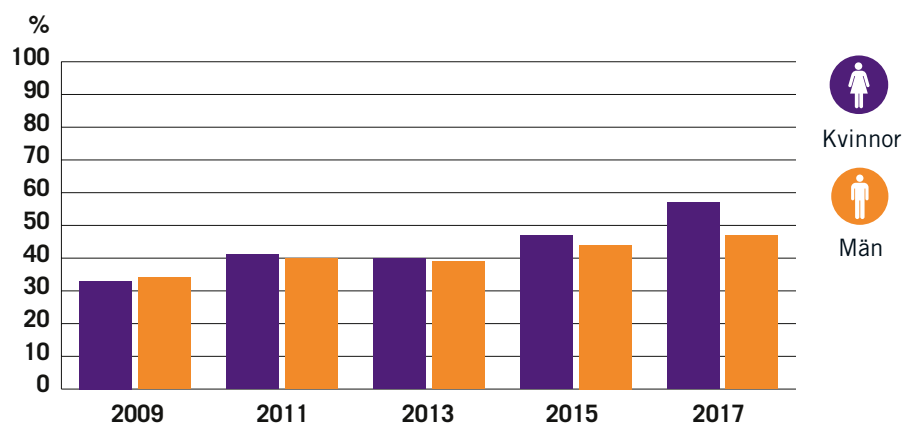
Figur 2.7 Andel sysselsatta (procent) som hade risk för att förflyttas till annat arbete, efter kön, år 2009-2017

Drygt hälften av de sysselsatta trodde att de skulle ha mycket lätt eller ganska lätt att få likvärdigt arbete utan att flytta (byta bostad). Kvinnor bedömde i högre utsträckning än män att det skulle vara ganska lätt. Av kvinnorna var det närmare 60 procent som trodde det och av männen närmare 50 procent. De yngre var de som i högst utsträckning gjorde den bedömningen. Bland unga kvinnor i åldern 16-29 år trodde drygt 70 procent att de skulle ha mycket eller ganska lätt att få likvärdigt arbete utan att flytta jämfört med drygt 40 procent i åldersgruppen 50-64 år. Bland män var motsvarande siffror knappt 60 respektive knappt 40 procent i dessa åldersgrupper.

Jämfört med föregående år hade det skett en betydande ökning bland framförallt kvinnor. 2015 bedömde 44 procent av männen och 47 procent av kvinnorna att det var ganska lätt att få ett likvärdigt arbete och 2009 var det 34 respektive 33 procent som gjorde det.

Figur 2.8 Andel sysselsatta (procent) som trodde sig ha mycket/ganska lätt få likvärdigt arbete utan flytt, efter kön, år 2009-2017

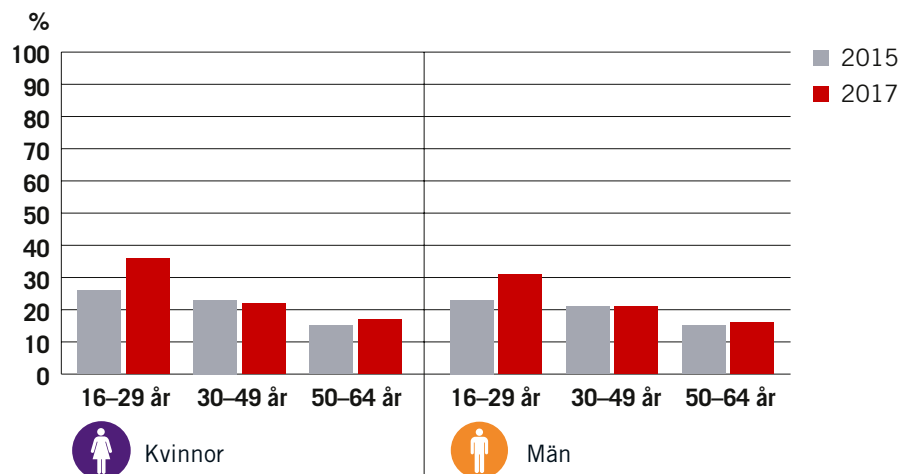

Ökning av andel unga som har större krav än kunskaper och färdigheter

Att befinna sig på ett jobb där kraven är högre än de kunskaper och färdigheter man har kan innebära risk för stress och ohälsa. Drygt 20 procent av de sysselsatta ansåg 2017 att de arbetskrav de hade var högre än den kunskap och de färdigheter de besatt. Det var framför allt de yngre som upplevde att kraven var högre än kunskapen. Bland unga kvinnor var det 36 procent som upplevde detta jämfört med 17 procent av kvinnorna i åldern 50-64 år. Bland männen var motsvarande andelar 31 respektive 16 procent. Personer med låg inkomst upplevde i högre grad än personer med mellan eller hög inkomst att kraven var höga. 27 procent gjorde det i den lägsta inkomstklassen jämfört med 21 procent av dem med mellan- eller hög inkomst.

Jämfört med föregående undersökning hade en förändring skett 2017, framförallt bland de unga. En betydligt högre andel av de unga i åldern 16-29 år tyckte att de arbetskrav de hade var högre än den kunskap och de färdigheter de besatt, jämfört med 2015.

Figur 2.9 Andel sysselsatta (procent) som ansåg att arbetskraven var mycket/något högre än kunskap och färdigheter, efter kön, år 2015 och 2017

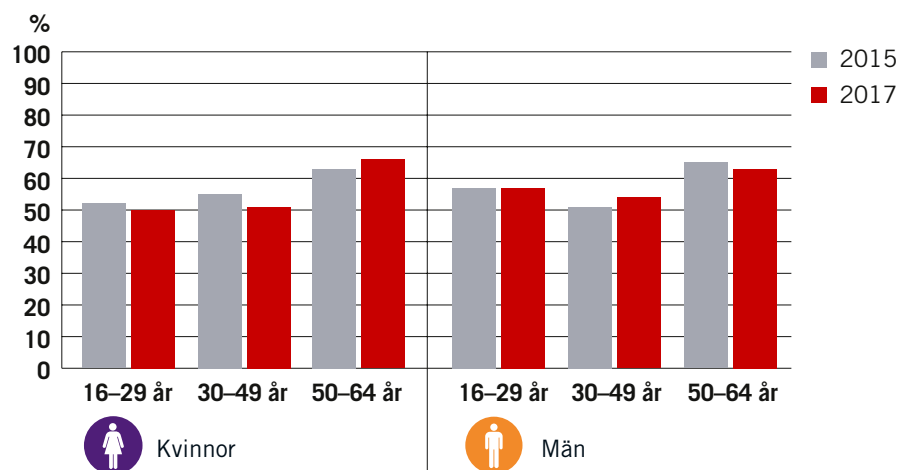
Sex av tio tyckte det var tydligt vad arbetsgivaren förväntade sig av dem

Även otydliga förväntningar på vad man förväntas uppnå i sitt arbete bidrar till ökad stress och ohälsa. Tydliga mål och förväntningar från arbetsgivaren bidrar däremot till en bra arbetsmiljö.

Närmare 60 procent av de sysselsatta tyckte att det var tydligt vad arbetsgivaren förväntade sig av dem. Personer i den äldsta åldersgruppen, i åldern 50-64 år, upplevde i högre utsträckning än personer i de yngre åldersgrupperna att förväntningarna var tydliga. Totalt sett hade kvinnor och män tydliga förväntningar i ungefär lika stor utsträckning. Andelen var också ungefär lika hög bland de med fast som tidsbegränsad anställning totalt sett, men bland män var det en något högre andel av de med tidsbegränsat anställning än av de med fast anställning som hade tydliga förväntningar på vad de ska uppnå, 62 jämfört med 56 procent.

Jämfört med föregående undersökning fanns det inga statistiskt säkerställda skillnader för kvinnor eller män totalt eller i de olika åldersgrupperna.

Figur 2.10 Andel sysselsatta (procent) som hade tydliga förväntningar från arbetsgivare, efter kön, år 2015 och 2017

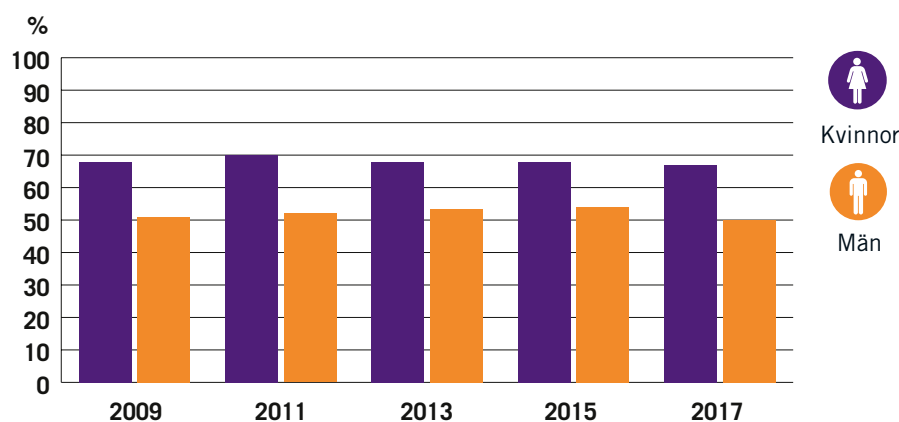
Två av tre kvinnor hade arbeten med mycket kontakt med andra människor

Arbete som innebär mycket kontakt med andra människor (till exempel patienter, kunder, klienter) är ofta engagerande men kan också bli påfrestande, särskilt om det finns dåliga förutsättningar såsom otydliga förväntningarna eller bristande resurser. Det var en betydligt högre andel kvinnor än män som hade ett arbete som innebar kontakt med andra minst halva arbetstiden. Hälften av männen hade det jämfört med 67 procent av kvinnorna. Unga kvinnor hade sådana yrken i högst utsträckning. Närmare tre av fyra kvinnor i åldern 16-29 år hade det jämfört med närmare hälften av männen i samma åldersgrupp.

Jämfört med föregående undersökning hade det skett en viss minskning i andelen sysselsatta som haft kontakt med andra människor minst halva arbetstiden, från 61 procent 2015 till 58 procent 2017. Framför allt hade det skett en minskning bland unga män i åldern 16-29 år, från 56 till 47 procent. Minskningen kunde också i första hand ses bland personer med låg inkomst och de med tidsbegränsad anställning. 2015 hade 62 procent av männen och 76 procent av kvinnorna med låg inkomst ett arbete med mycket kontakt med andra. 2017 var motsvarande andelar 47 respektive 69 procent. Andelen tidsbegränsat anställda med kontakt med andra minst halva tiden minskade från 65 procent till 59 procent.

Andelen kvinnor som minst halva tiden hade kontakt med människor har under perioden 2009-2017 legat på ungefär samma nivå, mellan 70 och 67 procent. Bland män har andelen varierat mellan 51 och 54 procent under perioden.

Figur 2.11 Andel sysselsatta (procent) för vilka arbetet innebar kontakt med andra människor minst halva tiden, efter kön, år 2009-2017

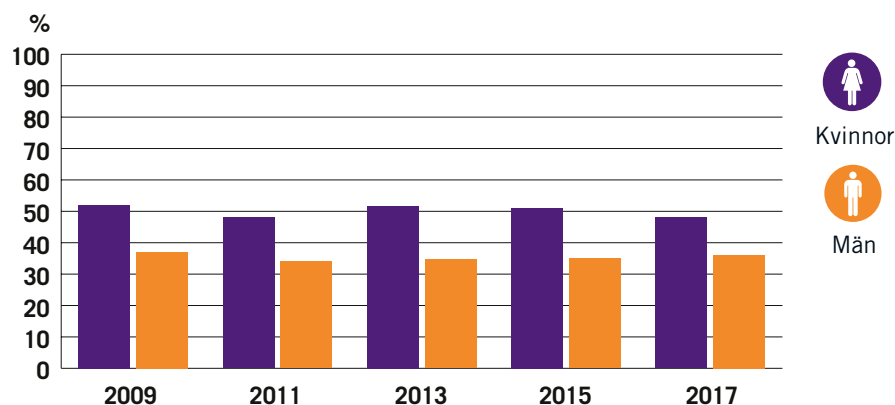

Varannan kvinna kunde inte bestämma när arbetsuppgifterna skulle göras

Det var en högre andel kvinnor än män som inte kunde bestämma när arbetsuppgifterna skulle göras. 48 procent av kvinnorna kunde aldrig eller för det mesta inte bestämma det jämfört med 36 procent av männen. Bland personer i åldern 30-49 år var andelen lägre än i de yngre och äldre åldersgrupperna. Bland män med tidsbegränsad anställning var andelen som inte kunde bestämma när arbetsuppgifterna skulle göras högre än bland fast anställda, 52 jämfört med 35 procent. Bland kvinnor fanns det ingen statistiskt säkerställd skillnad mellan dessa grupper.

Jämfört med föregående undersökning har andelen minskat bland kvinnor i åldern 16-29 år, från 60 till 53 procent, men i övriga åldersgrupper syntes ingen statistiskt säkerställd förändring. Det var framförallt bland kvinnor med tidsbegränsad anställning som en minskning skett. Från 65 procent 2015 till 52 procent 2017. Sett över perioden 2009-2017 har andelen sysselsatta 16-64 år som inte kan bestämma när arbetsuppgifterna skulle göras legat på ungefär samma nivå de undersökta åren för såväl kvinnor som män. Andelen kvinnor har under perioden varierat mellan som lägst 48 och som högst 52 procent. Bland män har andelen varierat mellan som lägst 32 procent och högst 37 procent.

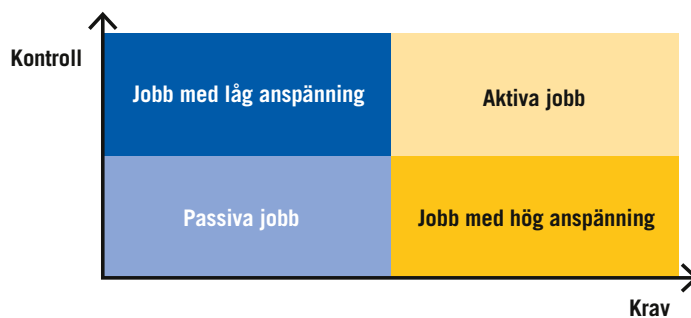
Figur 2.12 Andel sysselsatta (procent) som för det mesta inte/aldrig delvis kan bestämma när olika arbetsuppgifter skall göras, efter kön, år 2009-2017

Kvinnor hade i högre utsträckning arbeten med hög anspänning

Detta avsnitt syftar till att belysa förhållanden som avser samband mellan arbetets krav och den enskildes kontroll över sin arbetssituation. Krav-kontrollmodellen skapades av Karasek/Theorell och används för att analysera psykosociala arbetsförhållanden och deras effekter på hälsan. Enligt denna modell är kombinationen av utsatthet för höga psykiska krav och låg grad av kontroll, en viktig orsak till ohälsa. Den här modellen har använts i en rapport¹ som tagits fram av Statistiska centralbyrån (SCB) och Arbetsmiljöverket under 2001 och som grundar sig på JobbkraV-jobbkontroll-modellen (The "job demands-job control" model. Karasek/Theorell, 1990).

I modellen definieras fyra typer av jobb beroende på graden av krav och egen kontroll:

Att befinna sig på ett jobb med hög anspänning kan innebära att en enskild individ är utsatt för stora krav och samtidigt har litet inflytande vilket ökar risken för psykosociala påfrestningar och besvär. En god egenkontroll, det vill säga inflytande över sin arbetssituation, kan innebära att man delvis kan hantera även stora arbetskrav vilket kan göra arbetet mer stimulerande och utvecklande och därmed kan ha positiva effekter på hälsan.

Redovisningen nedan omfattar de två typerna som visas på bilden och som bedöms som mest relevanta då det gäller psykosocial påfrestning. Jobb med hög anspänning har valts då de som arbetar under hög anspänning riskerar sämre hälsa och då de som har aktiva jobb vanligtvis upplever sitt arbete stimulerande och utvecklande vilket gör risken för ohälsa mindre.

För att kunna följa krav och kontroll över tid har ett kravindex och ett kontrollindex utarbetats. Varje index grundar sig på fyra frågor

1) Negativ stress och ohälsa Inverkan av höga krav, låg egenkontroll och bristande socialt stöd i arbetet, Information om utbildning och arbetsmarknad, SCB & Arbetsmiljöverket, 2001:2

ur Arbetsmiljöundersökningen. Svartalernativ på frågor ur Arbetsmiljöundersökningen som ligger till grund för respektive index har grupperats för att skapa de svartalernativ som används för beräkningen av respektive index. För varje individ registreras om de angett de svartalernativen nedan på minst två av fyra frågor.

Index för höga krav i arbetet beräknas utifrån svaren på följande fyra frågor i enkäten (se bilaga 3):

- Fråga 20 – Tvungen att varje vecka dra in på luncher, arbeta över eller ta med jobb hem
- Fråga 10 – Så stressigt att man minst halva tiden inte hinner prata om eller ens tänka på något annat än arbetet
- Fråga 12 – Arbetet kräver nästan hela tiden uppmärksamhet och koncentration
- Fråga 115 – Alldeles för mycket att göra, instämmer helt/delvis

Index för låg kontroll i arbetet beräknas på underlag av följande fyra frågor i enkäten

- Fråga 36 – Är för det mesta inte/aldrig med och beslutar om upplägget av det egna arbetet
- Fråga 35 – Kan för det mesta inte/aldrig själv bestämma när olika arbetsuppgifter skall göras
- Fråga 9 – Har som mest halva tiden möjlighet att själv bestämma sin arbetstakt
- Fråga 117 – Upplever att man har för lite inflytande, instämmer helt/delvis

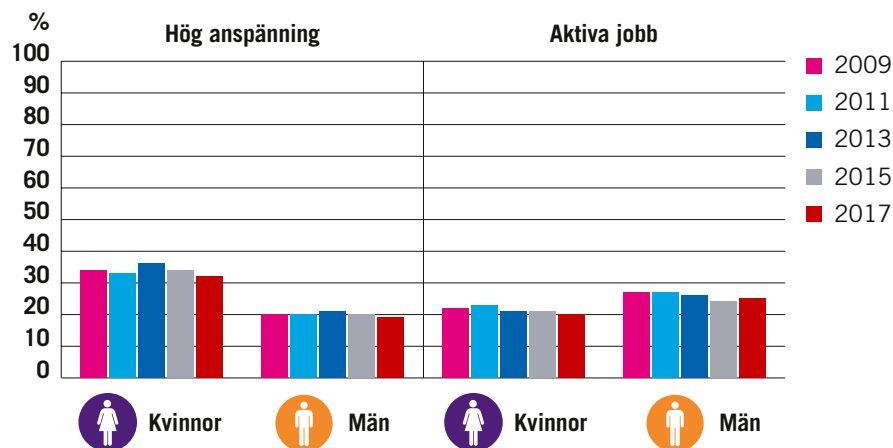
I figur 2.13 nedan redovisas andelen kvinnor och män med aktiva jobb respektive jobb med hög anspänning. Med aktiva jobb avses jobb med höga krav men där individen också har stor kontroll/inflytande över arbetet. Med hög anspänning avses arbeten där det finns höga krav och där individen har liten kontroll/inflytande.

Kvinnor hade i högre utsträckning än män arbeten med hög anspänning medan män i högre utsträckning hade aktiva jobb. Skillnaden var större när det gäller hög anspänning. 32 procent av kvinnorna jämfört med 19 procent av männen hade en sådan arbetssituation. 25 procent av männen jämfört med 20 procent av kvinnorna hade aktiva arbeten. Bland kvinnor hade den yngsta åldersgruppen i högre utsträckning arbeten med hög anspänning än de övriga medan det motsatta gäller bland män. Omkring 37 procent av kvinnorna hade det i åldern 16-29 år jämfört med cirka 30 procent i de andra två åldersgrupperna. Bland män i åldern 16-29 hade

omkring 15 procent jobb med hög anspänning jämfört med omkring 20 procent i de två äldre åldersgrupperna. Fast och tidsbegränsat anställda hade arbeten med hög anspänning i ungefär lika stor utsträckning. Fast anställda hade däremot i högre grad aktiva arbeten. Bland fast anställda hade 23 procent aktiva jobb jämfört med 11 procent bland tidsbegränsat anställda. Bland företagare hade drygt 40 procent aktiva jobb och knappt 10 procent jobb med hög anspänning.

Andelen sysselsatta med aktiva jobb respektive jobb med hög anspänning har legat på ungefär samma nivå de undersökta åren under perioden 2009-2017.

Figur 2.13 Andel sysselsatta (procent) med hög anspänning respektive aktiva jobb, efter kön, år 2009-2017

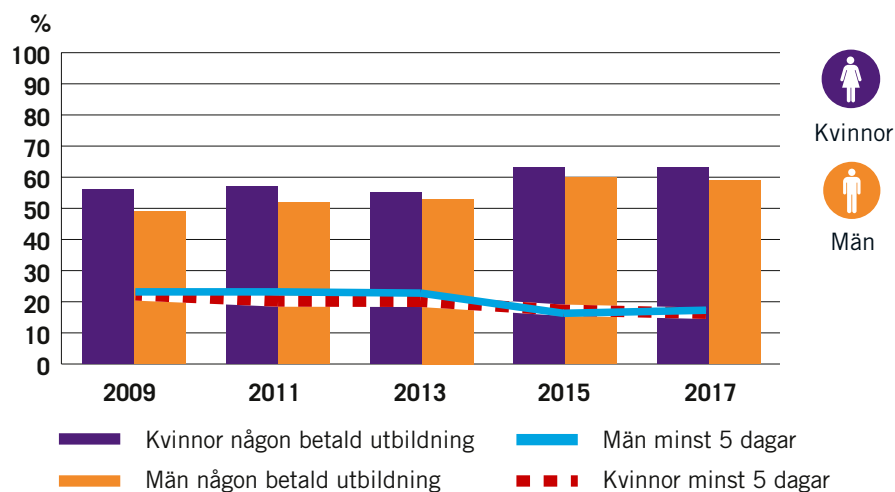

Utbildning på arbetstid ökade med stigande inkomst

Knappt 60 procent av männen och drygt 60 procent av kvinnorna hade fått utbildning på betald arbetstid under de senaste 12 månaderna. Bland män hade personer i åldersgruppen 30-49 år fått utbildning i högst utsträckning, 65 procent hade fått det i den gruppen. Bland kvinnor hade denna grupp i ungefär lika stor utsträckning som kvinnor i åldern 16-29 år fått utbildning medan äldre kvinnor fått det i något lägre utsträckning. Andelen personer med fast anställning hade i högre grad fått betald utbildning än tidsbegränsat anställda, 66 jämfört med 47 procent. Andelen som fått betald utbildning ökade med stigande inkomst. Drygt 50 procent av de med låg inkomst hade fått utbildning på betald arbetstid och närmare 70 procent av dem med hög inkomst.

Andelen sysselsatta som fått utbildning på betald arbetstid de senaste 12 månaderna var högre 2015 och 2017 jämfört med åren 2009, 2011 och 2013. Om vi ser till utbildningar som varat minst 5 dagar så var trenden däremot den motsatta och andelen var något lägre 2015 och 2017 jämfört med tidigare år.

Figur 2.14 Andel sysselsatta (procent) som fått utbildning på betald arbetstid under de senaste 12 månaderna, efter kön, år 2009-2017

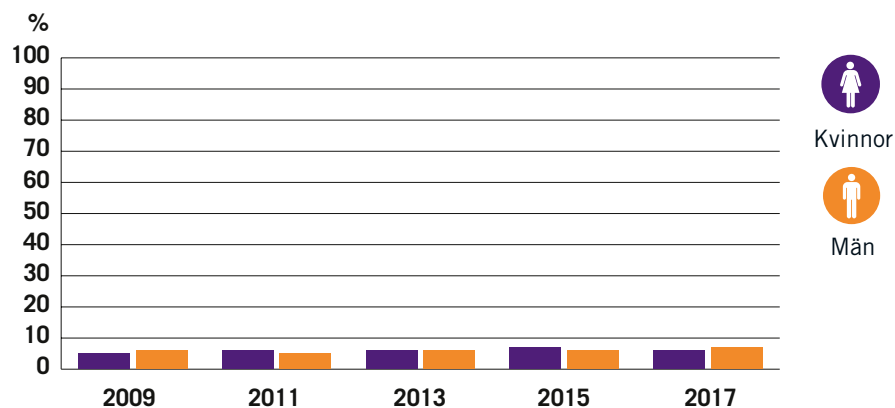
Drygt var tionde bedömde att de inte kan arbeta till den ordinarie pensionsåldern

I undersökningen ställs två frågor speciellt riktade till sysselsatta i åldern 50-64 år. Den ena frågan handlar om personen med hänsyn till sin ålder har svårt att klara de arbetsuppgifter han eller hon har idag. Den andra frågan handlar om personen bedömer att hen kommer att kunna arbeta fram till den ordinarie pensionsåldern i sitt yrke.

Omkring 7 procent av personerna i åldern 50-64 år hade svårt att klara de arbetsuppgifter de hade vid undersökningstillfället. Andelen var ungefär lika hög bland kvinnor som bland män. Personer med hög inkomst hade i lägre grad svårt att klara arbetsuppgifterna. Omkring 4 procent i den gruppen jämfört med 9 procent bland de med låg inkomst hade svårt att klara arbetet.

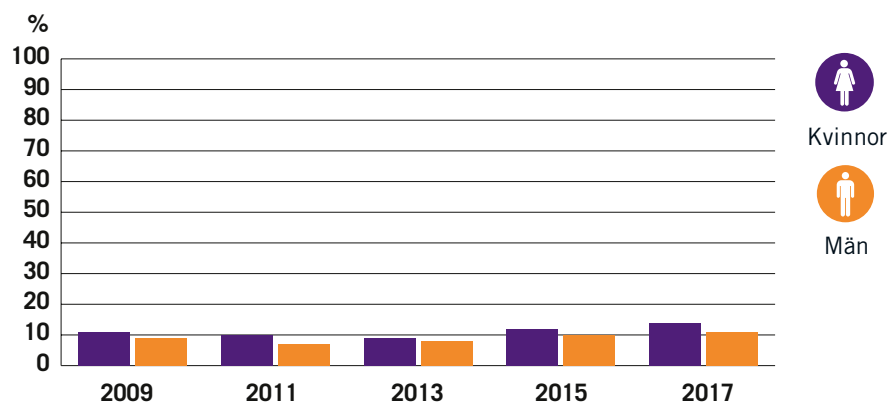
Andelen personer som med hänsyn till sin ålder hade svårt att klara de arbetsuppgifter de har i dag har legat på samma nivå under de undersökta åren 2009-2017.

Figur 2.15 Andel sysselsatta (procent) 50-64 år som med hänsyn till sin ålder hade svårt att klara av arbetsuppgifterna, efter kön, år 2009-2017

Omkring 14 procent av kvinnorna och 11 procent av männen bedömde att de inte kommer att kunna arbeta i yrket fram till den ordinarie pensionsåldern. Jämfört med 2015 var det ingen statistiskt säkerställd skillnad. Under perioden 2009-2017 har andelen kvinnor som bedömde att de inte kunde det varierat mellan som lägst 9 procent 2013 till 14 procent 2017. Bland män mellan som lägst 7 procent 2011 till 11 procent 2017.

Figur 2.16 Andel sysselsatta (procent) som inte skulle orka jobba fram till ordinarie pensionsålder, efter kön, år 2009-2017

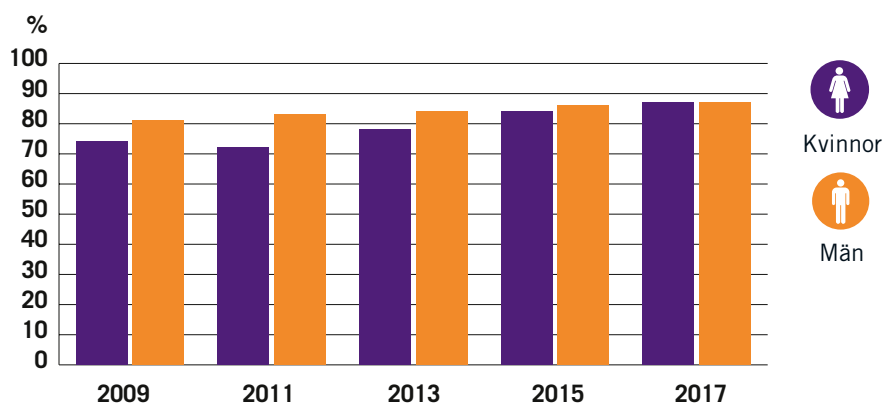

Närmare nio av tio unga tyckte att de kommit ordentligt in på arbetsmarknaden

Sysselsatta personer som var under 30 år fick frågan om de ansåg att de kommit ordentligt in på arbetsmarknaden genom att ha tillräcklig försörjning, tryggt jobb eller möjligheter att skaffa nytt jobb. Omkring 87 procent av såväl kvinnorna som männen tyckte att de har kommit in ordentligt på arbetsmarknaden. Bland de med avslutad gymnasieutbildning tyckte drygt 90 procent att de gjort det och nästan lika hög andel bland dem med avslutad eftergymnasial utbildning. Bland de unga med förgymnasial utbildning ansåg knappt 70 procent att de kommit in ordentligt på arbetsmarknaden. Observera att undersökningen vänder sig till sysselsatta och att den inte omfattar personer som var arbetslösa eller inte var i arbetskraften, till exempel på grund av att man studerade.

2017 var det en lika hög andel kvinnor som män som tyckte att de kommit in ordentligt på arbetsmarknaden medan det tidigare år varit en högre andel män än kvinnor som hade det. Andelen har varierat mellan som lägst 72 procent av kvinnorna 2011 och 81 procent av männen 2009 till 87 procent av såväl kvinnorna som männen 2017.

Figur 2.17 Andel sysselsatta (procent) som kommit ordentligt in på arbetsmarknaden, efter kön, år 2009-2017

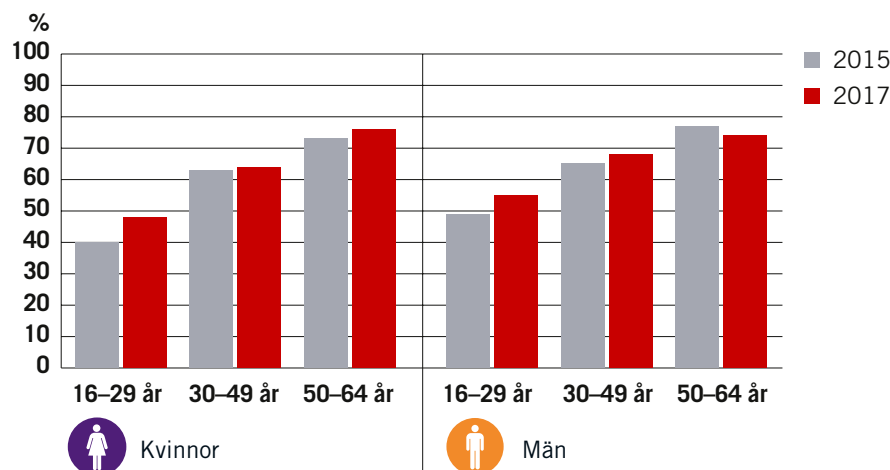

3. Systematiskt arbetsmiljöarbete och företagshälsovård

Arbetsmiljöansvar på arbetsplatsen tydligare bland äldre än bland yngre

För ungefär två av tre sysselsatta var det tydligt vem som hade ansvar för arbetsmiljöarbetet på arbetsplatsen. Närmare 70 procent av de med fast anställning tyckte att arbetsmiljöansvaret var tydligt jämfört med 50 procent med tidsbegränsad anställning. Vid en jämförelse mellan män och kvinnor, totalt i åldern 16-64 år, fanns det ingen statistiskt säkerställd skillnad. Andelen som hade ett tydligt arbetsmiljöansvar på arbetsplatsen ökade med stigande ålder och unga kvinnor var den grupp som i lägst utsträckning upplevde det som tydligt. Jämfört med 2015 hade det dock skett en ökning av andelen unga som tyckte att det var tydligt vem som ansvarade för arbetsmiljöarbetet. Bland kvinnor i åldern 16-29 år ökade andelen från ungefär 40 procent 2015 till 48 procent 2017 och bland unga män från 48 till 55 procent. I övriga åldersgrupper var det inga statistiskt säkerställda skillnader mellan de två åren.

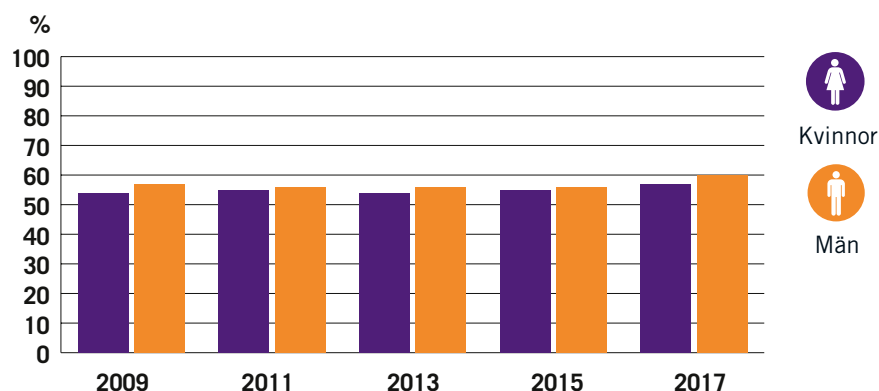
Figur 3.1 Andel sysselsatta (procent) med arbetsplatser med tydligt ansvar för arbetsmiljöarbetet, efter kön, år 2015 och 2017

För omkring 60 procent av de sysselsatta i åldern 16-64 år pågick det ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen. Bland män pågick ett systematiskt arbetsmiljöarbete i något högre utsträckning än bland kvinnor (60 jämfört med 57 procent). Andelen var lägre i den yngsta åldersgruppen jämfört med övriga åldersgrupper. Bland män i åldern 16-29 år var det 43 procent jämfört med 63 respektive 67 procent i de äldre åldersgrupperna (30-49 år och 50-64 år). Bland kvinnor var motsvarande andelar 40 procent, 58 procent och 67 procent.

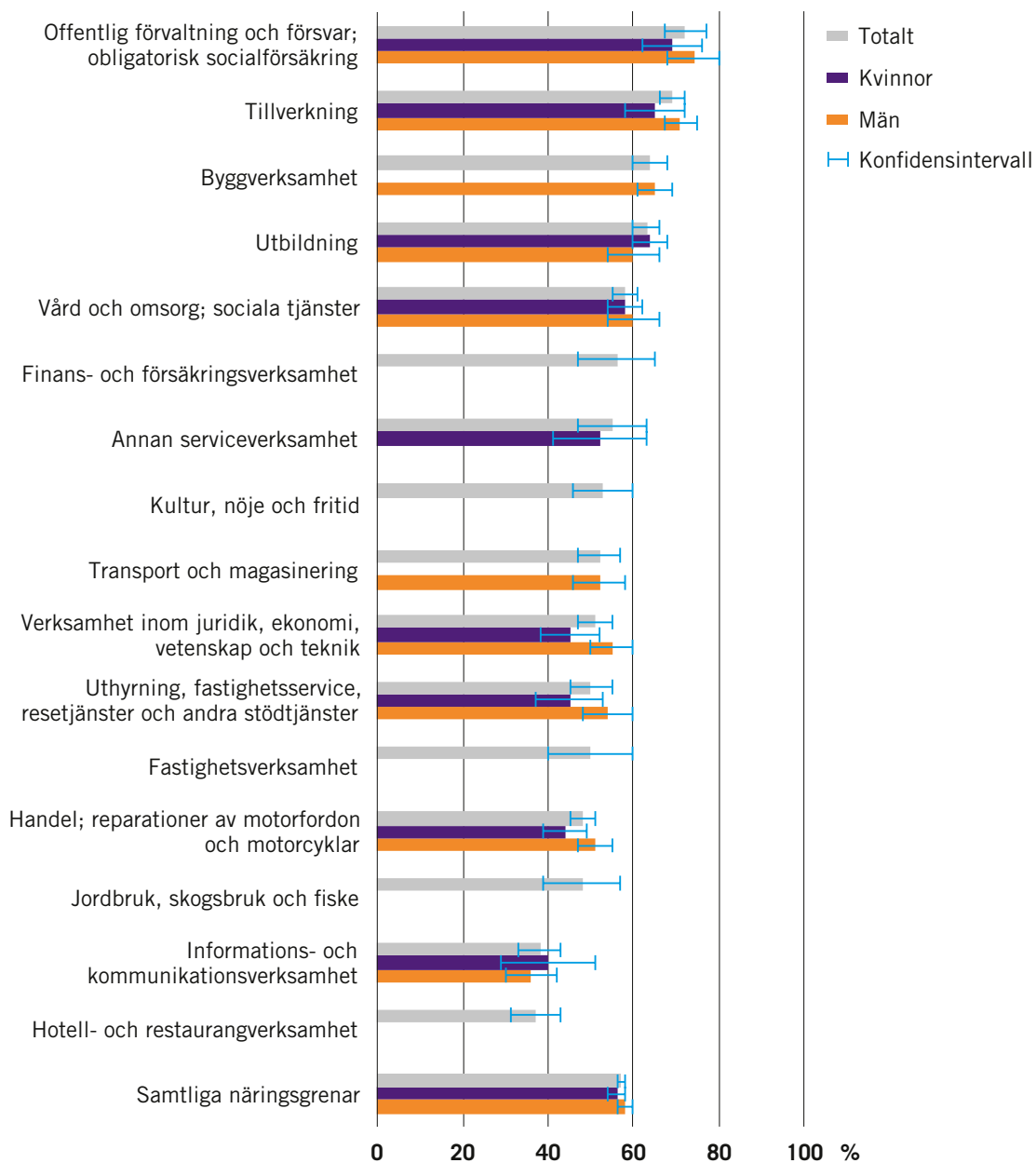
Jämfört med 2015 hade andelen sysselsatta som ansåg att det pågick ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen ökat något, från 56 procent 2015 till 59 procent 2017. Ökningen skedde framförallt bland män i åldern 30-49 år där andelen ökade från 55 procent till 63 procent. Sett över perioden 2009-2015 har andelen legat på ungefär samma nivå de undersökta åren, mellan 50-60 procent.

Figur 3.2 Andel sysselsatta (procent) som ansåg att systematiskt arbetsmiljöarbete pågår på arbetsplatsen, efter kön, år 2009-2017

En jämförelse mellan branscher visar att systematiskt arbetsmiljöarbete pågick i hög utsträckning inom offentlig förvaltning och inom tillverkningsindustrin. Omkring sju av tio sysselsatta inom dessa branscher var på arbetsplatser där det pågick sådant arbete den sammanslagna perioden 2015/2017. Inom hotell och restaurang liksom inom informations- och kommunikationsverksamhet var det en relativt låg andel sysselsatta, knappt 40 procent, som uppgav att det pågick ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Figur 3.3 Andel sysselsatta (procent) som ansåg att systematiskt arbetsmiljöarbete pågick på arbetsplatsen, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

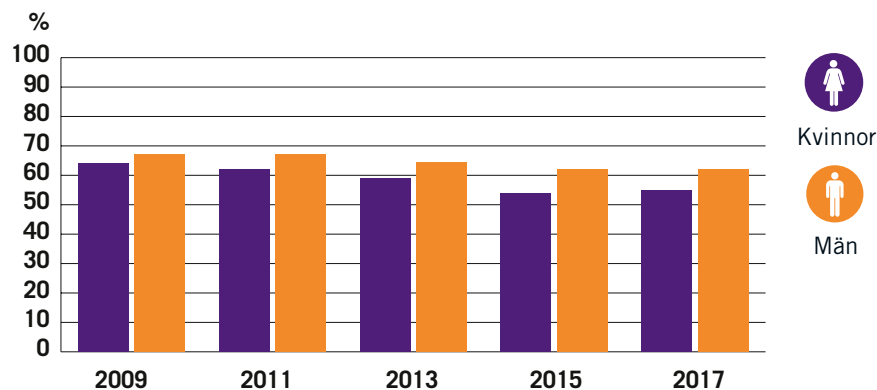
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker.

Vanligt att tidsbegränsat anställda inte hade tillgång till företagshälsovård

Drygt 60 procent av männen och 55 procent av kvinnorna i åldern 16-64 år hade tillgång till företagshälsovård genom arbetet. Yngre hade tillgång till företagshälsovård i lägre utsträckning än äldre. Av de unga kvinnorna (16-29 år) hade omkring 35 procent tillgång till företagshälsovård och närmare 50 procent av männen i samma ålder. I åldersgruppen 30-49 år hade 66 procent av männen jämfört med 60 procent av kvinnorna tillgång till företagshälsovård medan det i den äldsta åldersgruppen 50-64 år inte var någon skillnad mellan män och kvinnor vad gäller detta, 63 procent hade tillgång till företagshälsovård genom arbetet. Det var en betydligt högre andel sysselsatta med fast anställning än med tidsbegränsad anställning som hade tillgång till företagshälsovård. Knappt 70 procent av de med fast anställning hade det jämfört med knappt 30 procent av de med tidsbegränsad anställning.

Under perioden 2009 – 2015 var det en nedåtgående trend när det gäller tillgång till företagshälsovård men mellan 2015 och 2017 syntes ingen statistiskt säkerställd förändring.

Figur 3.4 Andel sysselsatta (procent) som hade tillgång till företagshälsovård genom arbetet, efter kön, år 2009-2017

Även när det gäller tillgång till företagshälsovård var det branscherna offentlig förvaltning och tillverkningsindustrin där de sysselsatta i högst utsträckning hade tillgång till företagshälsovård via arbetet. Närmare 80 procent av de sysselsatta i dessa branscher hade tillgång till företagshälsovård de sammanslagna åren 2015/2017. Hotell och restaurang var den bransch där andelen var lägst, omkring 19 procent av de sysselsatta hade tillgång till företagshälsovård inom arbetet.

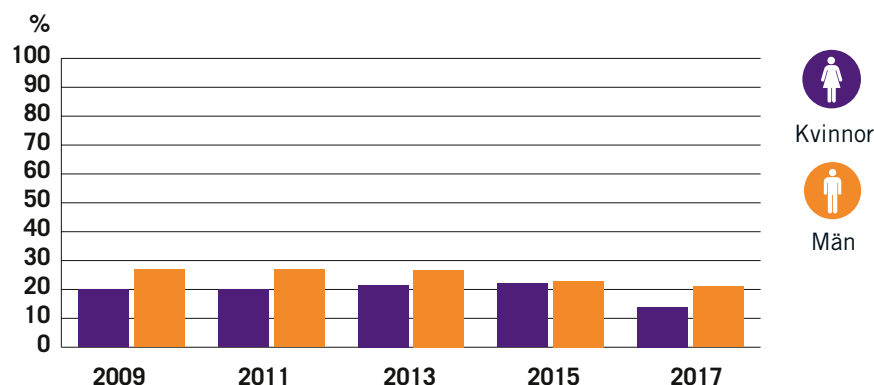
Figur 3.5 Andel sysselsatta (procent) som hade tillgång till företagshälsovård i arbetet, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Bland de som hade tillgång till företagshälsovård hade ungefär en av fem också haft besök på arbetsplatsen av företagshälsovården det senaste året, till exempel för att göra en bedömning av eventuella risker och föreslå åtgärder. Män hade haft besök av företagshälsovården i högre utsträckning än kvinnor, 21 procent jämfört med 14 procent 2017. Jämfört med 2015 hade det skett en minskning av andelen sysselsatta som haft besök av företagshälsovården, framförallt bland kvinnor. Under de undersökta åren 2009 - 2015 låg andelen kvinnor på ungefär samma nivå. Bland män minskade andelen något mellan 2013 och 2015 men låg på samma nivå de undersökta åren 2009-2013.

Figur 3.6 Andel sysselsatta (procent) hos vilka företagshälsovården hade besökt arbetsplatsen det senaste året, efter kön, år 2009-2017

Omkring en av fem sysselsatta hade haft kontakt med företagshälsovården antingen i form av besök från företagshälsovården eller så hade företagshälsovården på annat sätt gjort en bedömning av arbetssituationen. En sådan bedömning kunde till exempel ha skett vid besök på företagshälsovården eller i samband med en telefonkontakt. Inom tillverkningsindustrin hade 40 procent av de sysselsatta haft kontakt med företagshälsovården och inom byggverksamhet hade en av tre haft en sådan kontakt under den sammanslagna perioden 2015/2017. Detta var branscher där kontakt med företagshälsovården skett i relativt hög utsträckning. Inom jordbruk, skogsbruk och fiske, inom kultur, nöje, fritid liksom inom utbildning och vård och omsorg hade en relativt låg andel, mellan 10 och 15 procent av de sysselsatta haft kontakt med företagshälsovården.

Figur 3.7 Andel sysselsatta (procent) vars arbetsplats haft besök eller fått en bedömning av företagshälsovården, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

* Uppgiften för osäker för att redovisas
 Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

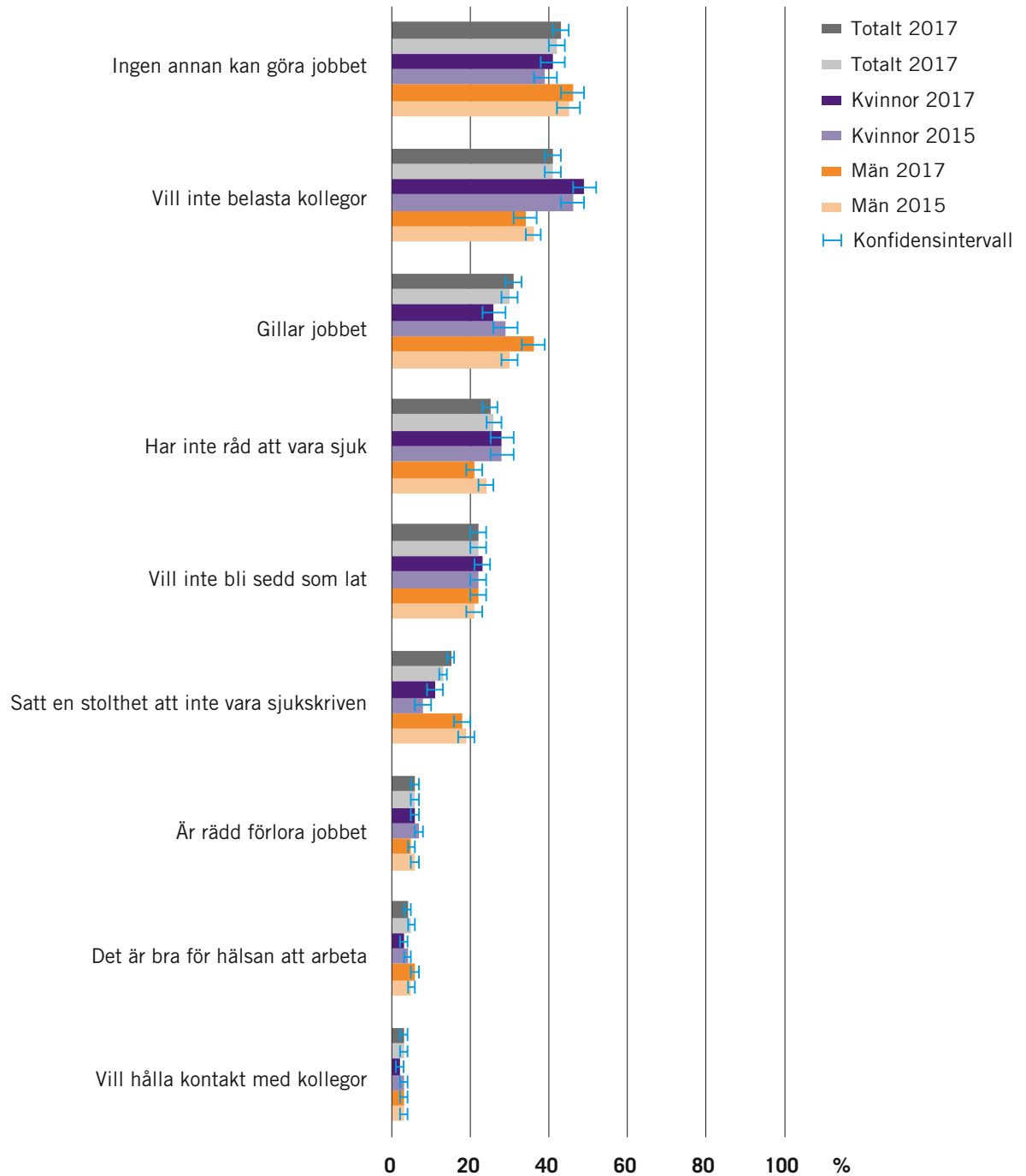
Många tidsbegränsat anställda jobbade trots sjukdom för att inte verka lata

Omkring sju av tio sysselsatta hade någon gång under det senaste året arbetat trots att man utifrån sin egen bedömning var sjuk och borde ha låtit bli. Drygt hälften hade gjort det minst två gånger och en av fem hade gjort det fyra gånger eller mer. Kvinnor arbetade trots sjukdom i högre utsträckning än män. Omkring 24 procent av kvinnorna och 19 procent av männen hade gjort det minst fyra gånger det senaste året. Omkring 32 procent av männen hade inte vid något tillfälle arbetat vid sjukdom det senaste året jämfört med 26 procent av kvinnorna.

Den vanligaste orsaken att man arbetade trots sjukdom var att man upplevde att ingen annan kunde göra jobbet (43 procent av de som varit hemma trots sjukdom). Bland män var detta den vanligaste orsaken medan den vanligaste orsaken bland kvinnor, var att man inte ville belasta kollegor. Närmare hälften av kvinnorna ville inte det. En jämförelse mellan fast och tidsbegränsat anställda visar att tidsbegränsat anställda i betydligt högre grad inte ville bli sedda som lata, som en orsak till varför man inte sjukskrev sig. För omkring 45 procent av de tidsbegränsat anställda jämfört med 20 procent bland de fast anställda var det en orsak. En betydligt högre andel med tidsbegränsad anställning var också rädda att förlora jobbet (20 procent jämfört med 4 procent) och hade inte råd att vara sjuka (36 procent jämfört med 23 procent av de med fast anställning).

Om man jämför 2015 och 2017 var det ungefär samma mönster båda åren och samma orsaker som var vanliga bland män och kvinnor. En skillnad var dock orsaken att man gillar jobbet, där andelen ökade bland män och men minskade något bland kvinnor 2017 jämfört med 2015.

Figur 3.8 Andel sysselsatta (procent) som arbetade trots sjukdom per orsak, efter kön, år 2015 och 2017

4. Användning av arbetsutrustning och arbetsplatsens utformning

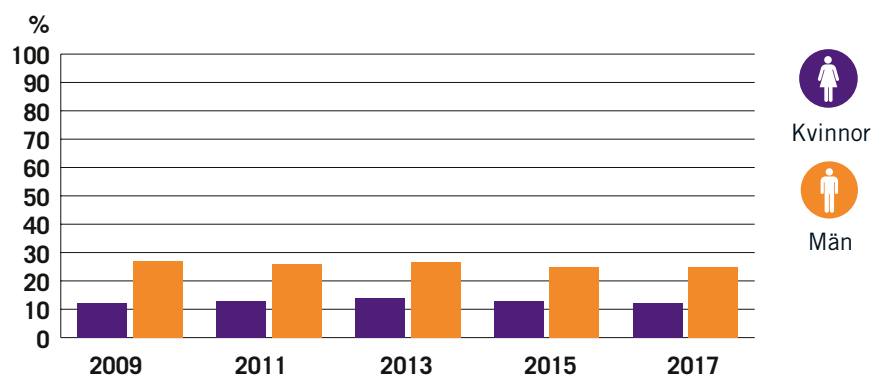
En av fyra män jobbade med handhållna eller släpbara maskiner

Användning av maskiner och apparater som arbetsverktyg påverkar arbetsmiljön ofta på ett positivt sätt men de kan också orsaka olyckor och skador. I det här avsnittet belyser vi användningen av arbetsverktyg, uppdelat i tre kategorier; handhållna maskiner/apparater eller maskiner man kan dra med sig, rörliga maskiner som man till exempel sitter i och kör (dock inte buss eller bil) samt stationära maskiner eller processsystem för till exempel tillverkning, bearbetning, transport eller förpackning. Se även tabellbilagan för redovisning efter yrke (tabell 4.1–4.11) och näringsgren (4.12-4.22).

En dubbel så stor andel män som kvinnor arbetade med handhållna eller släpbara maskiner minst en fjärdedel av arbetstiden (25 procent av männen jämfört med 12 procent av kvinnorna). Det var något vanligare bland yngre män och kvinnor (16–29 år) jämfört med de två äldre åldersgrupperna (30–49 år, 50–64 år). Närmare 20 procent av de med fast såväl som tidsbegränsad anställning använde handhållna eller släpbara maskiner jämfört med närmare 30 procent bland företagarna.

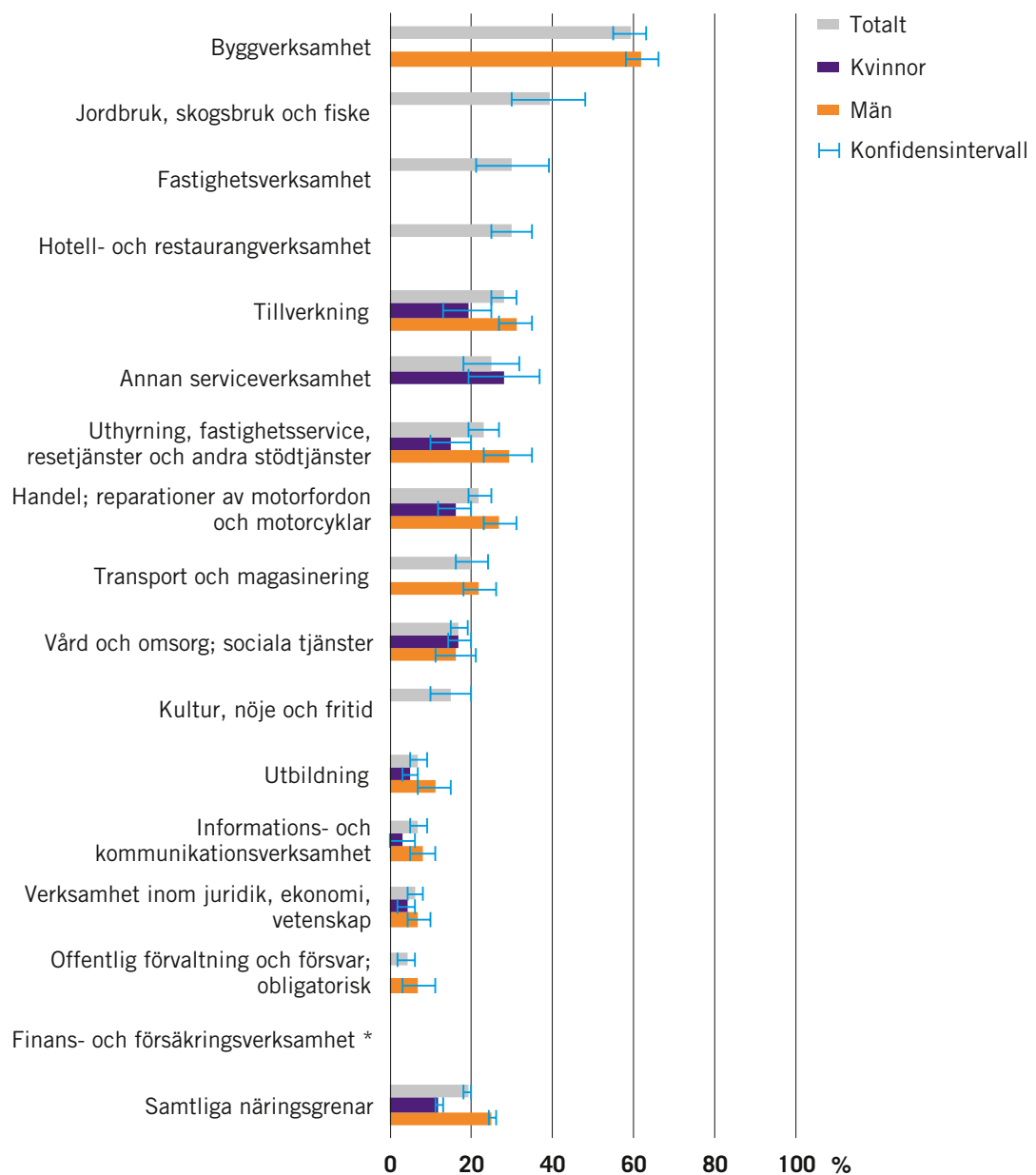
Andelen som arbetade minst en fjärdedel av tiden med handhållna eller släpbara maskiner har legat på i stort sett samma nivå under de undersökta åren 2009–2017 både bland kvinnor och bland män.

Figur 4.1 Andel sysselsatta (procent) som arbetade minst en fjärdedel av tiden med handhållna eller släpbara maskiner, efter kön, år 2009–2017

Byggbranschen respektive jordbruk, skogsbruk och fiske var de branscher där störst andel sysselsatta använde handhållna maskiner eller maskiner man kan dra med sig minst en fjärdedel av arbetstiden. Inom byggbranschen berördes omkring 60 procent av de sysselsatta och inom jordbruk, skogsbruk och fiske, där detta också var relativt vanligt, använde närmare 40 procent sådana maskiner minst en fjärdedel av tiden.

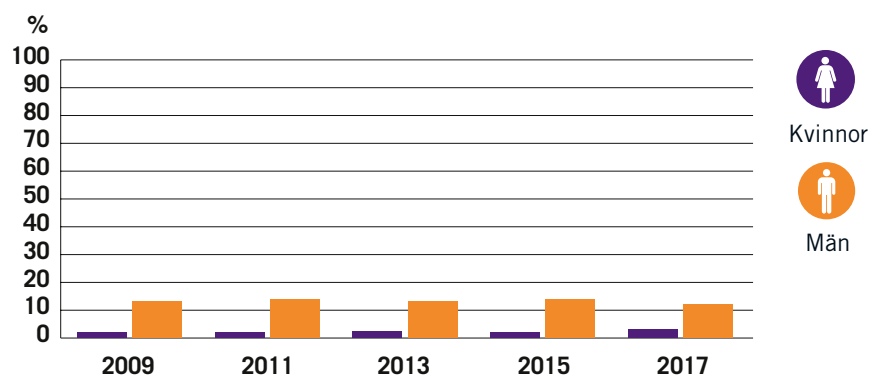
Figur 4.2 Andel sysselsatta (procent) som arbetade minst en fjärdedel av tiden med handhållna eller släpbara maskiner, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

* Uppgiften för osäker för att redovisas
 Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Omkring 8 procent av de sysselsatta använde rörliga maskiner i arbetet minst en fjärdedel av tiden. Bland kvinnor var det 3 procent som gjorde det jämfört med 12 procent av männen. Det var inga nämnvärda skillnader beroende på ålder. Jämfört med 2015 hade det skett en liten minskning bland män, från 14 till 12 procent, men totalt sett har andelen som använder rörliga maskiner legat på ungefär samma nivå de undersökta åren 2009-2017.

Figur 4.3 Andel sysselsatta (procent) som arbetade minst en fjärdedel del av tiden i rörliga maskiner som man sitter i och kör, efter kön, år 2009-2017

Närmare 60 procent av de sysselsatta inom jordbruk, skogsbruk och fiske använde rörliga maskiner minst 25 procent av tiden, vilket gjorde det till branschen med högst andel. Inom transport och magasinering använde 25 procent rörliga maskiner medan det i många branscher var endast några få procent som gjorde det.

Figur 4.4 Andel sysselsatta (procent) som arbetade minst en fjärdedel del av tiden i rörliga maskiner som man sitter i och kör, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

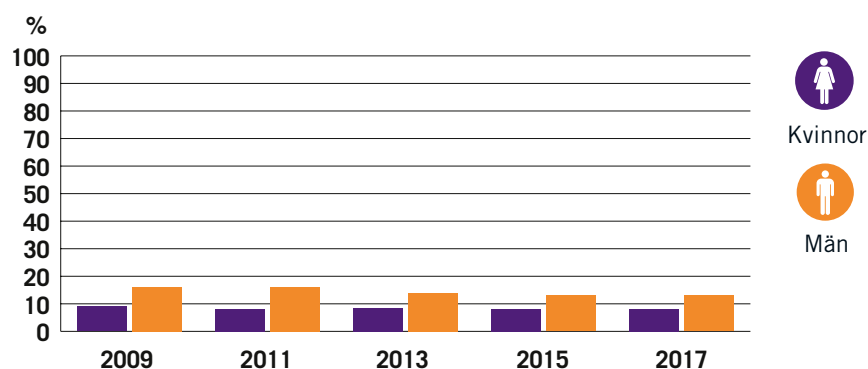
*Uppgiften för osäker för att redovisas

Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

En av tio sysselsatta använde stationära maskiner eller processsystem för till exempel tillverkning, bearbetning, transport eller packning, minst en fjärdedel av arbetstiden. Andelen män var något högre än andelen kvinnor, omkring 13 jämfört med 8 procent. De yngre, i åldersgruppen 16-29 år, använde stationära maskiner i högre grad än de äldre åldersgrupperna. Unga män gjorde det i högst utsträckning, omkring 22 procent av männen i åldersgruppen 16-29 år använde stationära maskiner minst en fjärdedel av arbetstiden. Tidsbegränsat anställda gjorde det i högre utsträckning än fast anställda, 16 procent jämfört med 10 procent.

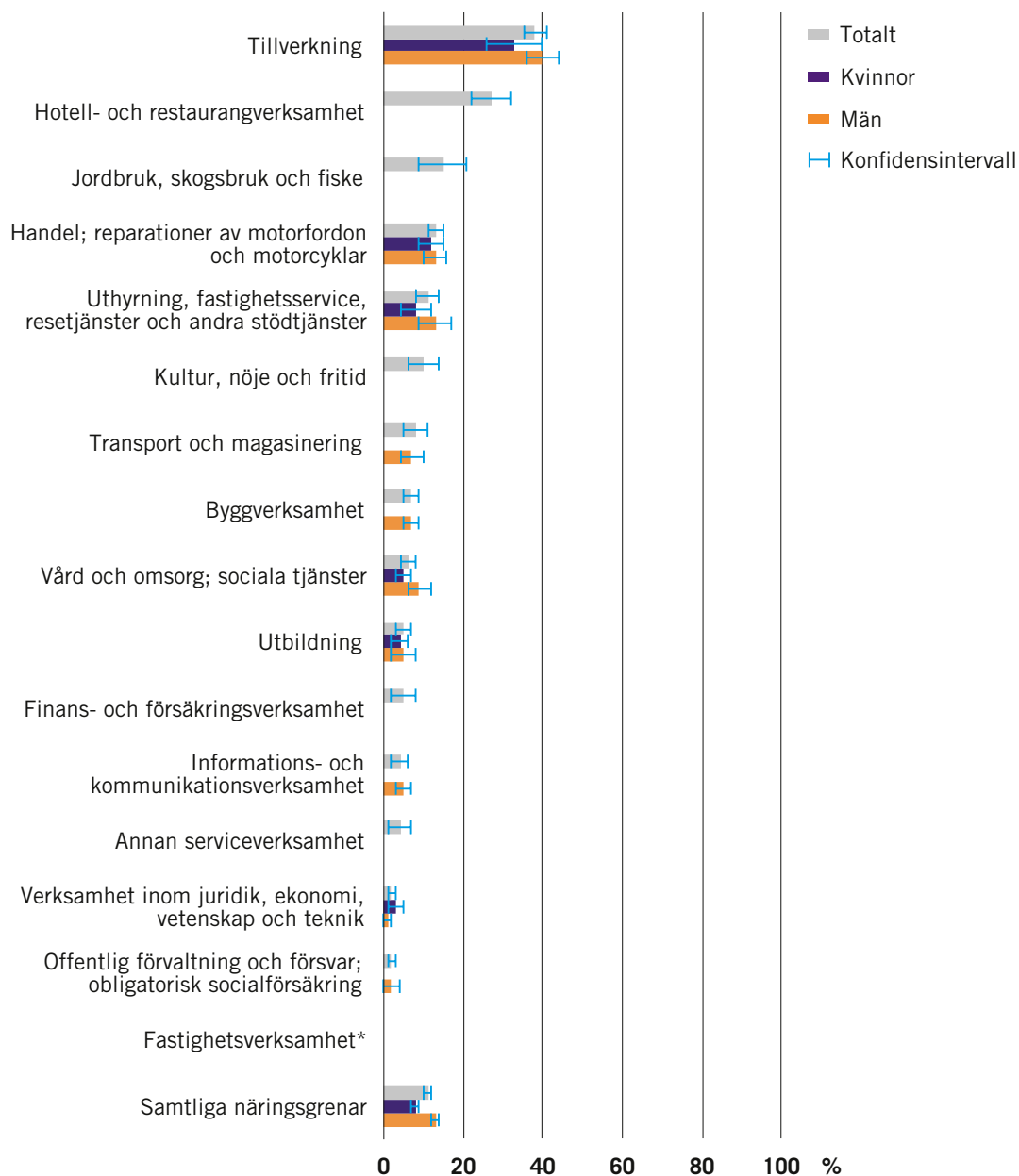
Andelen kvinnor som arbetade minst en fjärdedel av tiden med stationära maskiner har legat på samma nivå de undersökta åren 2009-2017. Bland män har andelen minskat något sedan 2009 och 2013, från 16 till 13 procent.

Figur 4.5 Andel sysselsatta (procent) som arbetade minst en fjärdedel av tiden med stationära maskiner, efter kön, år 2009-2017

Närmare 40 procent av de sysselsatta inom tillverkningsindustrin arbetade med stationära maskiner minst en fjärdedel av arbetstiden. Inom hotell och restaurangverksamheten, där användning av stationära maskiner också var relativt vanligt, använde närmare tre av tio sådana minst en fjärdedel av tiden.

Figur 4.6 Andel sysselsatta (procent) som arbetade minst en fjärdedel av tiden med stationära maskiner, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

*Uppgiften för osäker för att redovisas

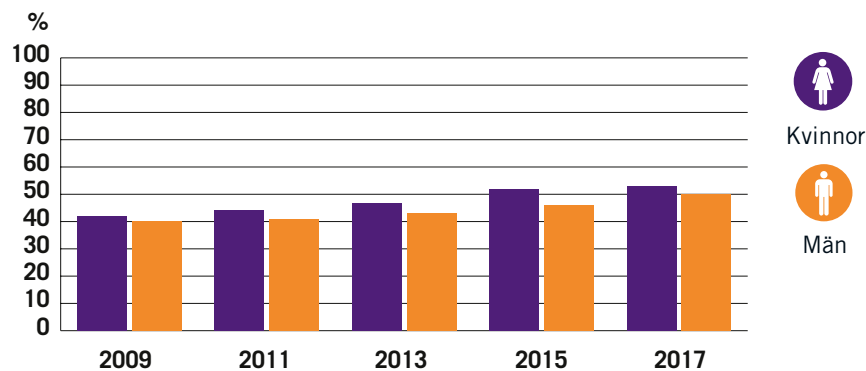
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Närmare sex av tio använde surfplatta eller smartphone i arbetet

Omkring 85 procent av de sysselsatta använde dator i arbetet. Drygt hälften gjorde det minst halva arbetstiden och närmare en av fyra nästan hela tiden. Andelen kvinnor som använde dator i arbetet var något högre än andelen män. Drygt 80 procent av männen och närmare 90 procent av kvinnorna använde dator och 25 procent av kvinnorna jämfört med 20 procent av männen gjorde det nästan hela tiden. Den yngsta åldersgruppen, framför allt unga män i åldern 16-29 år, använde dator i lägre utsträckning än övriga. Drygt 70 procent av de unga männen använde dator i arbetet jämfört med drygt 80 procent av kvinnorna i samma ålder.

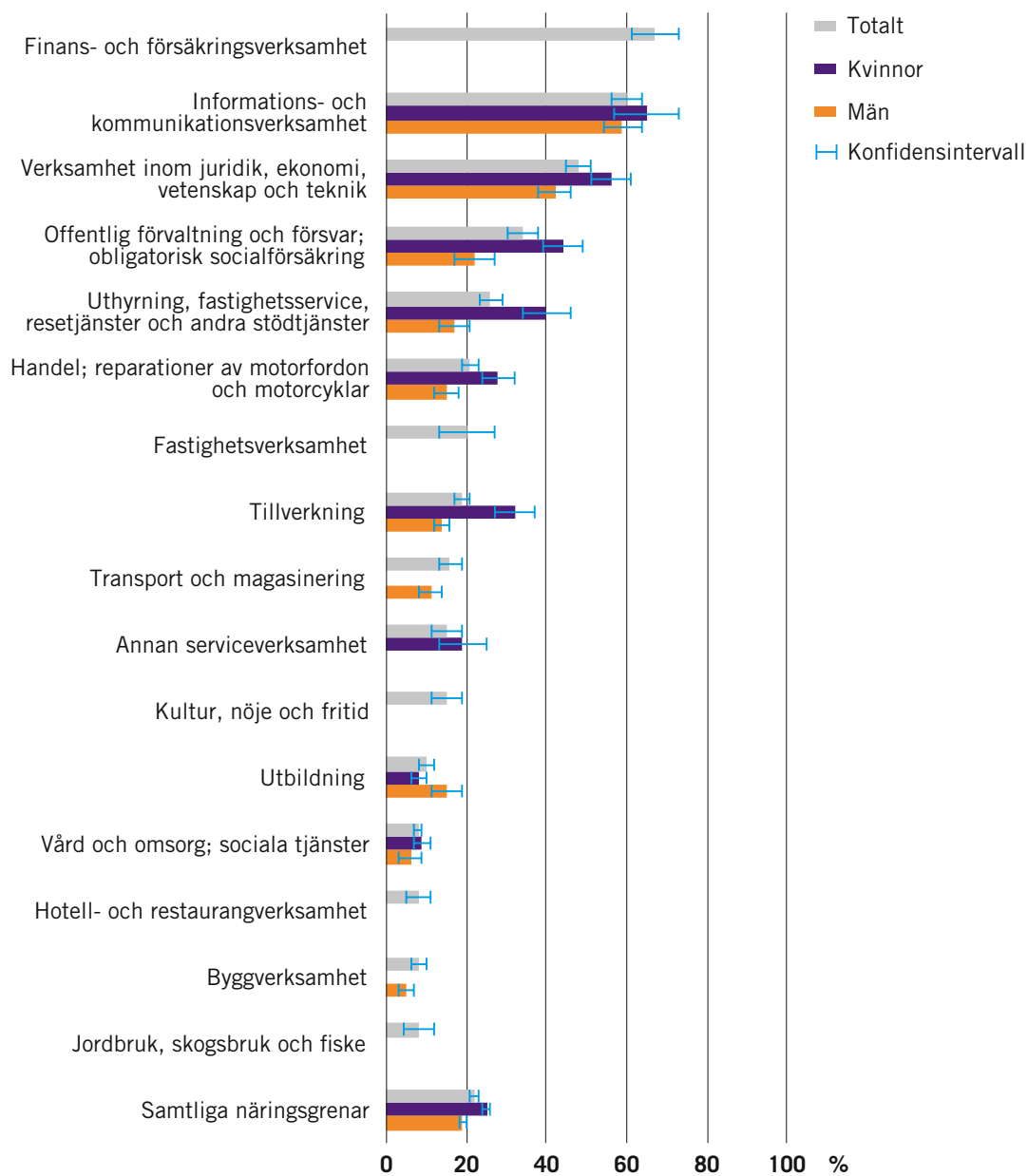
Datoranvändningen har ökat successivt under perioden 2009-2017. 2009 använde omkring 72 procent av männen och 76 procent av kvinnorna dator i arbetet och 40 procent av männen och drygt 40 procent av kvinnorna använde dator minst halva arbetstiden.

Figur 4.7 Andel sysselsatta (procent) som använde dator minst halva tiden, efter kön, år 2009-2017

I figur 4.8 framgår andel sysselsatta inom olika branscher som använde dator nästan hela arbetstiden. Inom några branscher använde alla eller i stort sett alla sysselsatta dator. Det gäller finans- och försäkringsverksamhet, informations- och kommunikationsverksamhet, offentlig förvaltning och verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. Finans- och försäkring var också den verksamhet där störst andel använde dator nästan hela tiden, närmare sju av tio gjorde det. Inom hotell och restaurang, där andelen sysselsatta som använde dator var lägst, arbetade hälften med dator och knappt en av tio gjorde det nästan hela tiden. Även inom byggverksamhet och vård och omsorg; sociala tjänster var det knappt en av tio som använde dator nästan hela tiden.

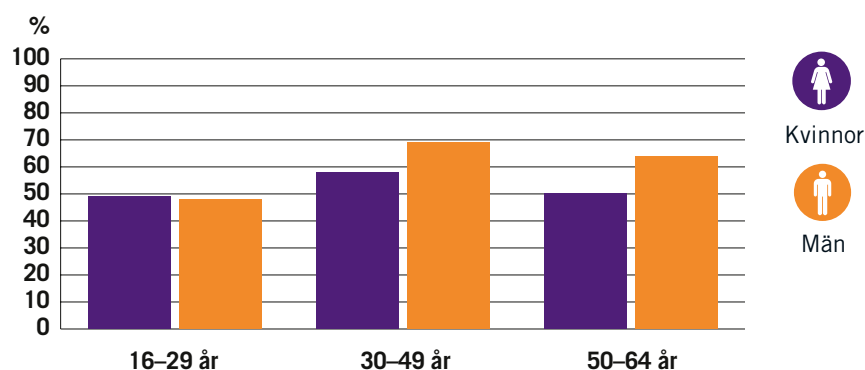
Figur 4.8 Andel sysselsatta (procent) som arbetade dator nästan hela tiden, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

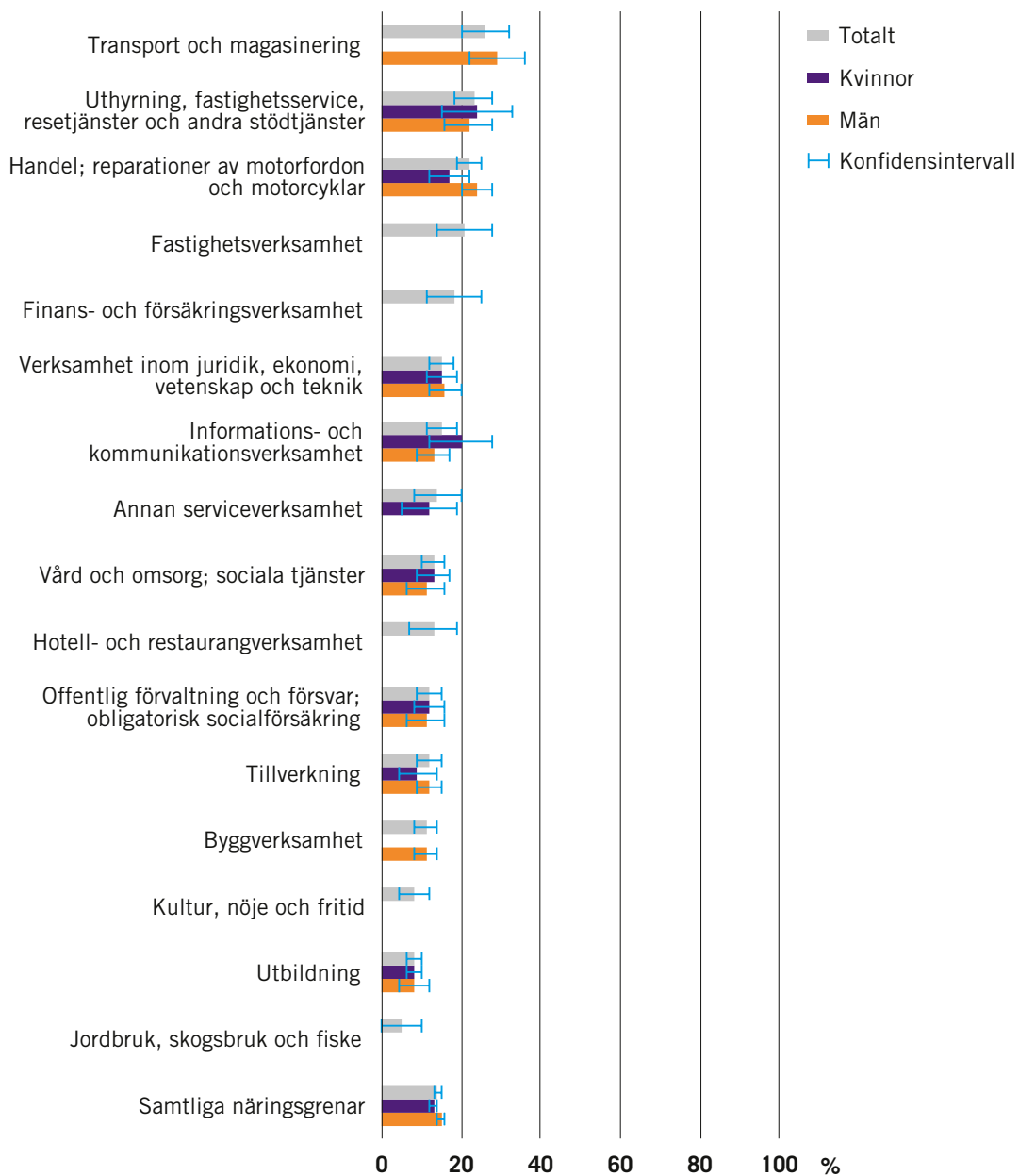
Närmare sex av tio sysselsatta använde surfplatta eller smartphone i arbetet. Män använde mobil/surfplatta i högre grad än kvinnor. Drygt 60 procent av männen jämfört med drygt 50 procent av kvinnorna gjorde det. Skillnaden syntes i de två äldre åldersgrupperna. Män i åldern 30-49 år, var den grupp som i högst utsträckning använder surfplatta eller smartphone, närmare 70 procent gjorde det.

Figur 4.9 Andel sysselsatta (procent) som arbetade med surfplatta och/eller smartphone, efter ålder och kön, år 2017

Inom fastighetsbranschen arbetade närmare åtta av tio med surfplatta eller smartphone och två av tio gjorde det minst halva arbetstiden. Även inom informations- och kommunikationsverksamhet liksom verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik, var det många som arbetade med surfplatta eller smartphone. Inom transport och magasinering var det en relativt sett låg andel, drygt 50 procent, som arbetade med surfplatta eller smartphone men andelen som gjorde det minst halva tiden var relativt sett hög (26 procent). Motsvarande gäller också inom handel och uthyrning, fastighetsservice, resetjänster.

Figur 4.10 Andel sysselsatta (procent) som arbetade minst halva tiden med surfplatta/smartphone, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

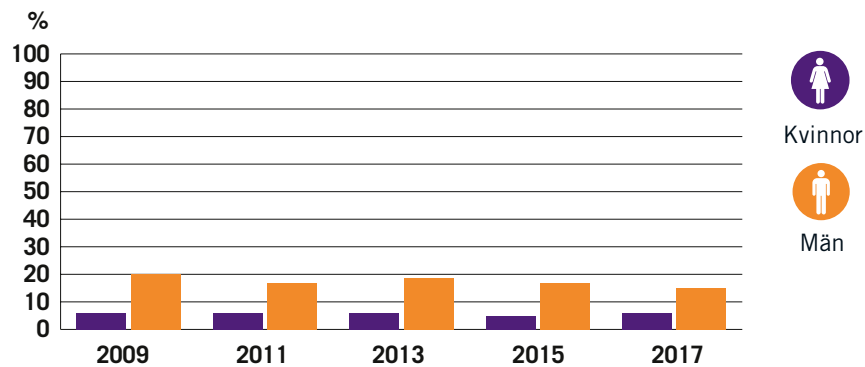
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Sju av tio sysselsatta i byggbranschen använde bil i arbetet

Var tredje sysselsatt använde bil i arbetet. Andelen män var dubbelt så hög som andelen kvinnor (43 procent jämfört med 21 procent). Omkring 15 procent av männen och 6 procent av kvinnorna använde bil minst en fjärdedel av arbetstiden. Bland män ökade den andelen med stigande ålder, från 10 procent i den yngsta åldersgruppen till drygt 20 procent i den äldsta. Bland kvinnor var andelen på samma nivå i de tre åldersgrupperna.

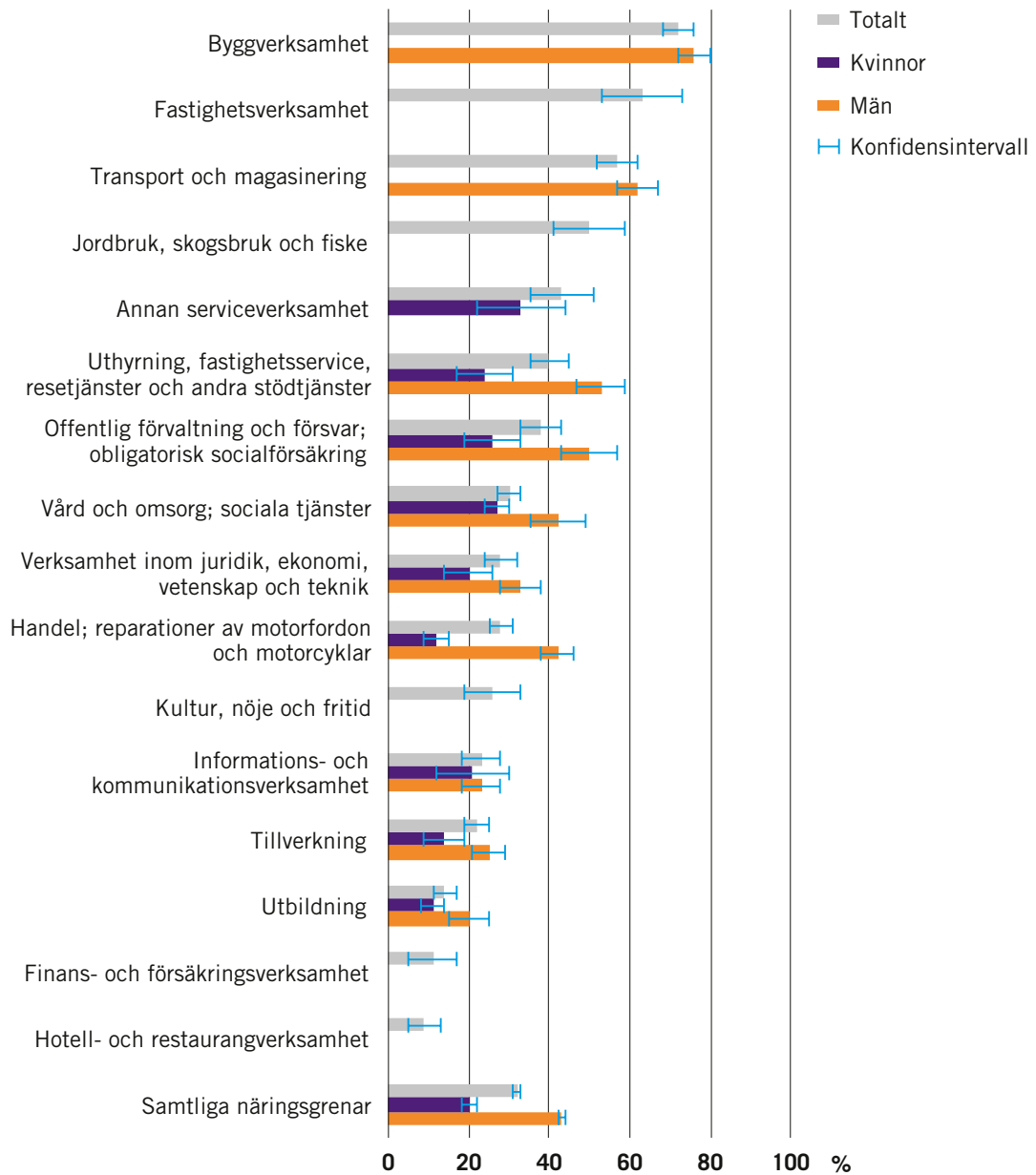
Sett över perioden 2009-2017 har andelen som använder bil i arbetet legat på samma nivå de undersökta åren. En viss minskning har skett bland män när det gäller andelen som använder bil minst en fjärdedel av tiden, från 20 procent 2009 till 15 procent 2017.

Figur 4.11 Andel sysselsatta (procent) som använde bil i arbetet minst en fjärdedel av tiden, efter kön, år 2009-2017

Drygt sju av tio sysselsatta i byggbranschen använde bil i arbetet. Andra branscher där en relativt sett hög andel av de sysselsatta använde bil var inom fastighetsverksamhet och transport och magasinering där omkring 60 procent gjorde det.

Figur 4.12 Andel sysselsatta (procent) som använde bil i arbetet, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

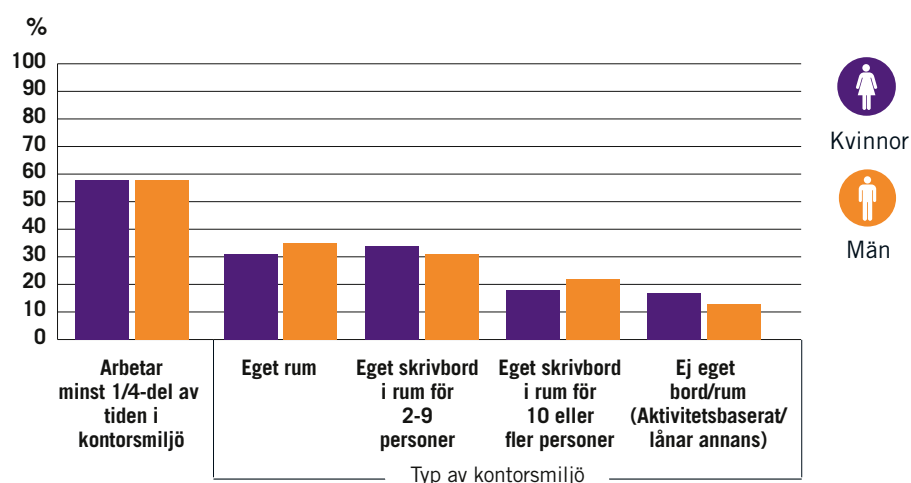
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

En av tre som arbetade i kontorsmiljö hade eget rum

Närmare 60 procent av de sysselsatta, såväl kvinnor som män, arbetade i kontorsmiljö minst en fjärdedel av arbetstiden. Av dessa hade en av tre ett eget arbetsrum. Ungefär lika många hade ett eget skrivbord i ett rum för 2-9 personer och 20 procent hade ett skrivbord i ett rum för 10 personer eller fler. Omkring 15 procent hade inget eget bord eller rum utan fick välja mellan icke personbundna skrivbord/arbetsplatser. Fast anställda arbetade i högre grad i kontorsmiljö än tidsbegränsat anställda (61 procent jämfört med 44 procent). Omkring 85 procent av de tidsbegränsat anställda som arbetade i kontorsmiljö hade inte eget rum. Motsvarande siffra för fast anställda var 66 procent.

Jämfört med 2015 hade andelen män som arbetade i kontorsmiljö, ökat något från 55 till 58 procent. Det var framför allt de unga männen i åldern 16-29 år som i högre grad arbetade i kontorsmiljö 2017 jämfört med 2015. När det gäller olika typer av kontorsmiljöer, till exempel eget rum, eget skrivbord i rum för 2-9 personer, hade det skett en förändring för unga kvinnor. 2015 hade omkring 26 procent av kvinnorna i åldern 16-29 år eget rum jämfört med 14 procent 2017. Istället hade andelen med eget skrivbord i rum för minst 10 personer ökat i motsvarande utsträckning. Skillnader i övriga åldersgrupper var inte statistiskt säkerställda.

Figur 4.13 Andel sysselsatta (procent) som arbetade i kontorsmiljö minst en fjärdedel av tiden samt typ av kontorsmiljö, efter kön, år 2017

Omkring två av tre sysselsatta som arbetade i kontorsmiljö hade inte ett eget rum. Inom Informations- och kommunikationsverksamhet hade närmare 90 procent av de som arbetade i kontorsmiljö inte det. Även inom hotell- och restaurang och inom finans- och

försäkringsverksamhet var det vanligt att de som arbetade i kontorsmiljö inte hade eget rum, omkring åtta av tio hade inte det. Inom bygg och inom jordbruk, skogsbruk och fiske, hade de flesta som arbetade i kontorsmiljö ett eget rum.

Figur 4.14 Andel sysselsatta (procent) som arbetade i kontorsmiljö minst en fjärdedel av tiden och inte hade eget rum, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

5. Den fysiska arbetsmiljön

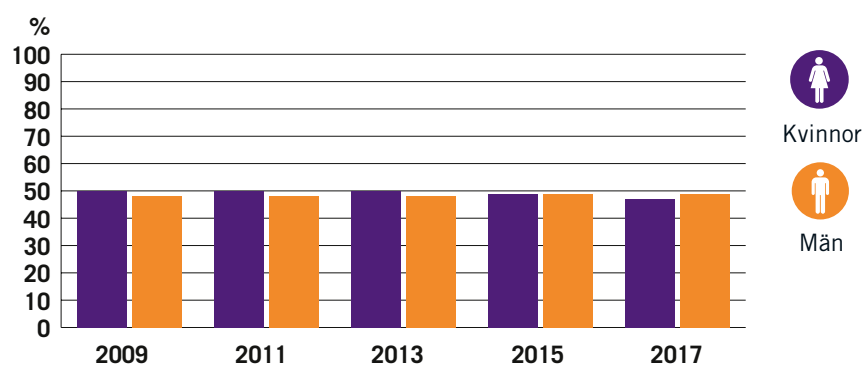
Den fysiska arbetsmiljön handlar både om miljön på arbetsplatsen och om fysiska påfrestningar. Det kan till exempel handla om förhållanden när det gäller temperatur, buller, luftkvalitet liksom fysiskt ansträngande arbete och besvärliga arbetsställningar. Dåliga förhållanden i den fysiska miljön kan innebära hälsorisker. I det här avsnittet belyser vi ett urval av sådana faktorer. I avsnittet belyses även värk och kroppslig trötthet efter arbetet. Ytterligare faktorer som belyser den fysiska arbetsmiljön, liksom vissa typer av fysisk värk i finns redovisade i tabellbilagan. För redovisning efter yrke se tabell (5.1–5.20 och efter näringsgren (5.21–5.40)

Kroppsligt ansträngande arbete vanligast bland yngre

Närmare hälften av alla sysselsatta i åldern 16-64 år hade i viss mån eller hög grad ett kroppsligt ansträngande arbete. Andelen var högst bland de yngre, omkring sex av tio kvinnor och män i åldersgruppen 16-29 år hade i viss mån eller hög grad ett kroppsligt ansträngande arbete. Tidsbegränsat anställda hade i högre utsträckning än fast anställda ett kroppsligt ansträngande arbete, omkring 60 procent jämfört med omkring 45 procent.

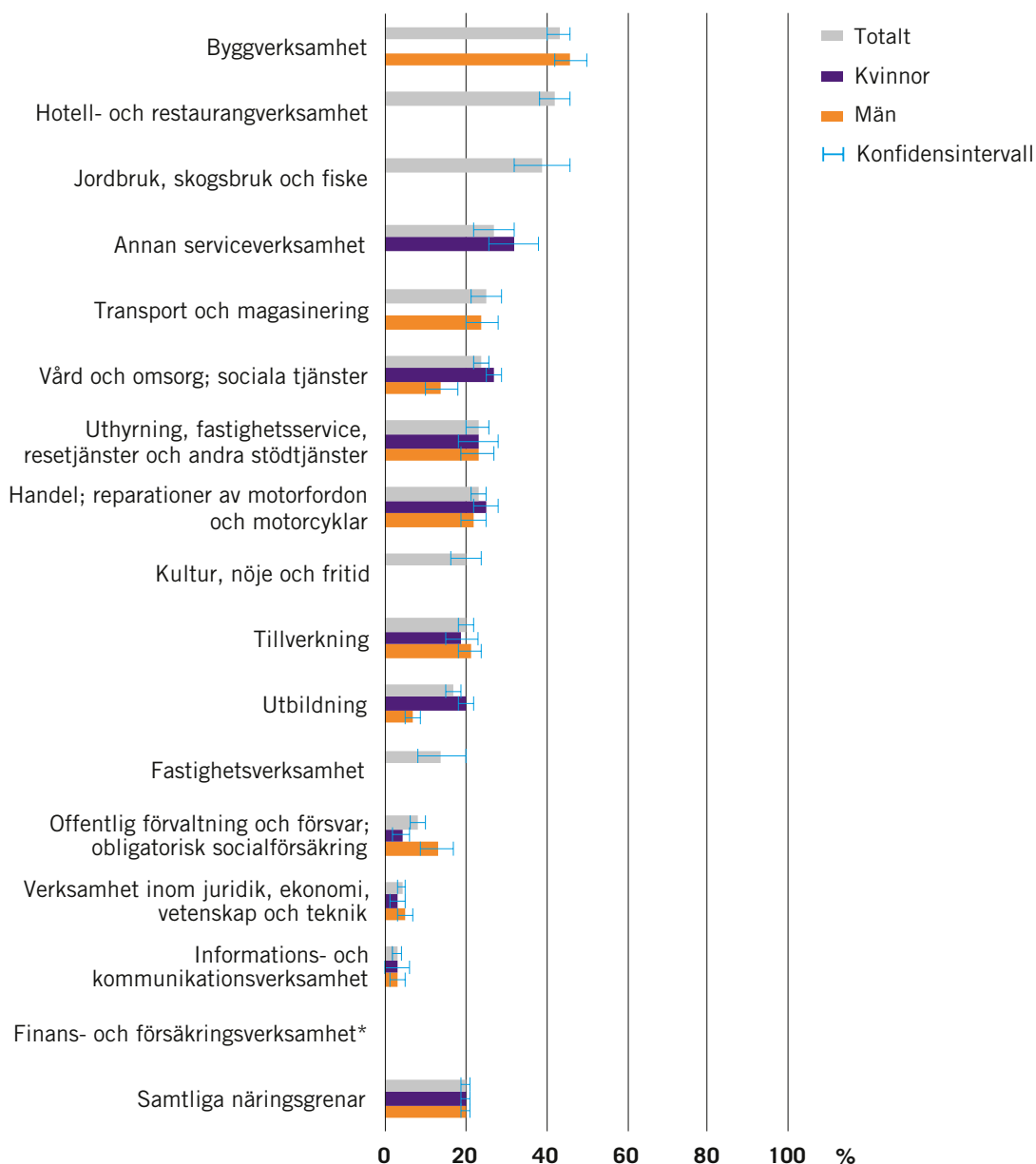
Andelen sysselsatta med ett kroppsligt ansträngande arbete har varit omkring 50 procent hela den undersökta perioden 2009-2017. En nedåtgående tendens kunde dock ses bland kvinnor där andelen minskat från 50 procent i början av perioden till 47 procent 2017.

Figur 5.1 Andel sysselsatta (procent) som i viss mån eller hög grad hade ett kroppsligt ansträngande arbete, efter kön, år 2009-2017

Omkring två av tio sysselsatta hade i hög grad ett kroppsligt ansträngande arbete. Högst av branscherna låg byggbranschen liksom hotell och restaurang samt jordbruk, skogsbruk och fiske, där omkring fyra av tio sysselsatta hade ett kroppsligt ansträngande arbete i viss grad eller i hög mån.

Figur 5.2 Andel sysselsatta (procent) som i hög grad hade ett kroppsligt arbete, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

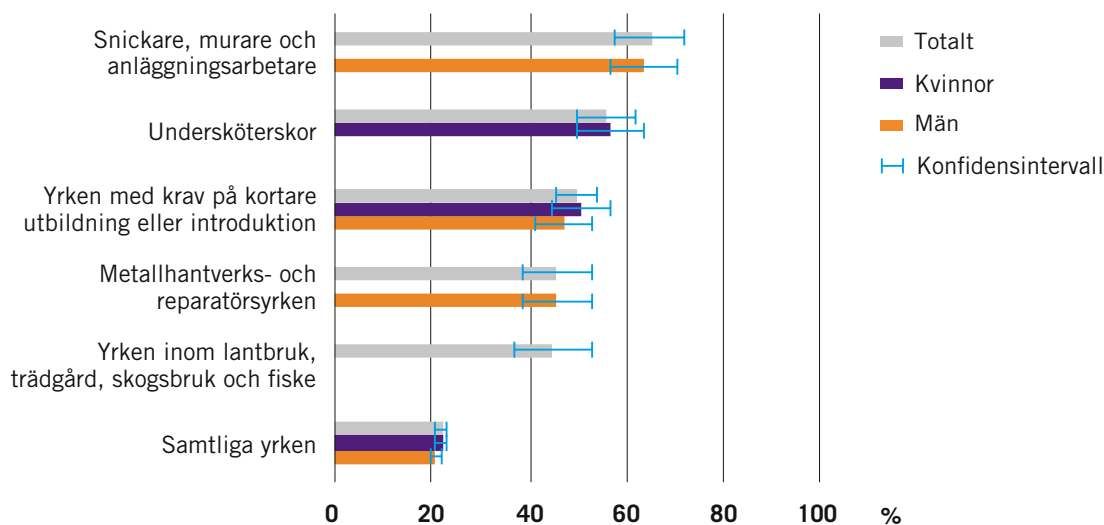
* Uppgiften för osäker för att redovisas
 Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Två av tio arbetade i framåtböjd ställning utan stöd för händerna

Låsta arbetsställningar och monotont upprepade rörelser innebär ofta konstanta spänningar och är viktiga faktorer för att problem uppstår. Att arbeta framåtböjd utan stöd för händerna är exempel på en sådan faktor. Omkring två av tio sysselsatta, såväl män som kvinnor, arbetade framåtböjda utan att stödja sig med händer eller armar, minst en fjärdedel av arbetstiden.

Omkring 65 procent av snickare, murare och anläggningsarbetare arbetade framåtböjda utan att stödja sig med händer eller armar, minst en fjärdedel av arbetstiden. Det var den yrkesgrupp där andelen sysselsatta som arbetade framåtböjda var högst. Undersköterskor var en annan yrkesgrupp där mer än hälften av de sysselsatta arbetade framåtböjda minst en fjärdedel av arbetstiden.

Figur 5.3 Yrken där en relativt stor andel sysselsatta arbetade framåtböjda utan att stödja sig minst en fjärdedel av arbetstiden. Andel sysselsatta (procent), efter yrke och kön, år 2015/2017

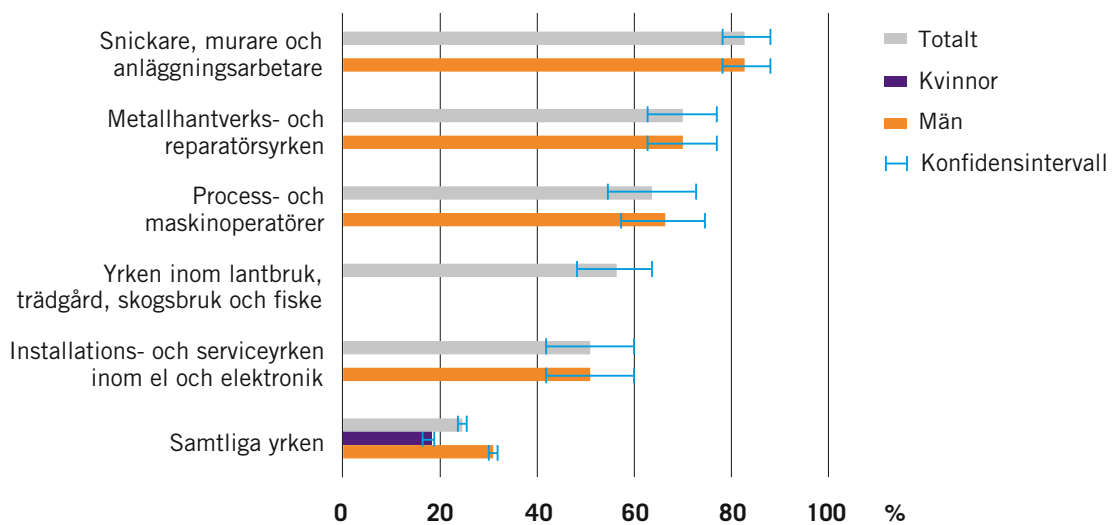
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Bullrig arbetsmiljö för snickare, murare och anläggningsarbetare

Buller mäts genom en fråga om man är utsatt för buller som är så högt att man inte kan samtala i normal samtalsstämning. Omkring var fjärde sysselsatt person hade varit utsatt för buller på arbetsplatsen minst en fjärdedel av sin arbetstid. En större andel män än kvinnor hade varit utsatta, 30 procent av männen och knappt 20 procent av kvinnorna.

En yrkesgrupp där en stor andel av de sysselsatta varit utsatta för buller var snickare, murare och anläggningsarbetare, där drygt åtta av tio hade varit utsatta för buller minst en fjärdedel av sin arbetstid. Andra yrkesgrupper där många varit utsatta var metallhantverks- och reparatörsyrken, där sju av tio hade varit utsatta och process- och maskinoperatörer där drygt sex av tio varit utsatta.

Figur 5.4 Yrken där en relativt stor andel sysselsatta utsatts för buller minst en fjärdedel av arbetstiden. Andel sysselsatta (procent), efter yrke och kön, år 2015/2017

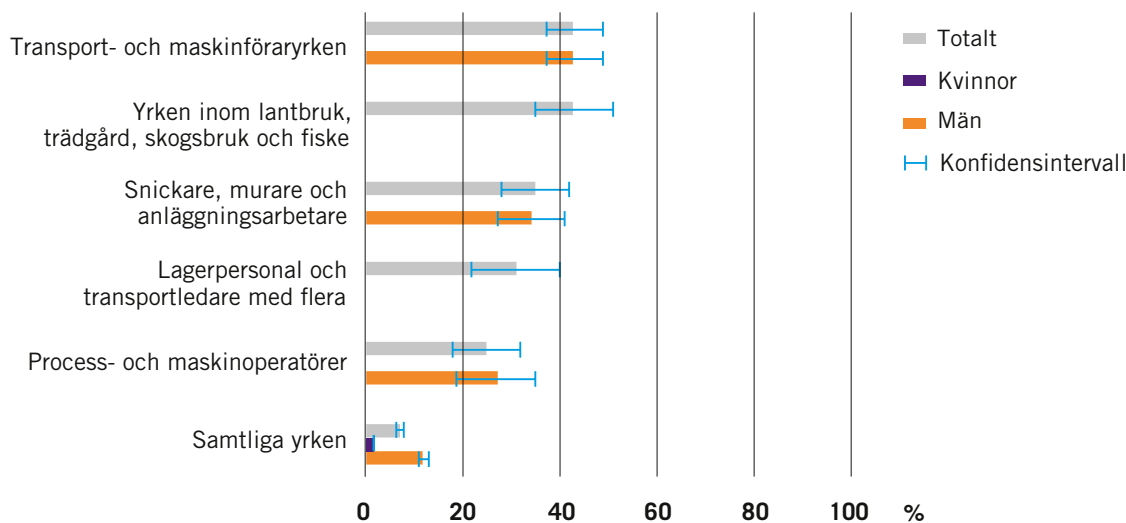
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

En av tio män var utsatta för vibrationer som fick hela kroppen att skaka

Omkring 7 procent av de sysselsatta, 11 procent av männen men endast 1 procent av kvinnorna, hade minst en fjärdedel av arbetstiden varit utsatta för vibrationer som fick hela kroppen att skaka och vibrera, till exempel från traktor, truck eller andra arbetsmaskiner. Andelen var som högst bland unga män, 16-29 år, där 15 procent varit utsatta för sådana vibrationer minst en fjärdedel av arbetstiden 2017.

Yrkesgrupper där en hög andel sysselsatta varit utsatta för sådana vibrationer var transport- och maskinföraryrken och yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk, där drygt fyra av tio hade varit det den sammanslagna perioden 2015/2017.

Figur 5.5 Yrken där en relativt stor andel sysselsatta varit utsatta för vibrationer som fick hela kroppen att skaka och vibrera minst en fjärdedel av arbetstiden. Andel sysselsatta (procent), efter yrke och kön, år 2015/2017

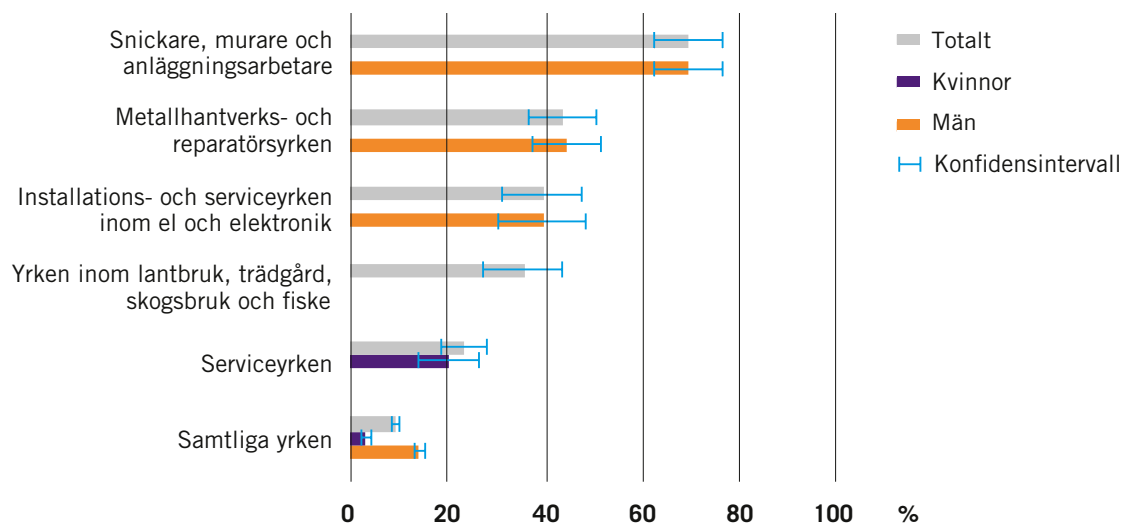

Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Närmare en av tio sysselsatta hade varit utsatta för vibrationer från handhållna maskiner minst en fjärdedel av arbetstiden. Andelen män var omkring 13 procent vilket var högre än andelen kvinnor som var 3 procent.

Snickare, murare och anläggningsarbetare var den yrkesgrupp där högst andel av de sysselsatta, närmare sju av tio, varit utsatta för vibrationer från handverktyg.

Figur 5.6 Yrken där en relativt stor andel sysselsatta varit utsatta för vibrationer från handhållna maskiner minst en fjärdedel av arbetstiden. Andel sysselsatta (procent), efter yrke och kön, år 2015/2017

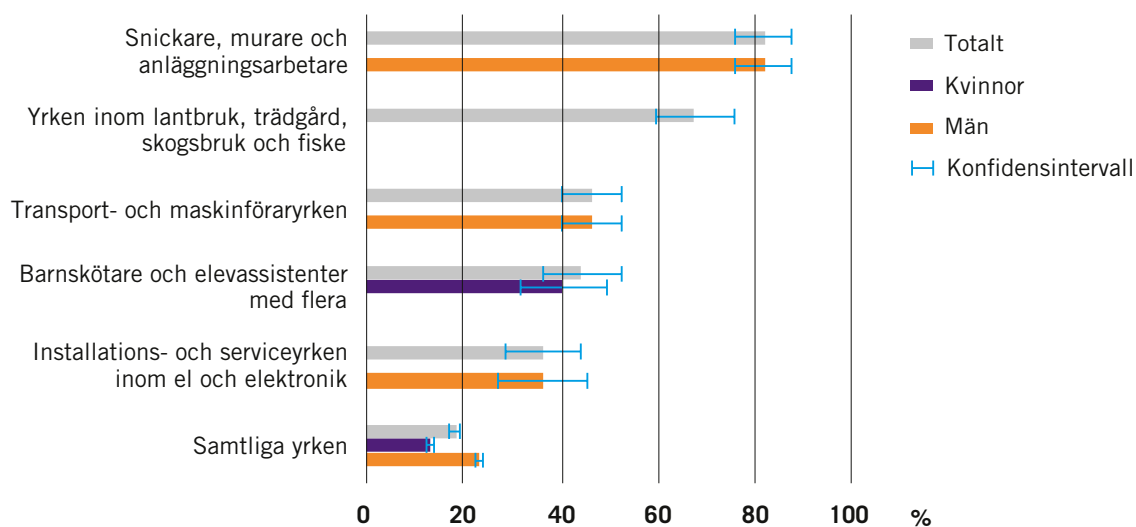
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Yngre var utsatta för kyla i högre utsträckning än äldre

Närmare två av tio sysselsatta hade varit utsatta för kyla minst en fjärdedel av arbetstiden. Det var en högre andel män än kvinnor, omkring 22 procent av männen jämfört med 13 procent av kvinnorna. Andelen var högre i den yngsta åldersklassen och minskade med stigande ålder, från knappt tre av tio bland unga män 16-24 år till knappt två av tio män i åldern 50-64 år. Bland kvinnor var motsvarande siffror två av tio i den yngsta åldersgruppen respektive knappt en av tio i den äldsta åldersgruppen.

80 procent av snickare, murare och anläggningsarbetare hade varit utsatta för kyla minst en fjärdedel av arbetstiden perioden 2015/2017. Det var den yrkesgrupp där högst andel av de sysselsatta varit utsatta. Yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske hade också varit utsatta för kyla i hög utsträckning, närmare 70 procent hade det.

Figur 5.7 Yrken där en relativt stor andel sysselsatta (procent) varit utsatta för kyla minst en fjärdedel av arbetstiden. Andel sysselsatta (procent), efter yrke och kön, år 2015/2017

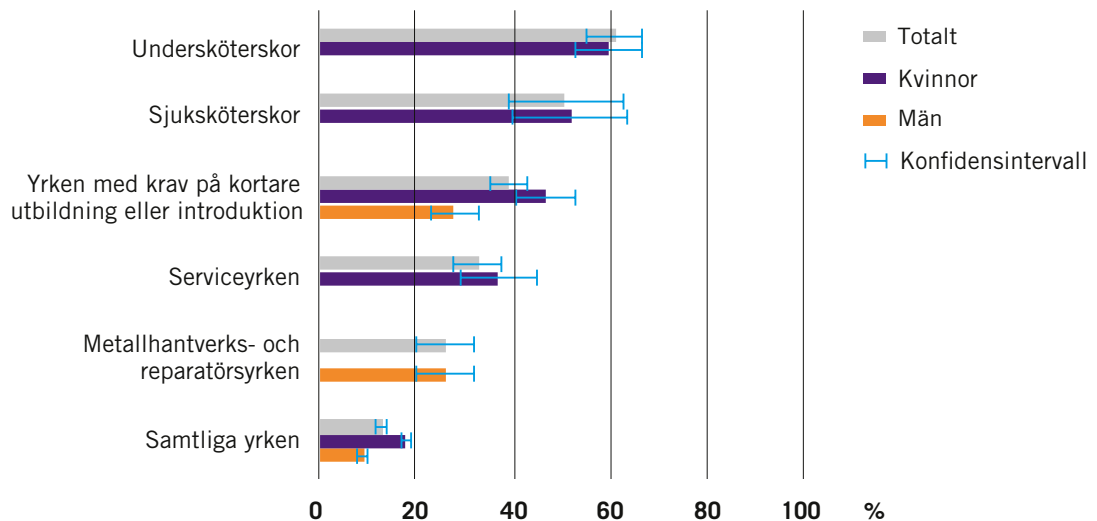
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Sex av tio undersköterskor utsatta för hudkontakt med rengörings och/eller desinfektionsmedel stor del av arbetstiden

Kvinnor hade i högre grad än män varit utsatta för hudkontakt med rengöringsmedel och/eller desinfektionsmedel. Närmare två av tio kvinnor jämfört med en av tio män hade utsatts för det minst en fjärdedel av arbetstiden 2017.

Undersköterskor och sjuksköterskor var de yrkesgrupper där andelen som varit utsatta för sådan hudkontakt var högst. Omkring 60 procent av undersköterskorna och 50 procent av sjuksköterskorna hade varit utsatta minst en fjärdedel av arbetstiden 2015/2017.

Figur 5.8 Yrken där en relativt stor andel sysselsatta hade varit utsatta för hudkontakt med rengöringsmedel och/eller desinfektionsmedel minst en fjärdedel av arbetstiden. Andel sysselsatta (procent), efter yrke och kön, år 2015/2017

Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

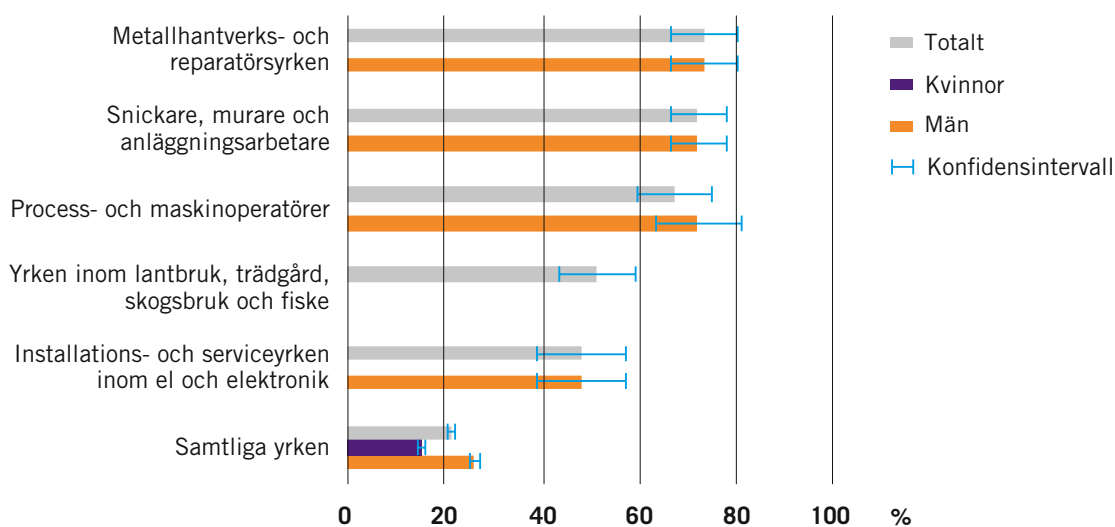
Hantverkare i högre grad utsatta för luftföroreningar

Två av tio sysselsatta hade varit utsatta för luftföroreningar som man kan se i luften eller känna på lukten på arbetsplatsen.

Det kunde vara damm från metaller, sten, kvarts, cement, asbest, mineralull eller liknande. Det kunde även vara damm från textil, trä, mjöl, djur eller växter eller så kunde det vara kemikalier (gaser, ångor, lösningsmedel, bekämpningsmedel eller plastkemikalier). En högre andel män än kvinnor hade varit utsattas för sådana luftföroreningar minst en fjärdedel av arbetstiden, 25 procent av männen jämfört med 15 procent av kvinnorna.

Yrkesgrupper där en hög andel av de sysselsatta hade varit utsatta för luftföroreningar var metallhantverks- och reparatörsyrken samt snickare, murare och anläggningsarbetare. Drygt sju av tio hade varit utsatta i dessa yrkesgrupper.

Tabell 5.9 Yrken där en relativt stor andel sysselsatta varit utsatta för luftföroreningar minst en fjärdedel av arbetstiden. Andel sysselsatta (procent), efter yrke och kön, år 2015/2017

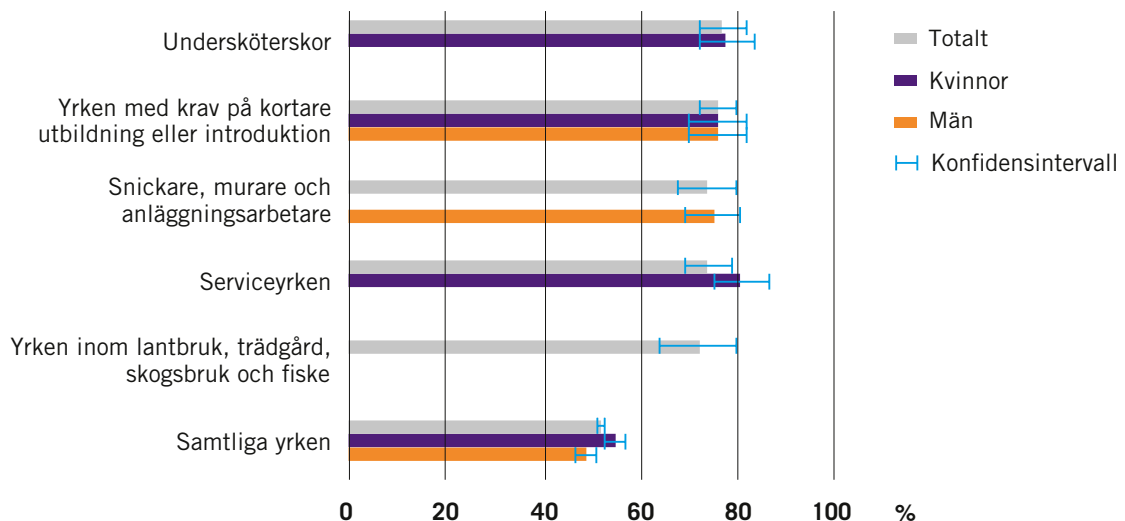
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Åtta av tio inom yrken med kort utbildning var uttröttade i kroppen efter arbetet

Drygt hälften av de sysselsatta hade minst en dag per vecka de senaste tre månaderna kommit hem från arbetet uttröttade i kroppen. Andelen kvinnor var något högre än andelen män, 54 jämfört med 48 procent. Unga kvinnor upplevde det i högst utsträckning, drygt 60 procent av kvinnorna i åldern 16-29 år gjorde det. Andelen var högre bland tidsbegränsat anställda än fast anställda, omkring 57 procent jämfört med 49 procent.

Inom många yrken var det en hög andel sysselsatta som var kroppsligt uttröttade efter arbetet. I samtliga redovisade yrken var det minst en av fyra som uppgav att de var det och i många yrken var det mer än hälften som var det. Yrken där närmare 80 procent av de sysselsatta upplevde att de var kroppsligt uttröttade efter arbetet minst en dag i veckan var undersköterskor eller yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion där till exempel städyrken, köks- och restaurangbiträden med flera ingår.

Tabell 5.10 Yrken där en relativt stor andel sysselsatta en dag per vecka kommit hem från arbetet uttröttade i kroppen. Andel sysselsatta (procent), efter yrke och kön, år 2015/2017

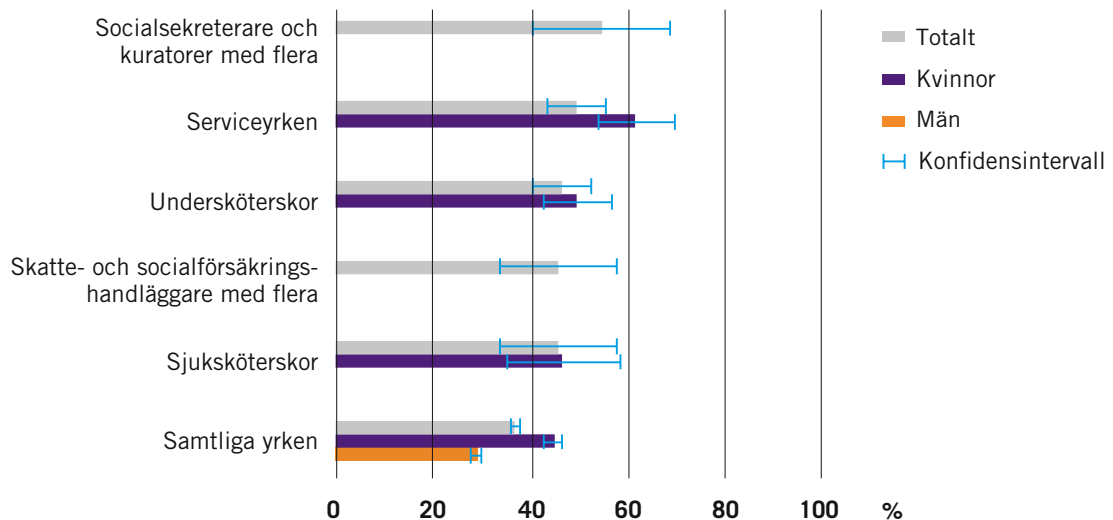
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Högre andel kvinnor än män som hade ont i övre delen av rygg/nacke

Drygt var tredje sysselsatt i åldern 16-64 år hade ont i övre delen av rygg/nacke efter arbetet minst en dag per vecka. 45 procent av kvinnorna hade ont jämfört med 28 procent av männen. Bland män var andelen lägst i den yngsta åldersklassen medan det bland kvinnor var en något högre andel i de två yngre åldersgrupperna än i den äldsta.

Även värk i rygg/nacke var vanligt förekommande i alla redovisade yrken. Inom chefsyrken och yrken som kräver högskolekompetens var det ungefär en av fyra som hade värk. Yrken där ungefär hälften av de sysselsatta hade ont i övre delen av rygg/nacke efter arbetet minst en dag per vecka var socialsekreterare och kuratorer m.fl. samt inom serviceyrken.

Tabell 5.11 Yrken där en relativt stor andel sysselsatta hade ont i övre delen av rygg/nacke en dag per vecka. Andel sysselsatta (procent), efter yrke och kön, år 2015/2017

Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

6. Den psykosociala arbetsmiljön

Den psykosociala arbetsmiljön är ett av regeringens tre prioriterade områden inom arbetsmiljöpolitiken. 2016 trädde Arbetsmiljöverkets nya föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö i kraft. Där finns regler om bland annat arbetsbelastning och kränkande särbehandling. Det här avsnittet handlar om några av de frågor som belyser den psykosociala arbetsmiljön. Resultat för ytterligare frågor som rör den psykosociala arbetsmiljön finns i tabellbilagan. För redovisning efter yrke se tabell 6.1–6.27 och efter näringsgren 6.28–6.54

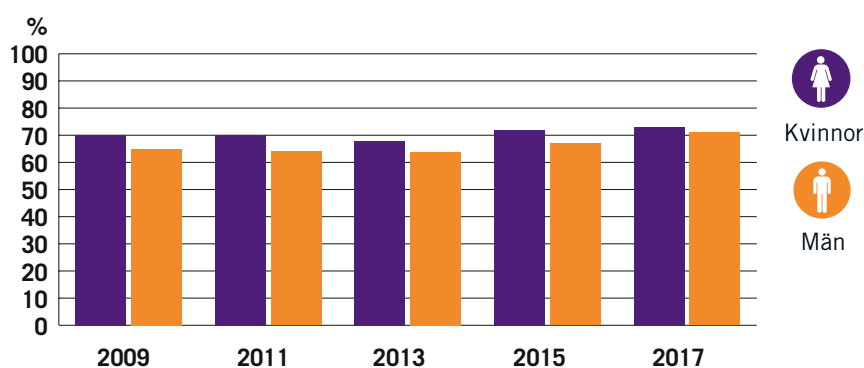
De flesta tyckte att jobbet var intressant och stimulerande

Drygt sju av tio sysselsatta hade i hög grad ett intressant och stimulerande arbete 2017. Läger man till de som i viss mån hade ett intressant och stimulerande arbete hade de allra flesta, 96 procent av de sysselsatta, ett sådant arbete.

De yngre hade i lägre utsträckning än äldre ett intressant och stimulerande arbete. Omkring 60 procent av kvinnorna och männen i åldersgruppen 16-29 år hade ett arbete som i hög grad var intressant och stimulerande jämfört med omkring 75 procent i åldersgruppen 50-64 år. Andelen fast anställda var högre än andelen tidsbegränsat anställda, 73 procent jämfört med 60 procent. Bland företagare var det omkring 84 procent som hade ett arbete som var intressant och stimulerande i hög grad. Andelen ökade också med stigande inkomst. Framför allt var det en skillnad mellan dem som hade hög inkomst jämfört med dem som hade låg och mellaninkomst. 85 procent av de som hade hög inkomst jämfört med 63 och 69 procent av de sysselsatta med låg respektive mellaninkomst hade ett arbete som i hög grad var intressant och stimulerande.

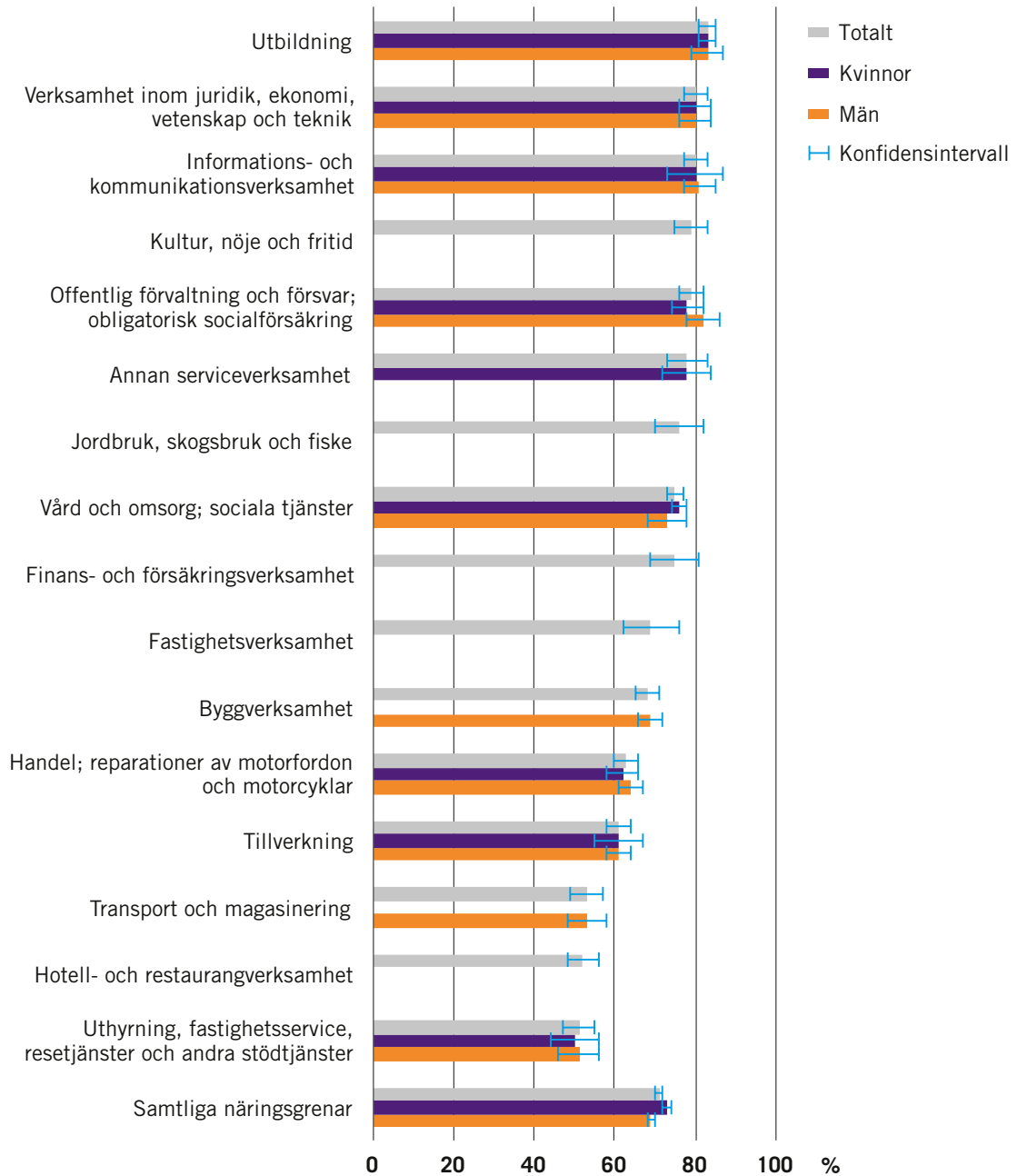
Jämfört med 2015 hade andelen män som i hög grad hade ett arbete som var intressant och stimulerande ökat 2017, från 67 procent till 71 procent. Andelen som i viss mån hade ett intressant och stimulerande arbete minskade istället 2017 i ungefär samma utsträckning. Framför allt kunde ökningen ses bland män i åldersgruppen 50-64 år, från 68 procent till 75 procent. Över tid, perioden 2009-2015 har andelen kvinnor varit något högre än andelen män, omkring 70 procent bland kvinnor och omkring 65 procent bland män. 2017 var det ingen statistiskt säkerställd skillnad mellan könen.

Figur 6.1 Andel sysselsatta (procent) som i hög grad hade ett intressant och stimulerande arbete, efter kön, år 2009-2017

Inom många branscher hade 75-80 procent av de sysselsatta i hög grad ett intressant och stimulerande arbete 2017. Inom utbildning var det drygt 80 procent av de sysselsatta som hade det. Andelen var lägst inom uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster samt inom hotell- och restaurangverksamhet, där omkring hälften av de sysselsatta hade ett intressant och stimulerande arbete i hög grad.

Figur 6.2 Andel sysselsatta (procent) som i hög grad hade ett intressant och stimulerande arbete, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

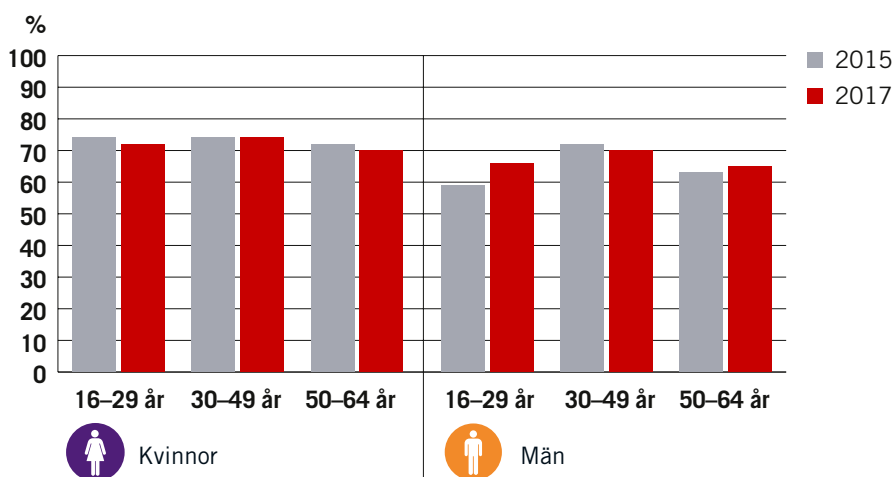
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Psykiskt ansträngande arbete ökade bland unga män

Närmare var fjärde sysselsatt hade i hög grad ett psykiskt ansträngande arbete 2017. Närmare sju av tio hade det i hög grad eller i viss mån. Andelen kvinnor som hade ett psykiskt ansträngande arbete i hög grad var högre än andelen män, omkring 27 procent av kvinnorna hade det och 20 procent av männen.

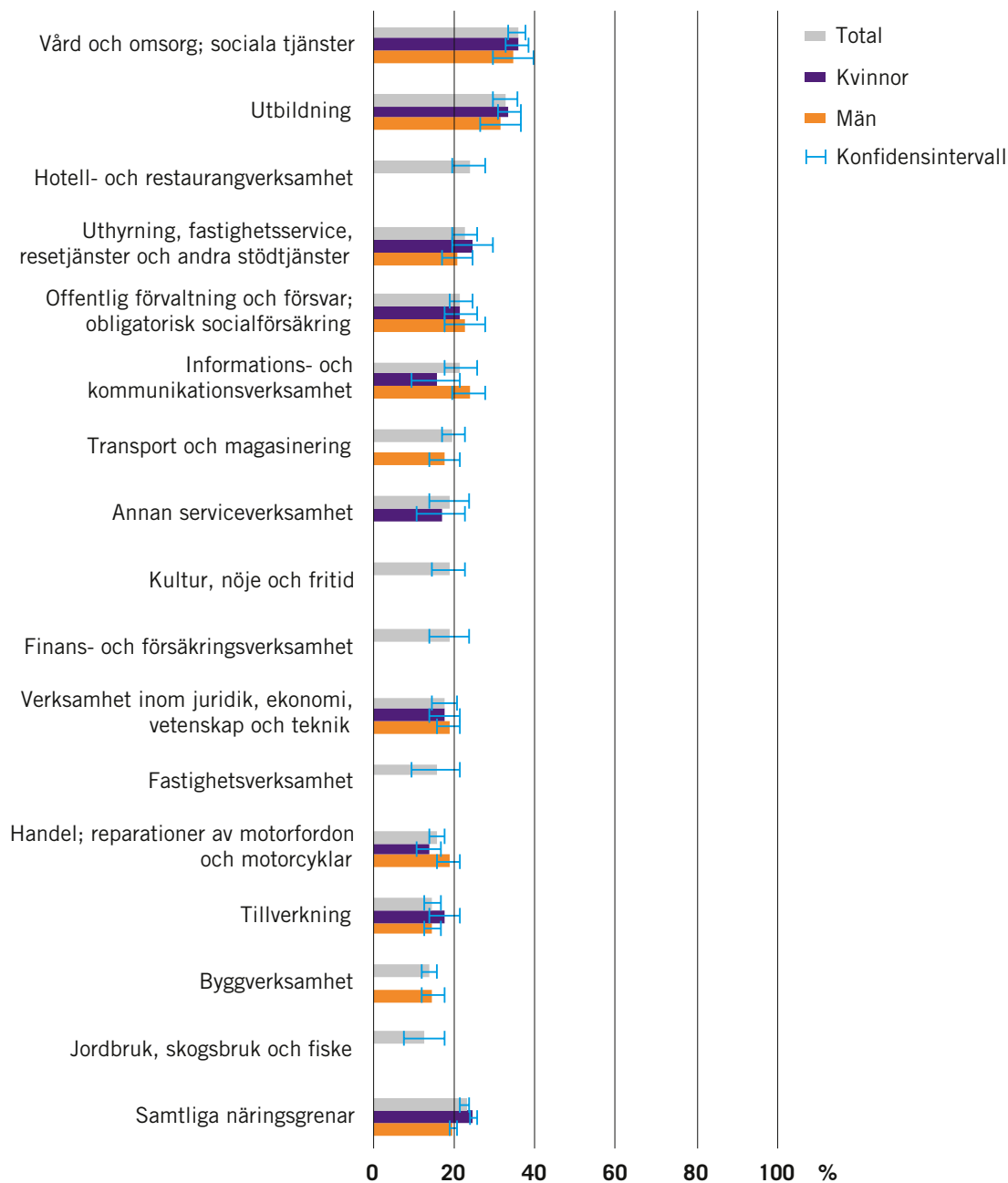
Jämfört med 2015 hade andelen kvinnor som hade ett psykiskt ansträngande arbete i hög grad ökat 2017, medan andelen kvinnor som hade det i viss mån minskade i samma utsträckning. Störst förändring skedde bland män i åldern 16-29 år där andelen som hade ett psykiskt ansträngande arbete i hög grad eller viss mån ökade från 59 procent till 66 procent 2017.

Figur 6.3 Andel sysselsatta (procent) som i viss mån eller hög grad hade ett psykiskt ansträngande arbete, efter kön och ålder, år 2015 och 2017

Omkring var tredje sysselsatt inom vård och omsorg; sociala tjänster samt utbildning hade ett psykiskt ansträngande arbete i hög grad 2017. Jordbruk, skogsbruk och fiske liksom byggverksamhet är exempel på branscher där andelen var relativt låg, knappt 15 procent hade ett psykiskt ansträngande arbete i dessa branscher. I drygt hälften av alla branscher var andelen 20 procent eller lägre.

Figur 6.4 Andel sysselsatta (procent) som i hög grad hade ett psykiskt ansträngande arbete, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

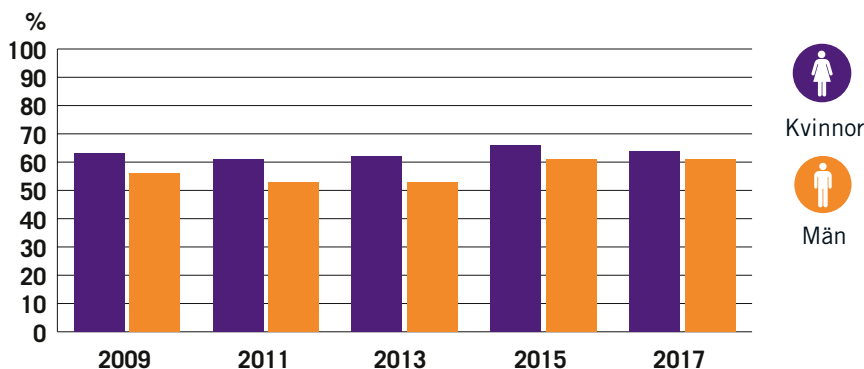
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Sex av tio hade för hög arbetsbelastning

Drygt sex av tio sysselsatta hade i viss mån eller i hög utsträckning alldeles för mycket att göra 2017. Andelen var lägre i den yngsta åldersgruppen 16-29 år än i de äldre åldersgrupperna. Knappt hälften av männen och kvinnorna i den yngsta åldersgruppen hade alldeles för mycket att göra. Bland kvinnor i åldern 30-49 år var andelen högst, sju av tio hade det i den gruppen. Fast anställda hade det i högre grad än tidsbegränsat anställda, 66 procent jämfört med 44 procent.

Under de perioden 2009 – 2013 var det lite drygt 60 procent av kvinnorna som i hög grad eller viss mån hade alldeles för mycket att göra, för att sedan öka till omkring 66 procent 2015. Andelen 2017 var 64 procent men förändringen sedan 2015 är inte statistiskt säkerställd. Bland män var det en nedåtgående trend mellan 2009 och 2013 till som lägst drygt 50 procent, för att sedan öka till lite drygt 60 procent 2015 och 2017.

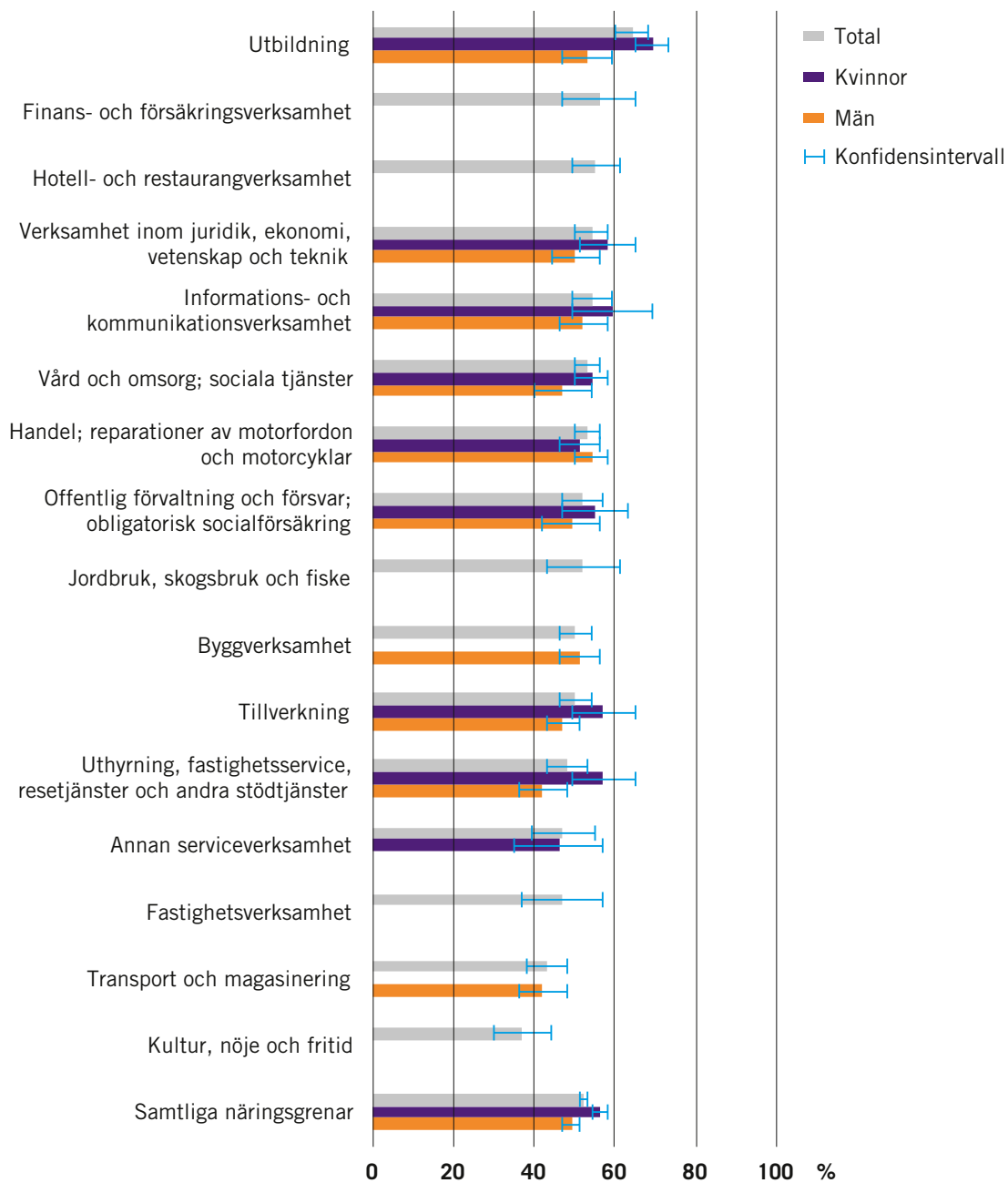
Figur 6.5 Andel sysselsatta (procent) som upplevde att de har alldeles för mycket att göra, efter kön, år 2009-2017

Om man i stället belyser arbetsbelastningen utifrån en skala 1-5 där 1 betyder att man har alldeles för mycket att göra och 5 att alldeles för lite att göra, var det drygt hälften av de sysselsatta som instämde i att man hade för mycket att göra. (det vill säga 1 eller 2 på skalan). Omkring 7 procent hade alldeles för lite att göra (3 eller 4 på skalan).

Inom utbildning, som var den bransch där andelen var som högst, instämde drygt 60 procent av de sysselsatta helt eller delvis i att man hade alldeles för mycket att göra. Inom kultur, nöje och fritid, där andelen var som lägst, instämde närmare fyra av tio. Inom merparten av branscherna var det mellan 50 och 60 procent av de sysselsatta som instämde.

Figur 6.6 Andel sysselsatta (procent) som upplevde att de har alldeles för mycket att göra, efter näringsgren (SNI) och kön, år 2015/2017

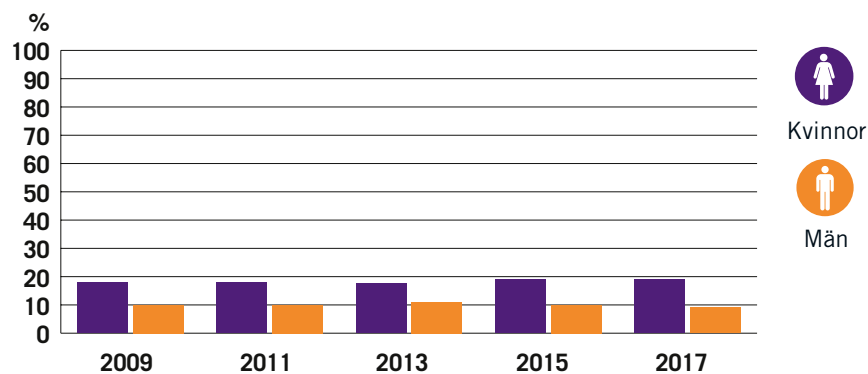
Resultat efter kön redovisas inte när skattningen är för osäker

Två av tio kvinnor utsatta för våld eller hot om våld i arbetet

Omkring en av tio män och två av tio kvinnor hade 2017 varit utsatta för våld eller hot om våld i arbetet minst någon gång under den senaste 12-månadersperioden. Högst var andelen bland unga kvinnor i åldern 16-29 år där närmare var fjärde hade varit utsatt.

Andelen av både kvinnor respektive män som varit utsatta har legat på samma nivå de undersökta åren 2009-2017.

Figur 6.7 Andel sysselsatta (procent) som varit utsatta för våld eller hot om våld under de senaste 12 månaderna, efter kön, år 2009-2017

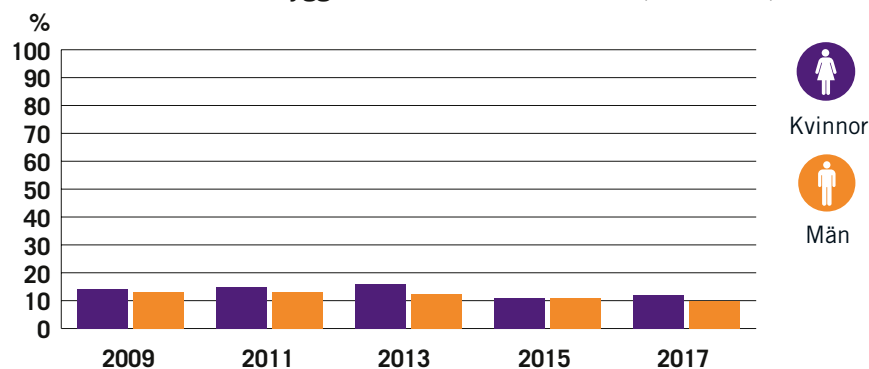

En av tio riskerade att hamna i otrygga situationer

Omkring en av tio sysselsatta arbetade ensam varje vecka och riskerade att hamna i otrygga situationer. Andelen var högst bland kvinnor i åldern 16-29 år där omkring 14 procent gjorde det 2017. Andelen var något högre bland tidsbegränsat anställda än bland fast anställda, 14 procent jämfört med 10 procent.

Bland kvinnor har andelen som arbetat ensam varje vecka och riskerat att hamna i otrygga situationer legat på omkring 15 procent undersökningsåren 2009-2013 för att sedan minska till drygt 10 procent 2015 och 2017. Bland män är minskningen mindre, från omkring 13 procent 2009 till omkring 10 procent 2017.

Figur 6.8 Andel sysselsatta (procent) som arbetat ensam varje vecka och riskerat att hamna i otrygga eller hotfulla situationer, efter kön, år 2009-2017

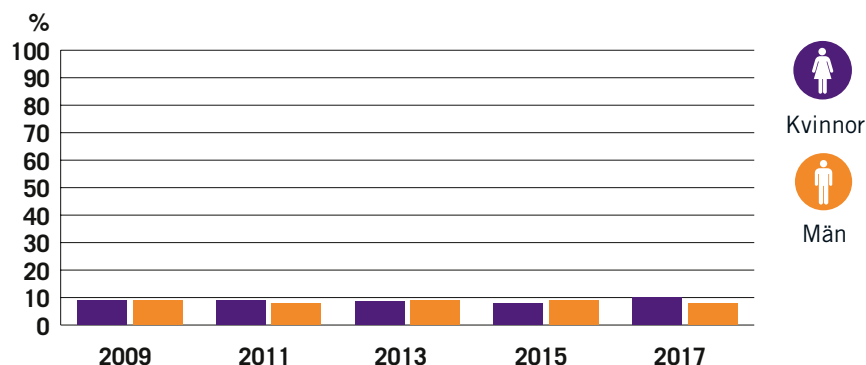

Unga män inte lika utsatta för personlig förföljelse

Omkring en av tio sysselsatta hade 2017 blivit utsatta för personlig förföljelse (elaka ord och handlingar) från chefer eller arbetskamrater den senaste 12-månadersperioden. Andelen var lägst bland unga män i åldern 16-29 år, där omkring 3 procent blivit utsatta. I övriga åldersgrupper var andelen ungefär 10 procent för såväl kvinnor som män.

Andelen har legat på ungefär samma nivå över den undersökta perioden 2009-2017

Figur 6.9 Andel sysselsatta (procent) som varit utsatta för personlig förföljelse från chefer eller arbetskamrater under de senaste 12 månaderna, efter kön, år 2009-2017

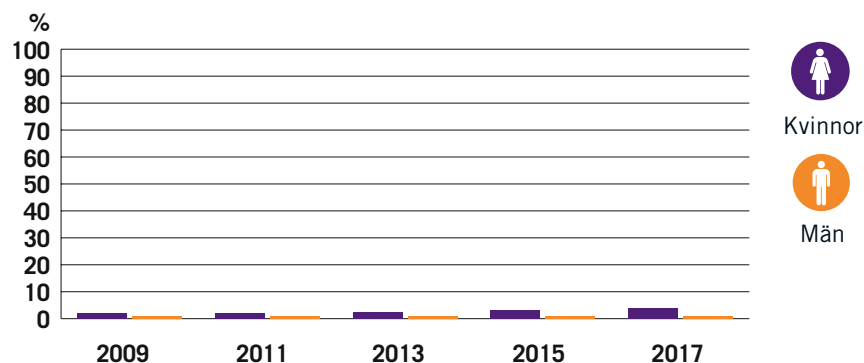

Unga kvinnor mest utsatta för sexuella trakasserier

Omkring 1 procent av männen och 4 procent av kvinnorna hade 2017 varit utsatta för sexuella trakasserier från chefer eller arbetskamrater under den senaste 12-månadersperioden. Andelen var högst bland unga kvinnor i åldern 16-29 år, där en av tio varit utsatta.

Andelen män som varit utsatta för sådana trakasserier har legat på 1 procent hela perioden 2009-2017. Bland kvinnor har det skett en viss ökning från 2 procent 2013 till 4 procent 2017.

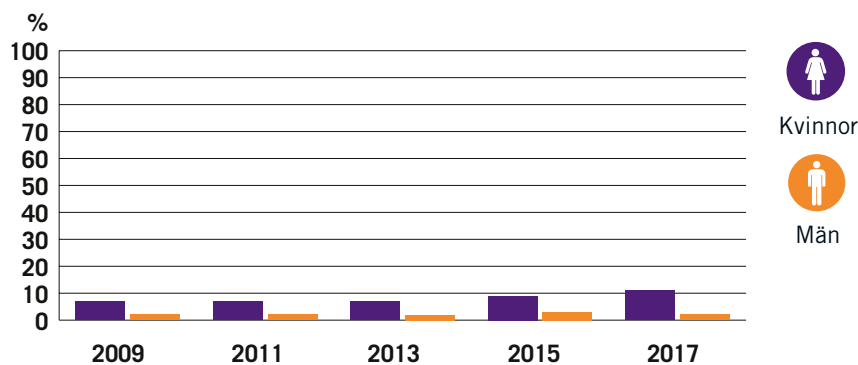
Figur 6.10 Andel sysselsatta (procent) som varit utsatta för sexuella trakasserier från chefer eller arbetskamrater under de senaste 12 månaderna, efter kön, år 2009-2017

Omkring 6 procent av de sysselsatta hade 2017 varit utsatta för sexuella trakasserier från andra personer än chefer och arbetskamrater minst någon gång den senaste 12-månadersperioden. Det kunde till exempel vara från kunder, patienter, klienter, passagerare eller elever. Andelen var högst bland unga kvinnor i åldern 16-29 år där 25 procent varit utsatta. Andelen som varit utsatta minskade med stigande ålder. Bland kvinnor hade omkring 9 procent i åldern 30-29 år varit utsatta och omkring 4 procent av kvinnorna i åldern 50-64 år. Bland män var motsvarande siffror omkring 4 procent i den yngsta åldersgruppen och omkring 2 procent i åldern 30-49 år. För den äldsta gruppen män 50-64 år är skattningen för osäker för att redovisas.

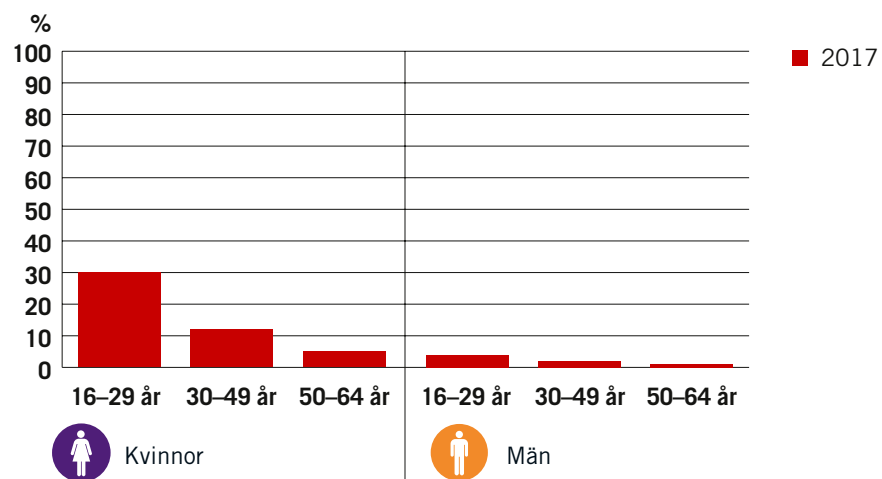
Över perioden 2009-2017 har andelen kvinnor som varit utsatta för sexuella trakasserier från andra personer än chefer och arbetskamrater ökat något över tid, från omkring 7 procent 2009 till omkring 11 procent 2017. Bland män har andelen legat på samma nivå under samma period.

Figur 6.11 Andel sysselsatta (procent) som varit utsatta för sexuella trakasserier från andra än chefer eller arbetskamrater under de senaste 12 månaderna, efter kön år 2009-2017

Närmare en av tio sysselsatta hade 2017 varit utsatta för sexuella trakasserier från chefer/kamrater och/eller andra personer på jobbet de senaste 12 månaderna. Andelen var som högst bland unga kvinnor 16-29 år där 30 procent varit utsatta.

Figur 6.12 Andel sysselsatta (procent) som varit utsatta för sexuella trakasserier från chefer/arbetskamrater och/eller andra under de senaste 12 månaderna, efter kön och ålder, år 2017

Summary

Most people found their work interesting and stimulating

Of the slightly more than five million people in Sweden who were employed in 2017, nearly three out of four were content with their work in general. In 2017, slightly more than seven out of ten employed people had work that was highly interesting and stimulating. If you add those who had work that was somewhat interesting and stimulating, most people – 96 percent of those employed – had such work.

However, the Swedish labour market remained sex segregated in 2017. Many women were in occupations that involved regular contact with other people, and they largely worked in the industry groups health and social care and education. A considerable number of men were in occupations in which various machinery is used, and many men were employed in industry groups such as manufacturing, construction and mining and quarrying. When and where women and men work also affects the risks to which they are exposed in their work environment, as well as their perception of their work environment.

It was more common for women to have highly strenuous work

In 2017, nearly seven out of ten had work that was highly or somewhat mentally strenuous. The proportion of women who had work that was largely mentally strenuous was higher than the proportion of men that had such work; approximately 27 percent of the women and 20 percent of the men had such work. In 2017, roughly every third person who was employed in health and social care, social services or education had a job that was largely mentally strenuous. A greater proportion of employed women than men were not able to decide when their duties were to be performed. Of women, 48 percent could never or hardly ever make such decisions, compared with 36 percent of men. It was also more common for women than men to have highly strenuous work, while men more to a greater extent had active work. The difference was greater with regard to highly strenuous work. Of women, 32 percent had such a work situation, compared with 19 percent of men. Of men, 25 percent had active work, compared with 20 percent of women.

Figure 1 Proportion of employed persons with highly strenuous and active work, by sex, 2009–2017

Two out of ten worked in a stooped position with no support for the hands

The number of employed persons with a physically strenuous job was approximately 50 percent in the period from 2009–2017. A declining trend was noted among women, where the number fell from 50 percent in the beginning of the period to 47 percent in 2017. Roughly 65 percent of carpenters, bricklayers and rail and road construction workers worked in a stooped position without supporting themselves on their hands or arms for at least one fourth of their working hours. This was the occupational group with the highest number of employed people who were working in a stooped position. Assistant nurses are another occupational group where more than half of the employed persons were working in a stooped position for at least one fourth of their working hours.

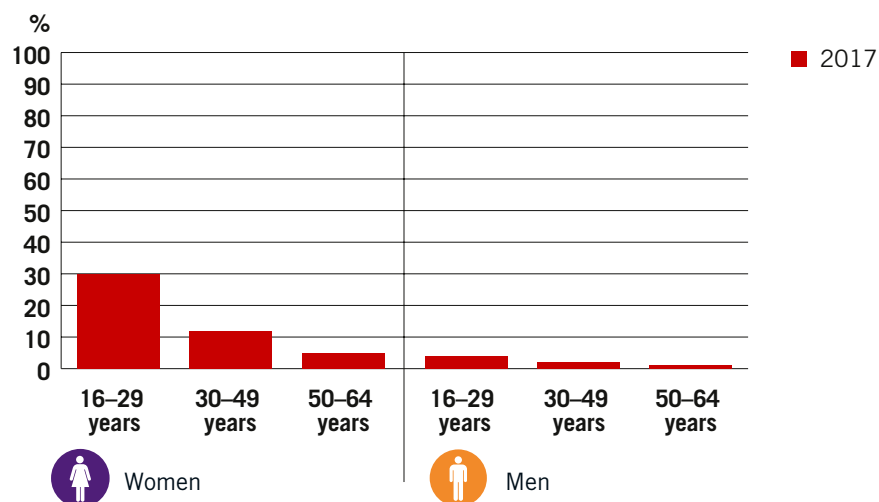
Two out of ten employed persons were exposed to air pollution that was visible in the air or left a smell at the workplace, such as dust from metal, stone, quartz, cement, asbestos or mineral wool or similar. It could also be dust from textiles, wood, flour, animals or plants, or it could be chemicals (gases, fumes, solvents, pesticides or plastic chemicals). A greater proportion of men than women were exposed to such air pollution for at least one fourth of their working hours; 25 percent of the men and 15 percent of the women.

Occupational groups where a high proportion of employed persons are exposed to air pollution include metal workers and repair professionals, as well as carpenters, bricklayers and rail and road construction workers. Just over seven out of ten people in these occupational groups are exposed.

Young women were most subjected to sexual harassment

In 2017, nearly one in ten of those who were employed were subjected to sexual harassment from managers/colleagues and/or other people in the last twelve months. The proportion is greatest among young women aged 16–29, where 30 percent had been subjected to it.

Figure 2 Proportion of employed persons who have been subjected to sexual harassment from managers/colleagues and/or others in the last 12 months, by age and sex, 2017

Many temporarily employed persons worked in spite of sickness to avoid seeming lazy

Some seven out of ten employed persons aged 16–64 worked at some point in the last year even though according to their own assessment, they were ill and should not have worked. Of those who worked in spite of sickness, 43 percent did it because they perceived that no one else could carry out their work. This was the most common reason for men, while the most common reason for women

was that they did not want to burden their colleagues. A comparison between permanent and temporary employees show that temporary employed persons did not want to be considered lazy; this was true for about 45 percent of temporary employees, compared with 20 percent of permanent employees. A considerably greater proportion of temporary employees were also afraid of losing their work (20 percent, compared with 4 percent).

Just over seven out of ten employees in the construction industry used cars at work.

Every third employed person used cars in their job. Twice as many men as women did this (43 percent compared with 21 percent). Just over seven out of ten employees in the construction industry used cars at work.

One out of three who worked in an office environment had their own office

Approximately 60 percent of those employed, both women and men, worked in an office environment for at least one fourth of their working hours. Of these, one out of three had their own office. Approximately 15 percent had no desk or room of their own but could choose from a pool of desks/workstations that were not tied to an individual.

Bilaga 1. Beskrivning av näringsgren SNI2007 / Economic activity

- A** Jordbruk, skogsbruk och fiske
Companies in agriculture, forestry and fishing
- 01 Jordbruk och jakt (inkl. service)
Agricultural establishments and establishments for related services
- 02 Skogsbruk
Companies for forestry and related services
- 03 Fiske och vattenbruk
Fishermen and aqua cultivators

- B** Utvinning av mineral
Mines and quarries

- C** Tillverkning
Manufacturing industry
- 10 Livsmedelsframställning
Food product industry
- 11 Framställning av drycker
Beverage industry
- 12 Tobaksvarutillverkning
Tobacco industry
- 13 Textilvarutillverkning
Textile industry
- 14 Tillverkning av kläder
Wearing apparel industry
- 15 Tillverkning av läder, läder- och skinnvaror med mera
Industry for leather and related products
- 16 Tillverkning av trä och varor av trä; kork, rotting och dylikt utom möbler etcetera.,
Industry for wood and products of wood, cork, cane except furniture
- 17 Pappers- och pappersvarutillverkning
Industry for paper and paper products
- 18 Grafisk produktion och reproduktion av inspelningar
Printers; other industry for recorded media
- 19 Tillverkning av stenkolsprodukter och raffinerade petroleumprodukter
Industry for coke and refined petroleum products
- 20 Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter
Industry for chemicals and chemical products
- 21 Tillverkning av farmaceutiska basprodukter och läkemedel
Industry for basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
- 22 Tillverkning av gummi- och plastvaror
Industry for rubber and plastic products
- 23 Tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter
Industry for other non-metallic mineral products
- 24 Stål- och metallframställning
Industry for basic metals
- 25 Tillverkning av metallvaror utom maskiner och apparater
Industry for fabricated metal products, except machinery and equipment
- 26 Tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik
Industry for computers, electronic and optical products
- 27 Tillverkning av elapparatur
Industry for electrical equipment

- 28 Tillverkning av övriga maskiner
Industry for machinery and equipment n.e.c.
- 29 Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar
Industry for motor vehicles, trailers and semi-trailers
- 30 Tillverkning av andra transportmedel
Industry for other transport equipment
- 31 Tillverkning av möbler
Furniture industry
- 32 Annan tillverkning
Other manufacturing industry
- 33 Reparation och installation av maskiner och apparater
Repair shops and installation companies for machinery and equipment

- D** Försörjning av el, gas, värme och kyla
Electricity, gas, steam and hot water plants

- E** Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering
Water works; Sewage plants, waste-disposal plants
- 36 Vattenförsörjning
Water works
- 37 Avloppsrening
Sewage plants
- 38 Avfallshantering; återvinning
Waste disposal plants; materials recovery plants
- 39 Sanering, efterbehandling av jord och vatten samt annan verksamhet för föroreningsbekämpning
Establishments for remediation activities and other waste management services

- F** Byggverksamhet Construction industry
- 41 Byggande av hus
Construction developers
- 42 Anläggningsarbeten
Civil engineering contractors
- 431 Rivning av hus samt mark- och grundarbeten
Demolition and site preparation contractors
- 432 Elinstallationer, VVS-arbeten och andra bygginstallationer
Contractors for electrical, plumbing and other construction installation activities
- 433 Slutbehandling av byggnader
Contractors for building completion and finishing
- 439 Annan specialiserad bygg- och anläggnings verksamhet
Contractors for other specialised construction activities

- G** Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar
Trade; repair establishments for motor vehicles and motorcycles
- 45 Handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar
Sales and repair establishments for motor vehicles and motorcycles
- 46 Parti- och provisionshandel utom med motorfordon
Wholesale trade, except of motor vehicles
- 47 Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar
Retail trade, except of motor vehicles and motorcycles

- H** Transport och magasinering
Transport and storage companies

- 49 Landtransport; transport i rörsystem
Land transport companies and pipeline transport companies
- 50 Sjötransport
Shipping companies
- 51 Lufftransport
Airline companies
- 52 Magasineri och stödtjänster till transport
Warehousing companies and service companies supporting transport
- 53 Post- och kurirverksamhet
Postal and courier companies
- I** Hotell- och restaurangverksamhet Hotels and restaurants
- 55 Hotell- och logiverksamhet
Hotels, holiday villages, youth hostels, holiday cottages, camping sites etcetera.
- 56 Restaurang-, catering- och barverksamhet
Restaurants, catering establishments, bars
- J** Informations- och kommunikationsverksamhet
Information and communication companies
- K** Finans- och försäkringsverksamhet
Financial institutions and insurance companies
- L** Fastighetsverksamhet
Real estate companies
- M** Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
Professional, scientific and technical companies
- 69 Juridisk och ekonomisk konsultverksamhet
Legal and accounting firms
- 70 Verksamheter som utövas av huvudkontor; konsulttjänster till företag
Head offices; management consultancy companies
- 71 Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet; teknisk provning och analys
Architect's offices, technical consultancy companies, companies for technical testing and analysis
- 72 Vetenskaplig forskning och utveckling
Institutes for scientific research and development
- 73 Reklam och marknadsundersökning
Advertising and market research companies
- 74 Annan verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik
Other professional, scientific and technical companies
- 75 Veterinärverksamhet
Veterinary clinics
- N** Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster
Administrative and support service companies
- 77 Uthyrning och leasing
Renting companies
- 78 Arbetsförmedling, bemanning och andra personalrelaterade tjänster
Employment placement agencies, temporary employment agencies etcetera.
- 79 Resebyrå- och researrangörsverksamhet och andra resetjänster och relaterade tjänster
Travel agencies and tour operators; tourist assistance agencies

- 80 Säkerhets- och bevakningsverksamhet
Security service companies, detective agencies
- 81 Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor
Facility support and landscape service companies
- 82 Kontorstjänster och andra företagstjänster
Office administrative, office support and other business support companies

- O** Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring
Public authorities and national defence
- 841 Offentlig förvaltning
Public authorities
- 842 Offentliga tjänster (försvar, polis, brand med mera)
Foreign affairs, defence, justice, public security and fire service authorities
- 843 Obligatorisk socialförsäkring
Social security offices

- P** Utbildning
Educational establishments
- 851 Förskoleutbildning
Pre-primary education establishments
- 852 Grundskoleutbildning
Primary education establishments
- 853 Gymnasial utbildning
Secondary education establishments
- 854 Eftergymnasial utbildning
Higher education establishments
- 855 Vuxenutbildning och övrig utbildning
Establishments of adult and other education
- 856 Stödverksamhet för utbildningsväsendet
Educational support establishments

- Q** Vård och omsorg; sociala tjänster
Human health and social work establishments
- 86 Hälsa- och sjukvård
Human health establishments
- 87 Vård och omsorg med boende
Establishments for residential care activities
- 88 Öppna sociala insatser
Social work establishments without accommodation

- R** Kultur, nöje och fritid
Establishments for arts, entertainment and recreation

- S** Annan serviceverksamhet
Other service activities

- T** Förvärsarbete i hushåll; hushållens produktion av diverse varor och tjänster för eget bruk
Households as employers of domestic personnel; private households with undifferentiated goods- and services-producing for own use

- U** Verksamhet vid internationella organisationer, utländska ambassader och dylikt
Extraterritorial organisations and bodies

Bilaga 2. Intervjuformulär

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
BV/DEM

1(9)

Arbetsmiljön 2017, AKU-tillägget

1 INTERVJU I SAMBAND MED AKU

2 INTERVJU VID SENARE TILLFÄLLE (ej i samband med AKU).

3 INTE TID JUST NU MEN VI KAN FÖRSÖKA ÅTERKONTAKTA VID SENARE
TILLFÄLLE

BORTFALL:

4 FÖRHINDRAD (sjuk, språk etc.)

5 EJ ANTRÄFFAD VID FÖRSÖK TILL ÅTERKONTAKT

6 AVBÖJD MEDVERKAN (vill inte svara på frågorna inkl. ej tid)

7 EGEN BEDÖMNING AVSLUTA INTERVJUN (motvillig up, vill inte störa relationen,
tidsbrist för att hinna AKU) OBS ENDAST I ABSOLUTA UNDANTAGSFALL
BESKRIV

INTRODUKTION:

SCB har fått i uppdrag av Arbetsmiljöverket att ta reda på i vilken utsträckning människor har en bra eller dålig arbetsmiljö. Vi vill därför ställa några frågor om din arbetsmiljö.

(Vill du veta mer om Arbetsmiljöverket och deras arbete eller ta del av resultat från tidigare undersökningsomgångar gå in på deras hemsida www.av.se.)

UR INSTRUKTIONEN: Frågorna är delvis uppdelade för olika åldrar enligt följande.

- TU1–TU3 UNGA, 16–29 ÅR
 - T1–T20 ALLA, 16–74 ÅR
 - TP21–TP22 ÄLDRE, 50–64 ÅR
 - T23–T26 ALLA, 16–74 ÅR
-

FRÅGORNA TU1-TU3 STÄLLS ENDAST TILL DEM SOM ÄR UNDER 30 ÅR

Först kommer några frågor till dig som är under 30 år.

TU1 Hur många jobb har du haft de senaste tre åren? Räkna alla jobb som varat minst två veckor.

RÄKNA IN DET NUVARANDE (UNGEFÄRLIGT ANTAL)

- 1 Ett arbete
- 2 2-4 arbeten
- 3 5 eller fler
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

Visa hjälp:

Endast jobb som varat *minst två veckor* ska räknas med. **Det nuvarande arbetet ska dock räknas in oavsett längd.** Att ha en överenskommelse med en arbetsgivare att man *kallas vid behov* räknas som *ett* jobb även om det är luckor emellan.

TU2 Anser du att du nu har kommit ordentligt in på arbetsmarknaden genom att du har tillräcklig försörjning, tryggt jobb eller möjligheter att skaffa nytt jobb?

SE INSTRUKTION FÖR FÖRKLARING AV ”TILLRÄCKLIG FÖRSÖRJNING ...”

- 1 Ja
- 2 Nej
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

Visa hjälp:

Tillräcklig försörjning tolkas med fördel som ”tillräcklig inkomst”

Frågan innebär att up gör en *bedömning* av om man har ”kommit in ordentligt på arbetsmarknaden”.

Det handlar om ifall man försörjer sig på arbete och har skäl att känna rimlig trygghet så att man kan räkna med att klara sig framöver. Men även en del som inte har fast jobb (eller ska sluta sitt nuvarande) kan känna att de kommer att kunna ordna ett annat jobb om det behövs.

Även dessa kan bedöma att de har kommit in ordentligt på arbetsmarknaden.

Den som inte har kommit in ordentligt har kanske endast ett tidsbegränsat jobb, kanske med otillräcklig lön och har ofta haft återkommande arbetslöshetsperioder.

TU3 Stämmer dina arbetsuppgifter med din utbildning?

- 1 Ja, i stort
 - 2 Endast delvis
 - 3 Nej, min utbildning gäller annat
 - 4 HAR INGEN SPECIELL UTBILDNING
 - 8 VET EJ
 - 9 BORTFALL
-

FRÅGA T1-T20 STÄLLS TILL ALLA SYSSELSATTA 16-74 ÅR

Nu kommer några allmänna frågor om ditt arbete.

OM UP HAR BISYSSLA: Svara på frågorna utifrån ditt huvudsakliga arbete.

T1 Hur lång tid har du arbetat i ditt nuvarande yrke?

VISA YRKE FRÅN AKU-INTERVJU

FÖR PERIODER LÄNGRE ÄN ETT ÅR ANGES BARA ÅR

Antal år

Antal månader

Visa hjälp:

Avser yrket och inte arbetsplatsen. Vi är medvetna om att up kan ha svårt att sätta gränser för yrke, om man har haft olika jobb inom närliggande yrken. Låt då up avgöra om det är samma eller olika yrken. För längre period än ett år anges enbart antalet år.

Up skall *inte* dra av tid för arbetslöshet eller sjukskrivning, ledighet för studier, barnledighet, etc. såvida det inte omfattar sammantaget *minst 2 år*. Arbete i annat yrke räknas av om det innebär att man lämnat nuvarande yrke för längre period än *2 år*.

T2 Är ditt arbete intressant och stimulerande?

- 1 Ja, i hög grad
- 2 I viss mån
- 3 Nej
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

T3 Är ditt arbete kroppsligt ansträngande?

- 1 Ja, i hög grad
- 2 I viss mån
- 3 Nej
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

T4 Är ditt arbete psykiskt ansträngande?

- 1 Ja, i hög grad
- 2 I viss mån
- 3 Nej
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

T5 Innebär ditt arbete ensidigt upprepade arbetsrörelser

- 1 Ja, i hög grad
- 2 I viss mån
- 3 Nej
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

T6 Innebär ditt arbete stor arbetsbelastning, det vill säga att du har alldeles för mycket att göra?

- 1 Ja, i hög grad
 - 2 I viss mån
 - 3 Nej
 - 8 VET EJ
 - 9 BORTFALL
-

T7 Tror du att det finns skäl att oroa sig för att ditt nuvarande arbete på sikt innebär risker för din hälsa?

- 1 Ja, i hög grad
- 2 I viss mån
- 3 Nej
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

Visa hjälp:

En del har antagligen en rätt klar bild av riskerna medan andra inte har reflekterat så mycket. *Vi vill veta hur de bedömer saken, när de tänker efter.* Det är med avsikt vi frågar om man "tror det finns skäl att oroa sig..." om hälsoriskerna på sikt och inte om man går omkring och är orolig.

Om up inte alls räknar med att fortsätta med sina nuvarande arbetsuppgifter, be up att ändå göra bedömningen av riskerna *om* man skulle fortsätta.

T8 Hör det till dina arbetsuppgifter att leda och fördela arbetet åt andra anställda?

SE INSTRUKTION FÖR FÖRKLARING TILL "LEDA OCH FÖRDELA"

- 1 Ja
- 2 Nej GÅ TILL FRÅGA T12
- 8 VET EJ GÅ TILL FRÅGA T12
- 9 BORTFALL GÅ TILL FRÅGA T12

Visa hjälp:

Att leda och fördela arbetet innebär här att man har personalansvar. Med personalansvar menas vanligtvis att man har medarbetar- och lönesamtal.

OM JA PÅ T8

T9 Hur många personer (ungefär) är direkt eller indirekt underställda dig?

SE INSTRUKTION FÖR FÖRKLARING TILL "UNDERSTÄLLDA"

Antal personer

SE INSTRUKTIONEN

Visa hjälp:

Direkt underställda är de man har personalansvar för. Indirekt underställda är de som har en annan chef eller gruppledare med personalansvar mellan sig.

T10 Av dessa (lägg in antal från T9); hur många är *direkt* underställda dig?

Antal personer

SE INSTRUKTIONEN

Visa hjälp:

Direkt underställda är de man har personalansvar för. Indirekt underställda är de som har en annan chef eller gruppleddare med personalansvar mellan sig.

T11 Är de flesta av dina (lägg in antal från T9) underställda kvinnor eller män?

- 1 Flest kvinnor
- 2 Flest män
- 3 Ungefär lika många kvinnor och män
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

T12 Hur många direkt underställda har din närmaste chef?

DET RÄCKER MED UPPSKATTAT ANTAL

- 1 Antal personer ANGE ANTAL I NÄSTA FÅGA
- 2 Har ingen chef/är högsta chefen
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

Visa hjälp:

Den här frågan syftar på hur många kollegor up har som rapporterar till samma chef. Det kan vara svårt för up att ange, be i så fall om en uppskattning.

NU KOMMER NÅGRA FRÅGOR OM DATORARBETE

T13 Använder du stationär dator, bärbar dator eller både och i ditt arbete?

- 1 Ja, stationär dator
- 2 Ja, bärbar dator
- 3 Ja, både och
- 4 Nej GÅ TILL FRÅGA T17
- 8 VET EJ GÅ TILL FRÅGA T17
- 9 BORTFALL GÅ TILL FRÅGA T17

Visa hjälp:

Här menas dator som används i arbetet. Bärbara datorer (Lap tops) ska räknas som dator, dock ej små handhållna datorer, mobiltelefoner, Ipad/läsplatta eller liknande.

OM JA PÅ T13

T14 Hur stor del av din arbetstid är du sysselsatt med den stationära datorn, den bärbara datorn eller både och?

- 1 Nästan hela tiden
 - 2 Ungefär $\frac{3}{4}$ av tiden
 - 3 Halva tiden
 - 4 Ungefär $\frac{1}{4}$ av tiden
 - 5 Mindre än $\frac{1}{4}$ av tiden
 - 8 VET EJ
 - 9 BORTFALL
-

T15 Hur länge i ett sträck brukar du som längst sitta stilla och vara sysselsatt med datorn en vanlig arbetsdag?

LÄS UPP SVARSALTERNATIVEN

- 1 Mindre än 1 timme
 - 2 Minst 1 timme men mindre än 2 timmar
 - 3 Minst 2 timmar men mindre än 4 timmar
 - 4 Minst 4 timmar
 - 8 VET EJ
 - 9 BORTFALL
-

FLERVALSFRÅGA

T16 Vilken eller vilka typer av utrustning använder du regelbundet i arbetet med datorn?

- 1 Tangentbord
 - 2 Datormus
 - 3 Pekplatta/-yta på tangentbord
 - 5 Mouse trapper eller roller mouse (rullmus)
 - 6 Pekskärm
 - 7 Styrpinne
 - 8 ANNAT
 - 9 KAN INTE AVGÖRA
 - 88 VET EJ
 - 99 BORTFALL
-

T17 Använder du en surfplatta, en smartphone eller båda i ditt arbete?

- 1 Ja
- 2 Nej GÅ VIDARE TILL FRÅGA T19 om T13=*
- 8 VET EJ GÅ TILL FRÅGA T19 om T13=*
- 9 BORTFALL GÅ TILL FRÅGA T19 om T13=*

*OM T17=(2,8,9) & T13=(4,8,9) GÅ VIDARE TILL FRÅGA 21 OM 50-65 ÅR ANNARS TILL T23

OM JA PÅ T17

T18 Hur stor del av din arbetstid är du sysselsatt med surfplattan, smartphone eller båda?

- 1 Nästan hela tiden
 - 2 Ungefär $\frac{3}{4}$ av tiden
 - 3 Halva tiden
 - 4 Ungefär $\frac{1}{4}$ av tiden
 - 5 Mindre än $\frac{1}{4}$ av tiden
 - 8 VET EJ
 - 9 BORTFALL
-

T19 Har du - med anledning av ditt datorarbete - under de senaste tre åren varit på synkontroll som bekostats av arbetsgivaren?

- 1 Ja
- 2 Nej
- 3 Nej, men har gjort synkontroll på egen bekostnad SE INSTRUKTIONEN
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

Visa hjälp:

De raka svaren JA och NEJ har kompletterats med ett ”NEJ, men har gjort synkontroll på egen bekostnad”. Att svaret är en NEJ-variant beror på att arbetsgivaren inte har stått för kostnaden som det står i frågan. Ändå är det av intresse att veta att dessa personer har kontrollerat synen. Det kan t.ex. vara så att man hursomhelst går på regelbundna synkontroller som inte har speciellt med datorarbetet att göra.

Frågan avser främst mäta hur vanligt det är att arbetsgivaren låter anställda som arbetar med datorer få en synkontroll.

T20 I vilken utsträckning tycker du att de datorprogram du använder i ditt arbete är enkla att använda?

SE INSTRUKTIONER FÖR TOLKNING AV FRÅGAN

- 1 I stor utsträckning
- 2 I ganska stor utsträckning
- 3 I varken liten eller stor utsträckning
- 4 I ganska liten utsträckning
- 5 I liten utsträckning
- 8 VET EJ
- 9 BORTFALL

Visa hjälp:

Frågan gäller efter det att up har lärt sig programmet.

FRÅGORNA TP21 – TP22 STÄLLS ENDAST TILL DEM SOM ÄR 50-64 ÅR

Enligt Arbetsmiljölagen ska arbetsuppgifterna anpassas till vars och ens personliga förutsättningar. Det innebär bl.a. att arbetsuppgifterna – om det behövs - ska anpassas till den enskildes ålder.

TP21 Har du, med hänsyn till din ålder, svårt att klara de arbetsuppgifter du har idag?

- 1 Ja
 - 2 Nej
 - 8 VET EJ
 - 9 BORTFALL
-

En del arbetar ända fram till pensionsåldern och en del slutar arbeta tidigare. Följande fråga handlar enbart om ifall du tror att du kommer *att orka* eller att vara *tillräckligt frisk* för att *kunna* arbeta till ordinarie pensionsålder. Frågan tar inte upp om du av andra skäl tror att du kommer att sluta jobba tidigare.

TP22 Bedömer du att du kommer att *kunna arbeta* fram till den ordinarie pensionsåldern i ditt yrke?

- 1 Ja
 - 2 Nej
 - 8 VET EJ
 - 9 BORTFALL
-

FRÅGA T23 - STÄLLS TILL ALLA SYSSELSATTA 16-74 ÅR

T23 Det var alla frågor jag hade just nu. Men vi har en enkät med fler viktiga frågor om arbetsmiljö. Den tar ungefär en kvart att fylla i. Kan du tänka dig att svara på den om 1-2 veckor?

- 1 Ja
 - 2 Ja, men på engelska
 - 3 Nej
-

OM JA T23

T 24 Går det bra att besvara undersökningen på internet?

- 1 Ja
 - 2 Nej, vill ha pappersenkät
 - 3 Nej, vill inte längre vara med
-

OM JA på T24

T25 Kan jag skicka inloggningsuppgifterna till... (adressen)?

<<TEXT BadrRTB>>

<<TEXT PostnrRTB>> <<TEXT PadrRTB>>

- 1 JA, INLOGGNINGSUPPGIFTER SKICKAS TILL SAMMA ADRESS
- 2 NEJ, INLOGGNINGSUPPGIFTER SKICKAS TILL ANNAN ADRESS
- 3 NEJ, VILL INTE LÄNGRE VARA MED

Namn

Adress

Postnr

Ort

OM JA, men på engelska på T23 eller NEJ på T24

T26 Kan jag skicka enkäten till... (adressen)?

<<TEXT BadrRTB>>

<<TEXT PostnrRTB>> <<TEXT PadrRTB>>

1. JA, ENKÄT SKICKAS TILL SAMMA ADRESS
2. NEJ, ENKÄT SKICKAS TILL ANNAN ADRESS
3. NEJ, VILL INTE LÄNGRE VARA MED

Namn

Adress

Postnr

Ort

OM NEJ på T23 eller "Nej, vill inte längre vara med" på T24, T25 eller T26

8 VÄGRAN

9 ANNAT

SE INSTRUKTIONEN – lägg in text för både vägran & annat

BESKRIV:.....

.....
ÖPPEN FRÅGA MAX 80 POS

AVSLUT:

Då kommer du att få ett brev från oss på SCB inom ca 10 dagar med inloggning. / enkät

Bilaga 3. Enkät

Månad år

Arbetsmiljön 2017

Du har nyligen deltagit i Statistiska centralbyråns (SCB) Arbetskraftsundersökning. En intervjuare ringde till dig och du svarade på frågor om ditt arbete. Här kommer nu enkäten med frågor om din arbetsmiljö som SCB:s intervjuare talade om vid intervjun.

SCB utför Arbetsmiljöundersökningen på uppdrag av Arbetsmiljöverket. Undersökningens syfte är att ge en bild av arbetsmiljön i Sverige. Resultaten från undersökningen är viktiga för att kunna se vilka behov av arbetsmiljöåtgärder som finns. Resultaten är också en del av Sveriges officiella statistik. En rapport från undersökningen Arbetsmiljön 2017 publiceras på Arbetsmiljöverkets webbplats (www.av.se) i oktober 2018.

Dina svar är viktiga

Dina svar bidrar till kunskapen om arbetsmiljön i dagens Sverige. För att få en så rättvisande bild som möjligt är det viktigt att du svarar på enkäten – det spelar ingen roll hur lång tid du arbetat, om du är ung eller gammal, anställd eller företagare. Alla svar är betydelsefulla, oavsett om du tycker att din arbetsmiljö är bra eller dålig.

Det är frivilligt att delta i undersökningen, men din medverkan är viktig. Den bidrar till att resultaten blir mer tillförlitliga. Dina svar kan inte ersättas med någon annans.

Du gör så här

Svara på enkäten och skicka in den i det portofria svarskuvertet. Har du fler än ett jobb ber vi dig svara på frågorna utifrån ditt huvudsakliga arbete.

Vi ber dig besvara frågorna så snart som möjligt.

Tack på förhand för din medverkan!

Med vänlig hälsning

Per Anders Paulson
Projektledare
Arbetsmiljöverket

Ingrid Persson
Undersökningsledare
SCB

Mer information finns på nästa sida

Kontakta oss gärna:

Frågor om att lämna uppgifter

Statistiska centralbyrån
Telefon: 010-479 69 30, enkät@scb.se
Postadress: SCB, 701 89 Örebro
www.scb.se

Frågor om undersökningens innehåll

Per Anders Paulson
Telefon: 010-730 93 50, per.anders.paulsson@av.se
Arbetsmiljöverket, 112 79 STOCKHOLM
www.av.se

Så används de lämnade uppgifterna

Undersökningen ger en bild av arbetsmiljön i Sverige och utgör ett underlag för att bedöma behovet av olika arbetsmiljöåtgärder.

Dina svar i enkäten kommer att kompletteras med dina tidigare lämnade svar i Arbetskraftsundersökningen och med uppgifter om inkomst och utbildning.

Efter avslutad bearbetning hos SCB kommer uppgifterna att överlämnas till Arbetsmiljöverket för fortsatt bearbetning och analys. Arbetsmiljöverket omfattas av statistiksekretess (se nedan). Förutom vid SCB och Arbetsmiljöverket kan uppgifterna som hör till undersökningen komma att användas av forskare och andra som tar fram statistik. Utlämnande av data från undersökningen sker restriktivt och efter särskild prövning. Sådan forskning och statistikverksamhet omfattas också av statistiksekretess (se nedan).

De lämnade uppgifterna skyddas

Det kommer inte att framgå vad just du har svarat när undersökningens resultat redovisas.

Uppgifterna som du lämnar skyddas av sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Alla på SCB som arbetar med undersökningen omfattas av reglerna om sekretess och tystnadsplikt. Samma sekretesskydd gäller hos Arbetsmiljöverket.

Regler för personuppgiftsbehandling finns även i personuppgiftslagen (1998:204) samt i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Information om personuppgifter

Arbetsmiljöverket är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som SCB utför i denna undersökning. SCB är personuppgiftsbiträde.

Du har rätt att en gång per kalenderår få gratis information, i form av ett så kallat registerutdrag, om egna personuppgifter som hanteras av Arbetsmiljöverket i egenskap av personuppgiftsansvarig. En ansökan om registerutdrag måste vara skriftlig och undertecknad av den person som utdraget gäller. Om du skulle anse att Arbetsmiljöverket har behandlat dina personuppgifter på ett sätt som bryter mot personuppgiftslagen har du rätt att begära att få personuppgifterna korrigerade, blockerade eller raderade.

Streckkoden och numret på enkätens baksida är bl.a. till för att SCB under insamlingen ska kunna se vilka som har svarat så att man till exempel inte skickar påminnelser till någon i onödan.

Statistiska centralbyrån (SCB) är en statlig myndighet med uppgift att framställa och sprida statistik till bland andra beslutsfattare, forskare och allmänheten. All officiell statistik finns på www.scb.se.

[facebook.com/statisticssweden](https://www.facebook.com/statisticssweden)

[@SCB_nyheter](https://twitter.com/SCB_nyheter)

Svara på följande frågor genom att sätta ett kryss i det alternativ som stämmer bäst för din del. Sätt krysset mitt i rutan. Behöver du ändra fyll hela den felaktiga rutan och kryssa en ny ruta.

Allmänna frågor om ditt arbete			
1.	Har du i allmänhet möjlighet att inom vissa gränser bestämma dina arbetstider?		
	☐ Ja, har flexitid (börjar och slutar inte på exakta klockslag men inom vissa fastställda tider)		
	☐ Ja, har på annat sätt relativt fria arbetstider		
	☐ Nej, kan i allmänhet inte påverka arbetstiden		
2.	Har du delade turer, dvs. schemalagda arbetspass med en obetald paus på flera timmar mitt på dagen?		
	☐ Ja		
	☐ Nej		
3.	Hur stor del av din <i>ordinarie arbetstid</i> arbetar du vanligtvis i hemmet?		
	☐ Hela eller i stort sett hela arbetstiden		
	☐ 3-4 dagar per vecka		
	☐ 1-2 dagar per vecka		
	☐ Några timmar per vecka		
	☐ Arbetar inte hemma		
4.	Hur lätt eller svårt skulle det vara för dig att utan att behöva flytta (byta bostad) få ett annat likvärdigt arbete?		
	☐ Mycket lätt		
	☐ Ganska lätt		
	☐ Ganska svårt		
	☐ Mycket svårt		
	☐ Vet inte		
5.	Förekommer det någon av följande risker eller hot för dig i ditt arbete?		
		Ja	Nej
			Är egen företagare
a)	Risk för att du mot din vilja förflyttas till annat arbete	☐	☐
b)	Hot om uppsägning eller påtvingad kortare arbetstid	☐	☐
6.	Upplever du att andra arbetsuppgifter tar för mycket tid från det du huvudsakligen är anställd för att göra inom ditt yrke?		
	☐ Ja, i hög grad		
	☐ Ja, i viss mån		
	☐ Nej		
	☐ Vet inte		

7. Är din närmaste chef man eller kvinna?										
☐ Man ☐ Kvinna ☐ Har ingen chef										
8. Vi antar att din arbetsförmåga, då den var som bäst, värderas med 10 poäng. Vilket poängtal skulle du ge din nuvarande arbetsförmåga? (Kryssa i lämplig siffra, 0 betyder att du inte alls kan arbeta, 10 betyder att du arbetar som allra bäst just nu.)										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kan inte alls arbeta										Min arbetsförmåga är som bäst
Stress, krav, inflytande och sociala relationer										
		Nästan hela tiden	Ungefär 3/4 av tiden	Halva tiden	Ungefär 1/4 av tiden	Ungefär 1/10 av tiden	Nej inte alls			
9.	Har du möjlighet att själv bestämma din arbetstakt?	☐	☐	☐	☐	☐	☐			☐
10.	Har du så stressigt att du inte hinner prata om eller ens tänka på något annat än arbetet?	☐	☐	☐	☐	☐	☐			☐
11.	Kan du ta korta pauser i stort sett när som helst?	☐	☐	☐	☐	☐	☐			☐
12.	Kräver arbetet hela din uppmärksamhet och koncentration?	☐	☐	☐	☐	☐	☐			☐
				Alltid	För det mesta	För det mesta inte	Aldrig			
13.	Om dina arbetsuppgifter känns svåra, har du då möjlighet att få råd eller hjälp?			☐	☐	☐	☐			
14.	Har du möjlighet att få stöd och uppmuntran från <i>chefer</i> , när arbetet känns besvärligt?			☐	☐	☐	☐			
15.	Har du möjlighet att få stöd och uppmuntran från <i>arbetskamrater</i> , när arbetet känns besvärligt?			☐	☐	☐	☐			
16.	Om du anser att du har för mycket att göra, kan du då få besked från din chef/arbetsledare om vad som ska göras i första hand?			☐	☐	☐	☐			
						Ja	Ja, delvis	Nej		
17.	Är det tydligt vad din arbetsgivare förväntar sig att du ska uppnå i ditt arbete?			☐	☐	☐	☐			
18.	Förväntar sig din arbetsgivare att du ska vara anträffbar per telefon på din fritid?			☐	☐	☐	☐			
19.	Förväntar sig din arbetsgivare att du ska läsa jobbrelaterad e-post på din fritid?			☐	☐	☐	☐			

		Varje dag	Ett par dar per vecka (1 dag av 2)	En dag per vecka (1 dag av 5)	Ett par dar per månad (1 dag av 10)	Inte alls/sällan de sista 3 månaderna		
20.	Har du så mycket att göra att du blir tvungen att dra in på luncher, arbeta över eller ta med jobb hem?	☐	☐	☐	☐	☐		
21.	Händer det att din <i>chef</i> visar uppskattning för något du gjort?	☐	☐	☐	☐	☐		
22.	Händer det att <i>andra personer</i> visar uppskattning för något du gjort (t ex arbetskamrater, patienter, kunder, klienter, passagerare, elever)?	☐	☐	☐	☐	☐		
23.	Händer det att du genom arbetet kommer i nära kontakt med svårt sjuka eller människor med allvarliga problem?	☐	☐	☐	☐	☐		
	Är du indragen i någon form av konflikt eller bråk på din arbetsplats med...	Varje dag	Ett par dar per vecka (1 dag av 2)	En dag per vecka (1 dag av 5)	Ett par dar per månad (1 dag av 10)	Några gånger de sista 3 månaderna	Någon gång de sista 12 månaderna	Inte alls de sista 12 månaderna
24.	...chefer?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
25.	...arbetskamrater?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
26.	...andra personer (t ex patienter, kunder, klienter, passagerare, elever)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
27.	Är du utsatt för våld eller hot om våld i ditt arbete?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
28.	Är du utsatt för personlig förföljelse genom elaka ord och handlingar från <i>chefer</i> eller <i>arbetskamrater</i>?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Med sexuella trakasserier menas i följande två frågor ovälkomna närmanden eller kränkande anspelningar kring sådant man allmänt förknippar med sex.							
	Är du utsatt för sexuella trakasserier på din arbetsplats från...	Varje dag	Ett par dar per vecka (1 dag av 2)	En dag per vecka (1 dag av 5)	Ett par dar per månad (1 dag av 10)	Några gånger de sista 3 månaderna	Någon gång de sista 12 månaderna	Inte alls de sista 12 månaderna
29.	... <i>chefer</i> eller <i>arbetskamrater</i> ?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
30.	... <i>andra personer</i> (t ex kunder, patienter, klienter, passagerare, elever)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

31. Upplever du att du på din arbetsplats är utsatt för diskriminering på grund av ...							
		Ja	Nej				
a)	...kön?	☐	☐				
b)	...könsidentitet eller könsuttryck?	☐	☐				
c)	...etnisk tillhörighet?	☐	☐				
d)	...religion eller annan trosuppfattning?	☐	☐				
e)	...funktionsnedsättning?	☐	☐				
f)	...sexuell läggning?	☐	☐				
g)	...ålder?	☐	☐				
<hr/>							
		Nästan hela tiden	Ungefär 3/4 av tiden	Halva tiden	Ungefär 1/4 av tiden	Ungefär 1/10 av tiden	Nej inte alls
32.	Har du i arbetet något att göra med personer som inte är anställda på arbetsplatsen (t.ex. patienter, kunder, klienter, passagerare, elever etc.)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
33.	Kräver arbetet att du enbart upprepar samma arbetsmoment, många gånger i timmen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
34.	Går en del av arbetstiden åt till att förstå eller lösa krävande problem?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<hr/>							
				Alltid	För det mesta	För det mesta inte	Nej inte alls
35.	Kan du själv bestämma när olika arbetsuppgifter ska göras (t ex genom att välja att jobba lite fortare vissa dagar och ta det lite lugnare andra dagar)?			☐	☐	☐	☐
36.	Händer det att du är med och beslutar om upplägget av ditt arbete (t ex vad som ska göras, hur det ska göras eller vilka som ska arbeta tillsammans med dig)?			☐	☐	☐	☐
<hr/>							
Din situation under de tre senaste månaderna							
			Varje dag	Ett par dar per vecka (1 dag av 2)	En dag per vecka (1 dag av 5)	Ett par dar per månad (1 dag av 10)	Inte alls/sällan de sista 3 månaderna
	Har du under de senaste tre månaderna efter arbetet haft ont i...						
37.	...övre delen av ryggen eller nacken?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
38.	...nedre delen av ryggen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
39.	...axlar eller armar?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
40.	...handleder eller händer?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
41.	...höfter, ben, knän eller fötter?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Varje dag	Ett par dar per vecka (1 dag av 2)	En dag per vecka (1 dag av 5)	Ett par dar per månad (1 dag av 10)	Inte alls/sällan de sista 3 månaderna
42. Händer det att du, när du kommer hem ifrån arbetet är uttröttad i kroppen?	☐	☐	☐	☐	☐
43. Händer det att du inte kan koppla av tankarna från arbetet när du är ledig?	☐	☐	☐	☐	☐
Har du under de senaste tre månaderna...					
44. ...varit trött och håglös?	☐	☐	☐	☐	☐
45. ...haft huvudvärk?	☐	☐	☐	☐	☐
46. ...haft kliande eller på annat sätt irriterade ögon?	☐	☐	☐	☐	☐
47. ...haft svårt att sova?	☐	☐	☐	☐	☐
	Varje dag	Ett par dar per vecka (1 dag av 2)	En dag per vecka (1 dag av 5)	Ett par dar per månad (1 dag av 10)	Inte alls/sällan de sista 3 månaderna
48. Händer det att du känner olust när du går till arbetet?	☐	☐	☐	☐	☐
49. Händer det att du känner dig illa till mods och misströstar, som följd av svårigheter som du ställs inför på jobbet?	☐	☐	☐	☐	☐
50. Händer det att du efter arbetsdagens slut känner dig otillräcklig med din arbetsinsats?	☐	☐	☐	☐	☐
51. Händer det att du efter arbetet är för trött för eller saknar tid för familjen, vänner eller fritidsaktiviteter?	☐	☐	☐	☐	☐
52. Arbetar du ensam och riskerar att hamna i otrygga eller hotfulla situationer?	☐	☐	☐	☐	☐
53. Händer det att du i ditt arbete böjer eller vrider dig på samma sätt många gånger i timmen flera timmar samma dag?	☐	☐	☐	☐	☐
54. Måste du flera gånger om dagen lyfta minst 15 kg åt gången?	☐	☐	☐	☐	☐

Arbetsställningar och arbetsrörelser						
	Nästan hela tiden	Ungefär 3/4 av tiden	Halva tiden	Ungefär 1/4 av tiden	Ungefär 1/10 av tiden	Nej inte alls
55. Innebär ditt arbete att du arbetar rent kroppsligt, dvs. du tar i mer med kroppen än man gör när man går och står och rör sig på vanligt sätt?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
56. Tar du i så mycket att du andas snabbare?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
57. Arbetar du framåtböjd, utan att stödja dig med händerna eller armarna?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
58. Arbetar du i vriden ställning?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
59. Arbetar du med händerna upplyfta i höjd med axlarna eller högre?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
60. Arbetar du i sittande ställning?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
61. Hur länge brukar du som längst sitta <i>i ett sträck</i> under en vanlig arbetsdag?						
☐ Mer än två timmar						
☐ Mellan 1 och 2 timmar						
☐ Högst en timme						
62. Använder du bil i ditt arbete? <i>Avser inte resan mellan bostaden och arbetet.</i>						
☐ Ja, men inte som yrkesförare						
☐ Ja, som yrkesförare (lastbil, taxi, utryckningsfordon etc.)						
☐ Nej						
OM JA						
63. Hur stor del av din arbetstid befinner du dig i bilen?	Nästan hela tiden	Ungefär 3/4 av tiden	Halva tiden	Ungefär 1/4 av tiden	Ungefär 1/10 av tiden	
	☐	☐	☐	☐	☐	
Övriga frågor om fysisk arbetsmiljö						
64. Arbetar du under åtminstone en fjärdedel av arbetstiden med någon av följande maskiner eller utrustningar?						
					Ja	Nej
a)	Handhållna maskiner/apparater eller maskiner som man kan dra med sig				☐	☐
b)	Rörliga maskiner som man t.ex. sitter i och kör dock inte buss eller bil				☐	☐
c)	Stationära maskiner eller processsystem för t.ex. tillverkning, bearbetning, transport eller förpackning				☐	☐

	Nästan hela tiden	Ungefär 3/4 av tiden	Halva tiden	Ungefär 1/4 av tiden	Ungefär 1/10 av tiden	Ingen tid alls
65. Hur stor del av din arbetstid arbetar du i kontorsmiljö?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
					Gå till fråga 70	Gå till fråga 70
66. Vilken typ av arbetsplats har du när du arbetar i kontorsmiljö? Markera endast ett svar						
☐ Eget rum						
☐ Eget skrivbord i rum för 2-3 personer						
☐ Eget skrivbord i rum för 4-9 personer						
☐ Eget skrivbord i rum för 10-24 personer						
☐ Eget skrivbord i rum för minst 25 personer						
☐ Lånar annans skrivbord som är ledigt						
☐ Får välja mellan icke personbundna skrivbord/arbetsplatser						
☐ Annan typ av arbetsplats						
67. Har du på kontoret tillgång till rum för ostört arbete, telefonsamtal, mindre spontana möten etc.?						
☐ Ja, i tillräcklig utsträckning						
☐ Ja, men i otillräcklig utsträckning						
☐ Nej, inte alls						
68. Har du på kontoret ett höj- och sänkbart skrivbord som gör det enkelt att växla mellan sittande och stående arbetsställning?						
☐ Ja						
☐ Nej						
☐ Det beror på vilken arbetsplats jag har						
69. Anser du att rummet/lokalen där du arbetar ger dig möjlighet att göra ett bra arbete?						
☐ I hög grad						
☐ Ganska mycket						
☐ I någon mån						
☐ Inte alls						
Utsätts du för något av detta i ditt arbete?	Nästan hela tiden	Ungefär 3/4 av tiden	Halva tiden	Ungefär 1/4 av tiden	Ungefär 1/10 av tiden	Nej inte alls
70. Buller, som är så högt att man inte kan samtala i normal samtalston.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
71. Vibrationer, som får <i>hela kroppen att skaka och vibrera</i> (från t.ex. traktor, truck eller andra arbetsmaskiner).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
72. Vibrationer, från handhållna maskiner eller verktyg.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
73. Kyla (utomhusarbete vintertid, arbete i nedkylda rum eller liknande).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
74. Dålig belysning (för svag/bländande).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
75. Olja eller skärvätskor (som kommer i kontakt med huden).	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Utsätts du för något av detta i ditt arbete?		Nästan hela tiden	Ungefär 3/4 av tiden	Halva tiden	Ungefär 1/4 av tiden	Ungefär 1/10 av tiden	Nej inte alls
76.	Kontakt med sura eller basiska (frätande) kemikalier.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
77.	Rengöringsmedel och/eller desinfektionsmedel (som kommer i kontakt med huden).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
78.	Vatten som flera gånger i timmen kommer i direkt kontakt med huden (även vid tvättning)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
79.	Mänskliga utsöndringar såsom saliv, blod, urin, avföring eller kräkningar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Är det något av nedanstående som du kan se i luften eller känna lukten av på din arbetsplats?		Nästan hela tiden	Ungefär 3/4 av tiden	Halva tiden	Ungefär 1/4 av tiden	Ungefär 1/10 av tiden	Nej inte alls
80.	Damm från metaller, sten, kvarts, cement, asbest, mineralull eller liknande.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
81.	Damm från textil, trä, mjöl, djur eller växter.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
82.	Kemikalier (gaser, ångor, lösningsmedel, bekämpningsmedel eller plastkemikalier).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
83.	Tobaksrök från andras rökning (passiv rökning).	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utbildning och lärande							
84.	Ger arbetet dig möjlighet att lära dig något nytt och utvecklas i yrket?		Varje dag	Ett par dagar per vecka (1 dag av 2)	En dag per vecka (1 dag av 5)	Ett par dagar per månad (1 dag av 10)	Inte alls/sällan de sista 3 månaderna
			☐	☐	☐	☐	☐
85.	Har du under de senaste 12 månaderna fått utbildning på betald arbetstid?						
	☐ Ja, mindre än 2 dagar						
	☐ Ja, 2-4 dagar						
	☐ Ja, 5-9 dagar						
	☐ Ja, 10 dagar eller mer						
	☐ Nej						
86.	Hur stämmer kraven i ditt arbete med dina kunskaper och färdigheter?						
	☐ Kraven är mycket högre än mina kunskaper och färdigheter						
	☐ Kraven är något högre än mina kunskaper och färdigheter						
	☐ Kraven motsvarar mina kunskaper och färdigheter						
	☐ Kraven är något lägre än mina kunskaper och färdigheter						
	☐ Kraven är mycket lägre än mina kunskaper och färdigheter						

87. Krävs det någon lärotid eller introduktionsutbildning på arbetsplatsen innan man klarar ditt jobb?

- Nej
 Endast några dagar
 Några veckor
 Några månader
 1/2 år
 1 år eller mer

"Högt eller lågt i tak" på arbetet

	Alltid	För det mesta	För det mesta inte	Aldrig
88. Drar du dig för att på arbetsplatsen framföra kritiska synpunkter på dina arbetsförhållanden?	☐	☐	☐	☐

Arbetsmiljöarbete

89. Är det klart och tydligt vem som har ansvar för arbetsmiljöarbetet på din arbetsplats?

- Ja
 Nej
 Vet inte

Systematiskt arbetsmiljöarbete innebär bland annat att:

- Arbetsgivaren regelbundet undersöker arbetsförhållandena och bedömer riskerna för ohälsa eller olycksfall i arbetet.
- Arbetsgivaren omedelbart eller så snart det är praktiskt möjligt genomför de åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall.

90. Pågår ett sådant systematiskt arbete med arbetsmiljön på din arbetsplats?

- Ja
 Nej
 Vet inte

	Alltid	För det mesta	För det mesta inte	Aldrig	Inte aktuellt. Det finns inga arbetsmiljöbrister	Vet inte
91. Åtgärdas arbetsmiljöbrister på din arbetsplats så snart du anser man kan begära?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

92. Har du något uppdrag eller någon uppgift i arbetsmiljöarbetet på din arbetsplats?

- Ja, som skyddsombud
 Ja, som ledamot i arbetsmiljökommitté
 Ja, som chef
 Nej → Gå till fråga 97.

Frågor om systematiskt arbetsmiljöarbete riktade till chef, skyddsombud eller ledamot i arbetsmiljökommitté

93. Har ditt företag, din förvaltning eller motsvarande undersökt arbetsmiljön och bedömt vilka risker för ohälsa och olycksfall det finns på din arbetsplats?

- Ja
 Arbete pågår
 Nej
 Vet inte
- } Skyddsombud: Gå till fråga 96.
 } Övriga: Gå till fråga 97.

94. Har de risker som noterades vid undersökningen av arbetsmiljön enligt fråga 93 ovan åtgärdats?

- Ja
 Arbete pågår
 Nej
 Vet inte
 Fann inga risker som krävde åtgärd

95. Om en eller flera risker inte har åtgärdats direkt, finns då en handlingsplan där det framgår när åtgärder ska vara vidtagna och vem som har ansvar för det?

- Ja
 Nej
 Vet inte
 Inga risker återstod att åtgärda

Fråga om systematiskt arbetsmiljöarbete enbart riktad till skyddsombud

	Mycket	Ganska mycket	Ganska litet	Litet eller inte alls	Det pågår inget sådant arbete
96. Deltar du som skyddsombud i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) på din arbetsplats?	☐	☐	☐	☐	☐

Företagshälsovård

97. Har du tillgång till företagshälsovård genom ditt arbete?

- Ja
 Nej → Gå till fråga 102
 Vet inte → Gå till fråga 102

98. Har någon från företagshälsovården under de senaste 12 månaderna varit på din arbetsplats? Exempelvis för att göra en bedömning av eventuella risker på arbetsplatsen och om nödvändigt föreslå åtgärder.

- Ja
 Nej
 Vet inte

99. Har företagshälsovården på annat sätt gjort en bedömning av din arbetssituation?

Exempelvis i samband med att du besökt företagshälsovården eller i samband med telefonkontakt.

- Ja
 Nej

100. Uppfattar du att företagshälsovården har en roll i arbetet med att förbättra arbetsmiljön på din arbetsplats?

- Ja
 Nej
 Vet inte

101. Om du ska kontakta företagshälsovården, behöver du först godkännande av din chef?

- Ja
 Nej
 Vet inte

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas här att man kan ha en kognitiv funktionsnedsättning som t.ex. svårt att koncentrera sig, komma ihåg, läsa, skriva eller uttrycka sig. Det kan också handla om nedsatt syn, nedsatt hörsel, nedsatt rörelseförmåga, överkänslighet, psykisk funktionsnedsättning/ohälsa, trötthet, smärta eller något liknande.

102. Med den här definitionen, har du en funktionsnedsättning?

- Ja
 Nej → *Gå till fråga 106*

103. Bedömer du att din funktionsnedsättning medför att din arbetsförmåga är nedsatt?

- Ja
 Nej → *Gå till fråga 106*

104. Känner din arbetsgivare till att du har en funktionsnedsättning?

- Ja
 Nej → *Gå till fråga 106*

105. Tycker du att arbetsgivaren har gjort vad som är möjligt för att underlätta för dig i ditt arbete?

- Ja, i hög grad
 Ja, i viss mån
 Nej, inte alls

Tid för återhämtning					
	Ja, definitivt tillräckligt	Ja, i stort sett tillräckligt	Nej, något otillräckligt	Nej, klart otillräckligt	Nej, långt ifrån tillräckligt
106. Anser du att du får tillräckligt med sömn?	☐	☐	☐	☐	☐
107. Utöver sömnen, tycker du att du får tillräckligt med vila/avkoppling mellan arbetsdagar?	☐	☐	☐	☐	☐
Arbete och sjukdom					
108. Hur många gånger under de senaste 12 månaderna har det hänt att du arbetat trots att du med tanke på ditt hälsotillstånd egentligen borde ha låtit bli?					
☐ Aldrig → Gå till fråga 110 ☐ En gång ☐ Två till tre gånger ☐ Fyra gånger eller mer					
109. Av vilken eller vilka anledningar har du arbetat trots att du var sjuk? Markera ett eller flera alternativ					
☐ Ingen annan kan göra jobbet ☐ Jag har inte råd att vara sjukskriven ☐ Jag tycker om mitt arbete ☐ Jag vill inte bli ansedd som lat eller improduktiv ☐ Jag vill inte belasta mina arbetskamrater ☐ Jag är rädd för att förlora arbetet ☐ Det är bra för hälsan att arbeta ☐ Jag vill uppehålla kontakten med arbetskamraterna ☐ Jag har satt en stolthet i att inte vara sjukskriven ☐ Andra anledningar					
Att byta arbetsuppgifter av hälsoskäl					
Följande frågor handlar om du under de senaste 12 månaderna av hälsoskäl har ändrat din arbets-situation eller har övervägt (allvarligt funderat på) att göra det. Andra skäl att ändra sina arbetsuppgifter ingår alltså inte. (Svara då "Nej".) Besvara varje fråga.					
Har du av hälsoskäl under det senaste året övervägt att...	Ja, jag har övervägt det	Ja, och jag har också gjort den förändringen	Nej		
110. ...byta arbetsuppgifter?	☐	☐	☐		
111. ...förändra nuvarande arbetsuppgifter?	☐	☐	☐		
112. ...byta arbetsgivare eller bli egen företagare?	☐	☐	☐		
113. ...minska arbetstiden?	☐	☐	☐		

Om du gjort någon förändring enligt ovan, om inte gå till fråga 115.

114. Har förändringen medfört någon förbättring i din arbetsmiljö av de förhållanden som påverkade din hälsa negativt?

- Ja, mycket
 Ja, något
 Nej
 Vet inte

Dina upplevelser av ditt arbete

Hur upplever du ditt arbete?

Beskriv hur det vanligen är för dig genom att sätta ett kryss på varje rad. Ju längre till vänster du sätter ditt kryss, desto mer stämmer det som står till vänster. Ju längre till höger du sätter ditt kryss, desto mer stämmer det som står till höger. Näst längst ut innebär alltså att du bara delvis håller med.

		Varken Eller						
		1	2	3	4	5		
115.	Alldeles för mycket att göra	☐	☐	☐	☐	☐	Alldeles för lite att göra	
116.	För svåra arbetsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐	För enkla arbetsuppgifter	
117.	För litet inflytande	☐	☐	☐	☐	☐	För stort inflytande	
118.	För lite kontakt med andra	☐	☐	☐	☐	☐	För mycket kontakt med andra	
119.	Psykiskt påfrestande arbete	☐	☐	☐	☐	☐	Psykiskt lätt arbete	
120.	Enformigt arbete	☐	☐	☐	☐	☐	Omväxlande arbete	
121.	Bundet och ofritt	☐	☐	☐	☐	☐	Obundet och fritt	
122.	Mycket missnöjd med mina arbetstider	☐	☐	☐	☐	☐	Mycket nöjd med mina arbetstider	
123.	Mycket meningslöst arbete	☐	☐	☐	☐	☐	Mycket meningsfullt arbete	
124.	Fysiskt påfrestande arbete	☐	☐	☐	☐	☐	Fysiskt lätt arbete	
125.	Påfrestande arbetsställningar	☐	☐	☐	☐	☐	Bekväma arbetsställningar	
126.	Jag är i det stora hela missnöjd med mitt arbete	☐	☐	☐	☐	☐	Jag är i det stora hela nöjd med mitt arbete	

Tack för din medverkan!

www.av.se

Vår vision: Alla vill och kan skapa en bra arbetsmiljö

ARBETSMILJÖ
VERKET